

Bilaga på svenska

Berbang

KOVARA FEDERASYONA KOMELEYÊN KURDISTANÊ LI SWÊDÊ • HEJMAR 112 COTMEH, 1999 • BIHA 25 SEK

Hesenkêf

dê di bin avê de

bimîne

Ji Destûra Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê

**F K K S rêxistineke demokratîk e. Bi tu rêxistinên
siyasî û olî ve ne grêdayî ye. Ji komele û yekîtiyên
Kurd li Swêdê pêk tê.**

■ Kurdên li Swêdê temsîl dike û ji bo berjewendiyên
civata Kurd li Swêdê xebatê dike.

■ Kurdên li Swêdê di derheqê civata Swêdê de
agahtar dike û ji bo çareserkirina pirs û pirsegirêkên
Kurdên li Swêdê û ji bo pirsên integrasyonê xebatê di-
ke.

■ Ji bo pêşdebirina ziman û belavkirina çanda Kurdî
xebatê dike.

■ Ji bo çareserkirina pirsên jin û ciwan û zarok û
handîkapên Kurd xebatê dike û ji bo pêşdebirina
wan hewildide ku îmkanan amade bike.

■ Alîkariya penaberên Kurd dike û wan di derheqê
mafên penaberan de agahdar dike. Ji bo başkirina
rewşa wan hewil dide.

■ Gelê Swêdê di derheqê pirsên Kurd û Kurdistanê de
agahtar dike û ji wan doza piştgiriya dike.

■ Li dij zordestiyê piştgiriya tevgera gelê Kurdistanê
ya li Kurdistanê û li derveyê Kurdistanê dike û ji bo
parastina nasnameya neteweyî xebatê dike.

■ Bi rêxistinên demokratîk û civakî (çî swêdî, çî biya-
nî) re hevkarî dike.

■ F K K S ê ji bo mafên biyaniyan û penaberiyê li
gor peymanên navnetewî û prensîbên beyana cîha-
nî ya mafên mirovan bîst parastin dixebite.

Komîteyên Federasyonê

Ev komîteyên Federasyonê di kongreya 18-em a
Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê ku di 10 û 11-
ê Nîsana 1999-an de li Stockholmê li avayiya ABF ê de pêk
hat, hatin hilbijartin.

Komîteya Karger

Keya Îzol-Serok

Hamîd Gohary-Sekreter

Asî Rabatî- *Berpirsiyarê malî*

Kovan Amedî- *Berpirsiyarê karûbarê penaberan*

Selam Cizîrî- *Berpirsiyarê karê kulturî*

Adil Enwer- *Berpirsiyarê karê agahdarî û ragahandinê*

Çiyavan Bamernî- *Berpirsiyarê têkiliyên navxweyî (di Îlonê de
istifa kir) Fexrî Olçer bû endamê Komîteya Karger yê esil*

Seyran Dûran (ji kontejana Komeleya Jinan)

Gulan Avcî (ji kontejana Yekîtiya Ciwanan)

Cîgir:

Fexrî Olçer

Evîn Çelen

Nîmet Celeblî

Komîteya Giştî

Salih Demir

Loqman Ertaş

Emîn Sindî

Gulîstan Elaltunbay

Şoreş Berzencî

Kamûran Şivan

Temûrê Xelîl

Nûrî Salih

Zînnet Bal

Ata Ala

Rahman Hesên

Îhsan Şener

Cîgir:

Goran

Ahmed Sindî

Saîd Erdem

Komîteya Rawêj

Xalid Xoce

Şoreş Zîrek

Kemal Muhacir

Mustafa Aydoğan

Azîz Aliş

Cîgir:

Dicle Qizil

Hecî Kardoxî

Komîteya rewîsor

Reşîd Burhan

Weqas Çelik

Felat Koçkaya

Cîgir:

Şevîn Îzolî

Komeleyên endam

Kurdiska Föreningen i Borlänge
Sturegränd 11, 784 32 Borlänge

Kurdiska Föreningen i Borås
Box 11129, 507 11 Borås

Kurdiska Föreningen i Eskilstuna
Box 14595, 630 14 Eskilstuna

Kurdiska Föreningen i Falköping
Box 146, 521 02 Falköping

Kurdiska Föreningen i Gävle
Box 1277, 801 37 Gävle

Kurdiska Föreningen i Göteborg
Box 11102, 404 23 Göteborg

Kurdiska Föreningen i Hudiksvall
Valv. 15, 824 42 Hudiksvall

Kurdiska Kultur och Solidaritetsföreningen
Box 225, 175 02 Järfälla

Kurdiska Föreningen i Jönköping
Box 8043, 550 08 Jönköping

Kurdiska Kultur Klubben
Box 130, 691 22 Karlskoga

Kurdiska Föreningen i Linköping
Box 657, 582 07 Linköping

Kurdiska Handikappsföreningen i Linköping
Box 657, 582 07 Linköping

Kurdiska Kulturföreningen i Luleå
Box 170, 971 05 Luleå

Kurdiska Föreningen i Lund
Box 1633, 221 01 Lund

Kurdistsans Fredsförening i Malmö
Fosilv. 29 B, 7 tr. 214 31 Malmö

Kurdiska Föreningen i Malmö
N.Gränsbergsg. 4, 214 55 Malmö

Kurdiska Föreningen i Märsta
c/o Gharib Adil, Sleipersg 40, 195 54 Märsta

Kurdiska Föreningen i Norrköping
Kungsgatan 26, 602 20 Norrköping

Kurdiska Föreningen i Nynäshamn
Box 266, 149 23 Nynäshamn

Kurdiska Föreningen i Sala-Häby
Box 165, 733 30 Sala

Kurdiska Föreningen i Sandviken
Box 3070, 811 33 Sandviken

Kurdiska Föreningen i Spånga
Box 4118, 163 04 Spånga

Kurdiska Föreningen i Stockholm
Box 49090, 100 28 Stockholm

Kurdiska Fattarföreningen
Box 49090, 100 28 Stockholm

Kurdiska Juristföreningen
Box 49090, 100 28 Stockholm

Kurdiska Föreningen i Sundsvall
Box 6025, 850 06 Sundsvall

Kurdiska Föreningen i Trollhättan
Box 6043, 461 06 Trollhättan

Kurdiska Föreningen i Umeå
Box 257, 901 06 Umeå

Kurdiska Föreningen i Upplandsväsby
Björkvalav. 29, 194 36 Upplandsväsby

Svens-Kurdisk Föreningen i Uppsala
Malmabacke 2 C, 756 47 Uppsala

Kurdiska Föreningen i Västerås
Box 1369, 720 13 Västerås

Kurdiska Föreningen i Örebro
Box 537, 701 50 Örebro

Kurdiska Föreningen i Östersund
Box 668, 831 27 Östersund

Berbang

Hejmar / No: 112

Cotmeh / October 1999

Berbang organa
Federasyona Komeleyên Kurdistanê li
Swêdê ye
Utges av Kurdiska Riksförbundet i Sverige

Berpirsiyarê giştî / ansvarig utgivare

Keya İzol

keya.izol@telia.com

Kordinator

Adil Enwer

Redaksiyon / i redaktionen

Mustafa Aydogan

mustafa.aydogan@swipnet.se

Hemed Gohary

Faris Marsil

Newzad Welî

layout

Faris Marsil

marsil@tninet.se

Abonetiya salane / Prenumeration

Ji bo kesan 100 SEK

Ji bo dezgehane/myndigheter 200 SEK

Ji bo welatên din 200 SEK

Bihayê yekane 25 SEK

annons

en hel sida 2500 SEK

Navnîşan / Adress

Berbang

Box 49090

S-100 28 Stockholm

SWEDEN

e-mail: *kurdiska.rf@telia.com*

tfn 08-652 85 85 vxl

faks 08-650 21 20

Postgiro: 64 38 80-8

ISSN 0281-5699

Her nivîskar ji nivîsa xwe berpirs e. Mafê
redaksiyonê heye ku nivîsên ji derve tîn,
serast û kurt bike.

Çapxane: APEC-Tryck

Naverok

- 5 Berbang
- 5 Hesenkêf dê di bin avê de bimîne!
- 6 Mijarên girîng ên li pêşiya me *Keya Izol*
- 7 Yekîtiya Ewrûpayê û Kurdên Ewrûpayê *F.Marsil*
- 8 Çalakiyên Federasyonê
- 10 Portre
- "Wek ku tu ê sibê vegeerî welêt amade be,
wek ku tu ê her gav li vira bijî xebatê bike"*
- 12 Rapora komiteyên kar
- 14 Li ser pirsên penaberiyê *Kovan Amedî*
- 15 Welatparêzê hêja Hecî Nigit wefat kir
- 16 Bang (YCK)
- 16 Daxuyaniya Weqfa Kurdî ya kulturî li Stockholmê
- 17 Sê roj û sê şev *Silêman Demir*
- 18 Pêşiyên Kurdan yên kevnare *Pavel Şêxtman*

Berbang

Min nêzî 10 salan di Armançê de kar kir. Ez di destpêka Cotmehê de "transferî" Berbangê bûm.

Li gora biryara organên Federasyonê, Berbang dê ji du mehan careke derkeve. Lê ya berbiçav ev e ku Berbang di van salên dawiyê de "bê xwedî ma", di wextê xwe de derneket û rola xwe nêlist. Naveroka wê jî qels û bê îstiqrar bû.

Bi taybetî beşa Kurmancî "sêwî" mabû. Redaksiyoneke biserûber, berdewam çênebû. Di vî warî de hevalên di beşa soranê de dixebitîn, hîn zîrektir xuya dikin. Ew her gav karên xwe berî beşa kurmancî amade dikin û li benda me disekinîn.

Berbang organa Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê ye. Divê naveroka wê jî bi xebat û çalakiyên vê rêxistinê ve dagirtî be. Bi gotineke din, divê pirs û pirsgerêkên Kurdên Swêdê fokusa vê kovarê bin.

Federasyon organîzasyonêke weha ye ku hewil dide, hemû Kurdên Swêdê di bin şemsiya xwe de bicivîne û ji ber vê yekê li mesafeya navbera xwe û hemû rêxistinên din pir miqate ye. Hemû rêxistinên kurdî li ba wê yek in û ew di civînên xwe yê biprotokol de, cih dide hemû rêxistinên. Ji ber ku Berbang organa wê ye, divê ew jî vê siyasetê biajo.

Em ê di Berbangê de, cih bidin xebatên Komeleya Nivîskarên Kurd li Swêdê û herweha nivîsên li ser berhemên endamên vê komeleyê. Ji ber ku Komeleya Nivîskarên Kurd li Swêdê endama Federasyonê ye, Berbang amade ye ku bibe platforma piştgirî û danasîna xebata wê.

Me got, li gora biryara organên Federasyonê Berbang dê ji du mehan careke bête weşandin, yan jî salê şeş hejmar. Yanî ger ez bi zimanekî din bibêjim; programa derxistina Berbangê weha ye: Sibat, Nîsan, Hezîran, Tebax, Cotmeh, Çîleya Paşîn. Ev hejmarê Berbangê, hejmarê Cotmehê ye.

Heta hejmareke din û Berbangeke xurttir, di xweşiyê de bimînin...

Faris Marsil

Hesenkêf

dê di bin avê de bimîne !

Dewleta Tirkîyeyê îsal dest bi avakirina Sentrala Hîdroelektrîk û Bendava Ilisuyê dike ku beşek ji projeya GAPê (Güneydogu Anadolu Projesi-Projeya Anadoluya Başûrê Rojhilatê) ye. Projeya Ilisuyê dê li ser Dicleyê li herêma hesenkêfê ava bibe û piştî Sentral û Bendava Atatürkê, sentrala herî mezin e. Li gora plana îro, bajarê Hesenkêfê dê bi temamî di bin avê bendavê de bimîne.

Hesenkêf bi mîrata xwe ya tarîxî û kulturî ne bi tenê di medeniyeta Kurdistanê de, herweha di ya Mezopotamyayê de û di herêma bi xwe de jî xwediyê cîyekî girîng e. Hesenkêf ji Asûriyan heta Kurdan ji gelek medeniyetan re malîtî kiriye û bûye paytextê hinan ji wan.

Hesenkêf îro jî bi jêmayiyên pîre û kela xwe ku herdu jî bi navûdeng in, bi jêmayiyên mizgeft, qesr, gor, zawiye, hemam û avahiyên xwe yê antîk, yanî bi mîrata xwe ya tarîxî û kulturî weke muzeyêke servekirî tê qebûl kirin.

Hesenkêf di bin talûkeyeke mezin de ye. Berî herkesê divê Kurd bi xwe, bi partî, rêxistin, komel, weqf û dezgehên xwe li Hesenkêfê bi xwedî derkevin. *(Xwendevanên me dikarin di vê hejmarê îlaweya Berbangê ya Swêdê de jî li ser projeya ku ji bo vê yekê hatiye amadekirin û herweha Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê û komele û dezgehên Kurdan yê li Swêdê ku beşdarî vê projeyê dibin, bixwînin)* Parastina jiyana xwezayî û mirovî, parastina mîrata tarîxî û kulturî di gelek peymanên navneteweyî de pir bi zelalî hatiye îfadekirin.

Mijarên girîng ên li pêşiya me

Keya İzol

Serokê Federasyonê
keya.izol@telia.com

Pîştî Kongreya 18an heta nuha, hin gavên girîng hatin avêtin. Me bi van gavan careke din dît ku xebatên Federasyonê kitleyeke gelek fireh elaqadar û hembêz dike. Her çalakîyên me bi xwe re mînaqêşeyeke xurt di nav kurdên Swêdê de, derdixê holê. Du aliyên van mînaqêşeyan hene. Li aliyekî rexneyên ji bo pêşdebirina Federasyonê, li aliyê din rexneyên nehevalan in. Ez dixwazim bi du nimûneyan wan pêşkêşî xwendevanên Berbangê bikim.

Civîna li Örebroyê

Komeleya me ya Örebroyê kongreyeke awarte çêkir. Di encama vê kongreyê de, nerehetiyêke berbiçav derket ortê. Hin endamên komeleyê xwest, Komeleya Örebroyê ji endametîya FKKSê derkeve. Li ser van bûyeran bi nameyake fermî KK ya FKKSê hat agahdarkirin. Rexneyên komeleyê ji bo me hatin şandin. Rexne bi tevayî li ser helwesta Federasyonê ya li ser bûyerên ku piştî derketina serokê PKKê Abdullah Öcalan a ji Suriyeyê û herweha bi wê vegirêdayî, helwesta me ya li dij dewletên dagîrker Tîrkiye û Iranê ne. Federasyon dihat rexnekirin ku di van mijaran de bêdeng maye, erk û wacibiyên xwe bicîh ne anîne.

Li ser vê nameyê me biryar da ku em Komeleya Örebroyê ziyaret bikin. Serok, sekreter, berpîrsê komeleyan, seroka jinan û a ciwanan bi vê mebestî komele ziyaret kir. Di civînê de bi qasî 35-40 kes amade bûn. Ji wan 12 kesan rexneyên xwe yê tûnd pêşkêşî me kirin û FKKSê tawanbar kir.

Gava min guhdarîya wan hevalan kir, ez gelek ecêbmayî mam. Min hîç tesawûr nedikir ku dê kesek hebe ku bi vê dijarîyê me tawanbar bike. Ez ji ber vê yekê, gelek nerehet bûm. Ji ber ku di rojêke Swêdê ya germ de, li saloneke biçûk, 40 kurd civiyar û hevûdu li ser bîngeheke şaş tawanbar dikin.

Ger xwediyên wan rexneyan 3 hejmarên Berbangê yê dawiyê bixwendana, dê bersivên rexneyên xwe di wan hejmarên Berbangê de bidîtan. Ger mirov destê xwe deyne ser wijdanê xwe, mirovê bibîne ku di hemû dîroka Federasyonê de, helwesta wê ya li dijî dewletên dagîrker şayanî pesinandinê ye. Di van sê salên dawiyê de jî li dijî hemû dewletên dagîrker, bi taybetî li dijî Tîrkiyeyê çalakîyên berbiçav hatine kirin. Bi tûndî rûreşkirina 75 salîya Komara Tîrkiyeyê û helwesta me ya li ser bûyerên Öcalan û herî girîng li nav civata kurdan û swêdîyan, berzbûna prestîja FKKSê ya li ser bîngehê çalakîyên berbiçav, hin nimûneyên xebatên me ne. Hemû xebatên me di Berbangê de hatine çapkirin. Gava min yek bi yek wan xebatan ji Berbangê ji bo endamên komela Örebroyê xwend, min fam kir ku hin ji wan kovara me naxwînin. Em xebat bikin jî nekin jî ew ê dîsa jî rexneyan bigirin. Gava wiha be, bi rastî divê mirov xwe neêşîne û di rêya xwe de berdewam bike.

FKKS dê li gora biryara Kongreya xwe ya 18an xebata xwe ya li dijî dewletên dagîrker, nemaze ya li dijî kirinên Tîrkiyeyê yê hov hîn xurtir bimeşîne. Em ê hewildanên xwe bi amdekirina konferanseke navneteweyî ya ji bo çareserkirina pîrsa kurd berdewam bike. Ji bo pêşdebirina karê Federasyonê em hergav amade ne ku guhdarîya dîtînan cuda bikin.

Projeya Entegrasyonê

Wek tê zanîn, di van çend salên dawiyê de, FKKSê pîrsa entegrasyonê xistibû rojêka xwe. Di hefteya kulturê (ya bi ABF re 1998) û Festîvala Ciwanan (1999) de û di hin civînan din de ev mijar ji aliyê me û komeleyên me yê endam ve hatibû rojevê. Di wan civînan de me dît ku gelek dêûbav û ciwanên kurd bi kêfxweşî tûn civînan û bi dil û can beşdarî gotûbêjan dibin, zehmetiyên xwe yê civakî tûn ziman.

Piştî xebateke dirêj û dijar ji bo ku Federasyon bikaribe di van pîrsan de xizmeta kurdên li Swêdê hîn bêtir bike, dest bi projeya entegrasyonê "nakokîya di navbera nişan de" kir. KK û KG li ser vê projeyê biryar da û berpîrsiyariya vê projeyê da min. Dawiya Tîrmehê, nêzikî 53 kesan (dêûbav, ciwan û zarok) 4 rojan li xwendegêha Biskops Arnöyê li ser van mijaran mînaqêşe kir. Hemû beşdarên civînê, razîbûna xwe ji bo xebatên wiha diyar kir û spasîyên xwe pêşkêşî FKKSê, YJK û YCK kirin.

Em dizanin ku van karên ku em dikin, karên girîng û pêwîst in. Loma jî em ê vê rêya xwe bidomînin. Helbet hin kes wê rexneyan jî bikin. Hin kes bêşik dê êrîş jî bikin. Lê em dizanin ku ev xebat pêwîst in û divê FKKS bi îsrar bi van karan ve rabe.

Hin rexneyên ku tûn bihistin bi vî rengî ne: "FKKS dixwaze ku zarok û ciwanên me asîmîle bibin û nasnameya xwe wenda bikin." "Dixwazim malbatan perçe bikin" "Dixwazim mişkileyan têxe navbera dêûbavan û ciwanan". Iddiyên wiha bêbingeh in û ne di cih de ne. Em wan rast nabînin.

Bileks, FKKS dixwaze zarok û ciwanên me bi nasnameya xwe ya kurdî di civata nuh de cihê xwe bigirin. Di dema mezinbûnê de, bikaribin hem li gora kultur û tradîsyona xwe ya kurdî hereket bikin, lê di eynî demê de jî azadîya xwe ya mirovî bi dest bixin. FKKS dixwaze wekhevîbûna keç û kuran, jin û mêran bikeve rojêka malbatên kurdan ku mişkileyên bêmane di vî warê de jî holê rabin. FKKS dixwaze, sebeb çî dibê bila bibe, em xwe dûtîr şiddetê bixin, nakokîyên xwe yê malbatî bi rêyên demokratîk çareser bikin. Em dizanin ku massmedîya swêdî dixwaze van mijaran bi kar bîne, divê em rê nedin.

FKKS dixwaze em qîmetê bidin ciwanên xwe û bawerîya xwe bi wan bîne. Di karên komeleyetî û civakî de berpîrsiyariyan bidin wan da ku ew xwe nêzikî wan karan bikin. Ji ber ku ew pêşeroja me ne.

Ez hevî dikim; herkesê ku xwe nêzikî FKKSê dibîne, alîkarîya me bikin da ku em wek civat li Swêdê bikaribin di van mijaran de bibin nimûne.

Yekîtiya Ewrûpayê û Kurdên Ewrûpayê

Faris Marsil
marsil@tninet.se

Perçeyê welatê me yê mezin di bin nîrê Tirkiyeyê de ye û Tirkiye jî ji ber coxrafyaya xwe, xwe perçeyekî ji Ewrûpayê dihesibîne û dixwaze bibe endamê Yekîtiya Ewrûpayê. Endamtiya Yekîtiya Ewrûpayê ji bo wan welatan e ku hêjayiyên Ewrûpayê dipejirînin û sistememên xwe li gora wan hêjayî û prensîpên bingehîn ava kirine. Yek ji wan prensîpan ew e ku ew welat divê welatekî demokratîk be, hurmeta wê ji mafê mirovî re hebe, pîrsa eqaliyetê li welatê xwe çareser kiribe û divê prensîpên bazara serbest kiribine bingeha siyaseta xwe ya îktîsadî.

Wer xuya ye YE di civîna xwe ya dawîya sedsala 20-an de ku di Çiliya Pêşîn de li Helsînkîyê çêdibe, dê Tirkiye wek berendamê Yekîtiyê qebûl bike. Komisyona Ewrûpayê di civîna Starsburgê de- ya ku di destpêka Cotmehê de çêbû- diyar kir ku ew ne li dij e ku Tirkiye bibe berandêmê yekîtiyê. Heta nuha, li hember berendamtiya Tirkiyeyê wetoya Yûnanistanê hebû. (Li gora destura YE endamêkî yekîtiyê li hember endamtiya dewletekê wetoyê bi kar bîne, ew dewlet nikare bibe endamê YE). Yûnanistan di pencereya berjewendiyên dewleta xwe de li endambûna Tirkiyeyê dinêre û li gora wê, divê beriya ku Tirkiye bibe endamê yekîtiyê, dive ew amede be ku pîrsa Qibrîsê û pîrsa giravên Egeyê çareser bike. Di van mehên dawiyê de, bi taybetî jî piştî zelzeleya Tirkiyeyê, di navbera herdu dewletên nedost de, atmosferê germ peyda bûye ku Yûnanistan hêdî hêdî dixwaze şêla xwe ya li hember Tirkiyeyê biguherîne û li hember berendambûna Tirkiyeyê 'bêdeng' bimîne. Lê wek dewletên din Yûnanistanê jî hin şêla xwe ya dawiyê diyar nekiriye.

Ma Swêd dikeve şûna Yûnanistanê?

Tiştê ku heta nuha xuya ye; di nav dewletên Yekîtiya Ewrûpayê de li hember berendambûna Tirkiyeyê şêla herî zelal li ba Swêdê diyar dibe û Danîmarka jî piştigiriya wê dike.

Li gora wezaretê Swêdê ya derve, ji bo ku berendamtiya Tirkiyeyê bête qebûl kirin, divê ew hêjayiyên Yekîtiyê yên bingehîn qebûl bike. Ji wan yek ev e ku divê Tirkiye wacibên hemû peymanên navneteweyî yên ku wê ew îmze kirine, bi cih bîne; hurmeta mafê mirovî bigire û ya herî girîng; pîrsa Kurdî bi awayekî demokratîk çareser bike û hwd.

Wezîra Swêdê ya Karûbarên Derve, Anna Lind di civîna Neteweyên Yekbûyî de ku di hefteya duyemîn a meha Îlona 1999an de li Newyorkê pêk hat, bi zimanekî vekirî ji Wezîrê Tirkiyeyê, Ismail Cem re got ku "Em ne dijminên we ne, lê divê hun hurmeta mafê mirovî bigirin û pîrsa kurdî çareser bikin."

Divê kurdên Ewrûpayê çi bikin?

Endambûna Tirkiyeyê ya Yekîtiya Ewrûpayê ji bona kurdan jî momenteke girîng e. Ji ber ku endambûna Tirkiyeyê dikare bi xwe re bi awayekî çareser kirina pîrsa Kurdî ya li Tirkiyeyê jî bîne. Li gora hêjayî û prensîpên yekîtiyê, heta ku Tirkiyê pîrsa eqaliyetan li welatê xwe çareser neke, nikare bibe endamê yekîtiyê. Di vira de, daxwazên kurdan û Yekîtiya Ewrûpayê bi awayekî digihîjin hev ku ev fersendeke mezin dide kurdan û bi taybetî jî kurdên ku li Ewrûpayê dijîn.

Îro li welatên Ewrûpayê potansiyeleke kurdan a mezin heye. Kurdên ku bi taybetî li Almaniyayê, li Fransayê û li Îngiltereyê dijîn, divê bi xebat û çalakiyên xwe, bi diplomasî û lobiyan xwe, yanî bi her awayî hewil bidin û li ser vê pîrsê bisekinin. Bi taybetî jî divê rêxistinên kurdan ên sivil û demokratîk ku li welatên Ewrûpayê xebata xwe dimeşînin, rola xwe bileyizin. Ji aliyekî endamên van rêxistinên hevwehatiyê van welatan in û ji aliyê din ve jî ev rêxistin li gora qanûnên van welatan hatine ava kirin. Daxwazên ku ew ê ji hikûmetên xwe bikin, daxwazên demokratîk in. Yanî ew di vî warî de, dibin referansên hikûmeta xwe. Ev rêxistinên ku em behsa wan dikin, li her welatekî Ewrûpayê bi dehan tên hesibandin; hemû bi hev re dikarin ji bo eynî armancê têkevin herketê.

Federasyon nimûneyeke bêhempa ye!

Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê di vî warî de nimûneyeke berbiçav e. Xwezî Kurdên me yên welatên din ên Ewrûpayê jî ev ji xwe re bikira nimûne û li welatê ku ew lê dijîn, avahiyên weha demokratîk damezirandana. Lê hin jî ne dereng e!

Îro ger hikûmeta Swêdê di derbareyê berendambûna Tirkiyeyê de helwesteke weha zelal wergirtiye, bêguman di vira de ked û rola kurdên Swêdê û bi taybetî jî rola Federasyona wan nikare bê înkarkirin. Beriya çendekî du parlamentêrên Swêdê yên sosyaldemokratîk (ku ev partî nuha li Swêdê îqtîdar e) bi hin derûdorên kurdan re civînek çêkir û di civîna de li ser berendambûna Tirkiyeyê ya Yekîtiya Ewrûpayê hat rawestandin. Kurdên ku beşdarî civîna bûbûn hemû di vî baweriyê de bûn ku heta ku Tirkiye çareyekê ji pîrsa kurdî re nebîne, divê ew wek endamê Yekîtiya Ewrûpayê neyê qebûl kirin. Sekreterê Wezîra Swêdê ya Karûbarên Derve jî beşdarî vî civîna bû.

Organên Federasyonê jî di civîna xwe ya 18ê Îlonê de biryar da ku daxwazên kurdan ên di vî warî de bigihîne Zîrweya Yekîtiya Ewrûpayê ya li Helsînkîyê.

Em piştî çend mehan qirnê 20an xelas dikin û dikevin qirnê 21ê. Divê di vî qirnê de, ji bo pîrsa kurdî çareyekê bête dîtin. Ciyê çareyê êdî ne bi tenê **Diyarbakir û Anqere ye, herweha Bruksel û Newyork e jî!**

Nûnerên Federasyonê li ba Wezîra Swêdê ya Kulturê

Serokê Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê (FKKS) Keya Îzol, endamê Komîteya Karger û berpirsiyarê Komîteya Kultur û Perwerdeyê A.Selam Guven û Seroka Yekîtiya Ciwanên Kurd (YCK) Gulan Avcî di 28ê Îlona 1999an de çûn serdana Marîta Ulvskog-Wezîra Swêdê ya Kulturê. Du karmendên wezarête jî beşdarî civînê bûn.

Di civînê de, behsa kultur û wêjeya Kurdî a li Swêdê û pirsên integrasyonê hat kirin. Delegasyonê Federasyonê daxwaza kurdan pêşkêşî Marîta Ulvskogê kir ku ew alîkariya wan bike da ku di "Riksradio"ya Swêdî de beşa Kurdî jî bête vekirin. Wezîra Kulturê di bersiva xwe de got: "Çi ji destên min bê, ez ê bikim"

Di despêka 2000î de, beşa Yûnanî ya radyoyê dê bête girtin. Berpirsiyarên radyoyê di şûna wê beşê de dixwazin beşeke din vebe. Di vî warî de, miracaetên Kurd û Somaliyên ku li Swêdê dijîn, hene. Wek tê zanîn; ev çend sal in ku kurd ji bo vekirina beşa kurdî, bi rêya Federasyonê û bi kampanyayên cuda hewil didin.

- Keya Îzol di 29.06.1999an de, beşdarî du programên radyoya P3 û P4an bû. Herdu program jî li ser biryara cezayê dardakirina serokê PKKê Abdullah Öcalan û rewşa kurdan a li Tirkîyeyê bûn.

- Federasyonê li ser biryara Dadgeha Îmraliyê ya derbarê cezayê dardakirina serokê PKKê Abdullah Öcalan û li ser rewşa bakurê Kurdistanê, di 29.6.1999an de daxuyaniyek da.

-FKKS, YJK û YCKê di 01.0.1999an de, bi Enstîtuya Tendurustiya Gel (Folk & Hälso Institutet) re civiyan. Di civînê de şeweyê projeya malbat û ciwanan hat rojevê. Beşdaran programa xebatê ya ji bo vê yekê hatibû amadekirin pejiwand. Biryar hat dayin ku Adile Enab û Mariana Buzaylo dê ji bo çavdêriya vê projeyê alîkariya Federasyonê bikin.

Ji milê çepê Keya Îzol(serokê FKKS), Marîta Ulvskog(Wezîra Kulturê ya Swêdê), Selam Guven(berpirsê Komîteya Kultur û Perwerde) û Gulan Avcî(Seroka YCK)

Bîstek ji civîna Vesteros

- Li ser biryara KG, Keya Îzol, Hamed Gewherî, Çiyavan Bamernî, Seyran Duran û Gulan Avcî, di 08.07.1999an de çûn bajarê Örebroyê û bi endamên Komeleya bajêr re civiyan. Di civînê de nûnerên Federasyonê guhdariya pêşniyarên endamên Komeleya Örebroyê kir û bersiva pirs û rexneyan da. Endamên Komeleya Örebroyê ev pêşniyarên li jêrê rêzkirî pêşkêşî nûnerên Federasyonê kirin:

1- Divê Federasyon bêalîbûna xwe biparêze û bêyî ku tu ferqê bike, li ser bûyerên ku li Kurdistanê çêdibin helwestê werbigire.

2- Divê Federasyon di karûbarên penaberan de efektîftir kar bike.

3- Divê Federasyon ji bo zarokan pirtûkên xwendinê bide çapkirin.

4- Divê Berbang di nivîsaran de li

prensîpên Federasyonê miqate be.

5- Divê Federasyon peywendiyên xwe bi komeleyên endam re xurtir bike.

- Federasyonê êrîşên zilm û zora rejîma Îranê ya li xwendekarên Zangoya Teheranê û malbatên wan, bi daxuyaniyekê şermazar kirin. Federasyon di daxuyaniya xwe de piştgirî li bizava xwendekarên demokratîxwazên Îranê dike û li dijî zilm û zordariya rejîma kevnepe-rest ya li Kurdistanê radiweste.

- Hemîd Gewherî di 17.07.1999an de beşdarî biranîna 10 saliya şehîdkirina Abdulrehman Qasimlo û hevalên wî, bû. Civîna biranîna Şehîdan ji aliyê PDK-Î Liqê Swêdê pêk hat. Hemîd Gewherî gotara Federasyonê pêşkêşî

beşdaran kir.

- FKKS-YJK û YCKê di roja 28.07.1999an de, bi beşdariya 53 dayik û bav û ciwanên kurd li dibistana Biskops Arnöyê, li ser entegrasyon û jiyana malbatî û ciwanan projeyek pêk anî. Li Biskops Arnöyê, di maweya 4 rojan de, gelek semîner hatin dayin û mînaqeseyên cur bi cur hatin çêkirin. Beşdarên projeyê kêfxweşiya xwe diyar kir û ji ber van xebatan spasî Federasyonê kir.

- Komeleya Jîngehê ya Kurdistanê li dijî projeya Tirkîyeyê ya li ser avakirina bendava "Alasu"yê ku devera Hesenkêfê dide ber xwe, di 07.08.1999an de, civînek çêkir. Keya Îzol li ser navê Federasyonê beşdarî ve civînekê bû.

- Çar endamên KK di 07.08.1999an de, li ser daxwaza Komîteya YNK ya Swêdê beşdarî semînerêkê bûn ku li ser prosesa aştîyê pêk hatibû.

- ABFa navendî, li bajarê Luleåyê li ser hiner û kulturê konferansêk çêkir. Keya Îzol li ser navê SIOSê beşdarî ve konferansê bû.

- Partiya Komunîst a Kurdistanê Iraqê di 26.06.1999an de, 6saliya damezirandina xwe pîroz kir. Hemîd Gewherî beşdarî ve pîroz kirinê bû û Pîrozbahîya Federasyonê pêşkêşî Komîteya Swêdê ya Partiya Komunîst a Kurdistanê Iraqê kir.

- Hemîd Gewherî û koordînatorek Berbangê Adil Anwar û berpirsiyarek Komîteya Herêma 2yan Rahman Hesen di 19.06.1999an de, çûn Uppsalyê û bi Komeleya Xwendekaran û Akademiya Kurd re, civîneke agahdariyê çêkir. Endamê redaksiyona Berbangê, Newzad Welî ji beşdarî ve civînekê bû.

- Du endamên redaksiyona Berbangê Hemîd Gewherî û Newzad Welî di 19.06.1999an de, Komeleya Kurdistanê ya li Uppsalyê ziyaret kir. Endamên redaksiyonê bi berpirsiyarên Komeleyê re hevdiîneke rojnamegerî pêk anî.

Ji bo zarokên Kurd bikaribin bi zimanê xwe yê şêrîn bixwînin tu jî dikarî alîkariyê bikî!

Di van salên dawîyê de, dewleta tirk nêzîkî 5000 gundên me şewitandin û hilweşandin. Sedama ve yekê jî ew bû ku mêtîngêhkarên dixwest kurd cih û warên xwe terk bikin, ber bi bajarên Tirkîyeyê yê mezînan ve bar bikin û bi vî awayî Kurdistanê bê kurd bihêlin.

Ew bi ve siyaseta xwe ya hov hem dixwazî zarokên kurdan asimilê bikin û hem jî wan mecbûr bikin ku bibî zarokên "kuçeyan".

Tevî ve rewşa xerab jî li dijî ve siyaseta qirêj mixabin tu tiştêkî berbiçav nayê kirin.

Di van bajarên mezînan de pîraniya zarokên me yê temenê wan di bin panzdehan re ne jî berdêla ku biçî dibistanê, ji bo xwedîkirina malbatên xwe mecbûrî karkirinê dibî.

Ne dûr e ku em nîşekî Kurdan wenda bikin!!!

Alîkariya me bike da ku em van kulîlkên çîlmîst av bidî, zimanê wan bidî wan, çanda wan vejînin. Alîkariyê bike da ku em nasnameya wan bi şûn de bidî wan.

Ji bo zarokên kurd bi zimanê xwe xwendînekê bikin û li nasnameya xwe bi xwedî derkevin, me dest bi kampanyayekê kiriye. Bi ve armancê em pirtûkên zarokan ên bi zimanê kurdî berhev dikin.

Ji bo ku rêxistinên kurd ên çandî li Tirkîyeyê dest bi kampanyayekê weha bikin, me bi gelek re pêwendî danî û nuha ew jî ji bo pêkanîna beşê ve projeyê yê li Tirkîyeyê dixebitin.

Ji bo organizekirina vî karî grûpeke me ya serbixwe heye ku dixwaze beşdarî pêkanîna ve projeyê bibe û di navbera we û kulîlkên çîlmîst de navberiyê bike.

Bi dana pirtûkeke kurdi ya zarokan bi tene jî tu dikari bi sedan zarokên kurd rizgar bikî!!!!

Ji bîr meke! Zimanê ku zarok pê nepeyivî, bêpêşeroj e!

Nesrin Kiliçaslan Gulan Avci Fuat Talay Seyran Duran
Berpirsiyara Kampanyayê Seroka YCK Hinermend Seroka YJK

Mehtap Küntaş
Şagirt

Nav: Nafi Cilgin, **Kengî hatiye Swêdê:** 1982, **Meslek:** sosyonom, **Temenê wî:** 43, **li kî derê dijî:** Stockholm, **malbat:** zewicî ye û bavê du lawan e, **Parola wî:** "zarok pêşeroja civatê ne, divê baş bîn perwerdekirin."

"Wek ku tu ê sibê vejerî welêt amade be, wek ku tu ê hergav li vira bijî xebatê bike"

Destpêk

Min nivîsên biyografayê û bîranînên şexsiyetan hergav bi kêf û heyecaneke mezin xwendine. Ez ji nivîsên weha fêrî gelek tiştan bûme. Lê li ba me kurdan, him nivîsandina bîranînan û him jî di çapemeniya me de nivîsên biyografayê yê kêr in.

Êdî Swêd ji bona me dibe welatê duyem. Ez dixwazim di wê quncikê de, wêneyekî jiyana kurdên ji ber sebebên cur bi cur hatine Swêdê û lê bi cîh bûne û serpêhatiyên wan yê Swêdê pêşkêşî xwendevan bikim. Kurd kengî hatine Swêdê? Taybetî û cudatîyên van hatinan çî ne? Kurd li Swêdê li kî de rê û çawa dijî? Çi karî dikin? Çi qasî entegreyî civata Swêdê (ziman, kultur, ticaret, siyasat, kar, xwendin, malbat û jiyana rojane û hwd.) bûne? Swêd çî qas Kurd guhertin? Tesîra guhertinan çawa ye? Pêşeroja me dê çawa bibe? Ferqa me ya ji grûpên biyanî yê din çî ne? Û gelek pirsên din...

Wexta xwendevan vê nivîsê bixwînin, gelo tabloyeke çawa dê di mêjiyê wan de çêbibe? Jiyana wan ya Swêdê çî qasî dişibe hev, yan jî çî qasî ji hev cuda ye?

Ez ê hewil bidim ku bersiva van pirsên jorin bi forma nivîsa biyografayê peyda bikim û bi zimanekî sade pêşkêşî xwendevanan bikim.

Faris Marsil

Wi jî wek gelek kesên din ji ber xebata xwe ya siyasî terka welatê xwe kir. Serpêhatiya wî ya derketina jî welêt û heta Swêdê bi serê xwe babetêke romanekê ye. Piştî cuntaya 12ê Îlona 1980yî ew jî mecbûr maye ku di sînore derbas bibe û here Bîniya Xetê û dû re ji wira jî here Libnanê û piştî demekê ji wira berê xwe bide Ewropayê û illegal ilticayê Swêdê bike.

Ew li ser hatina xwe ya swêdê dibêje ku: "Wê gavê ez endamê partiyeke siyasî bûm. Hevalên min ên berpirsiyar di derheqê me de biryar da û em jî heta dereceyekê mecbûr bûn ku vê biryarê bi cîh binin. Swêd jî para min ket."

Li Swêdê salên wî yê peşîn zû derbas dibin; wê demê bengîniya şoreşgerî hîn li dar e. Di jiyana de hereket û di aboriya wî de jî bereket heye. Bi çûyin û hatina komeleyê, mînaqeseyên siyasî, semîner, civîn, meş û mitîng, grevên birçûbînê, çalakî û akîvîteyên din salên wî wek rojan derbas dibin.

Salên destpêka 80yî biyanî hîn li Swêdê kêr in, sosyal bê ku teşqeleyan derxîne û kirtasiyan bixwaze pereyên merivan dihinart adresa ku meriv lê diman. Di xerckirina pereyan de jî bereket hebû, têra merivan dikir. "Nerde aqşam orda sabah bû".

Wexta Nafi behsa salên xwe yê destpêkê dike, ew wan salan ne wek salên biber, lê wek salên pêwîst dinirxîne û dibêje: "Me hergav bi çavên mîvantîyê li xwe dinêrî, beriya me çend hevalên me hetibûn Swêdê ku 5-6 salên wan li vira çêbûbûn. Yek ji wan jî Keya Îzol bû. Wexta me ji wan dipirsî; we çawa ew qas sal li vira derbas kiri-

ne, bersiva wan weha bû: "Hûn ê jî derbas bikin û beyî ku hun bizanibin bê salên we çawa çûne". Me guhên xwe nedidan gotinên wan. Ji ber ku em miweqet hatibûn Swêdê. Lê îro heta em li xwe hay bûn, ez dinêrim tew 18 salên min derbas bûne ku ez li Swêdê me. Dîsa tê bîra min ku carekê Eşref Okumuş jî gotibû; "Madem hûn hatine vira, herin ji xwe re bixwînin, hînî meslekekî bibin, wê gavê xizmeta we dê zêdetir bigihîje doza welatê we." Ez bi van gotinên wî kenîyabûm. Lê îro ez dinêrim jiyana ew bi heq derxist û piştî 7 salên min ên li Swêdê xelas bûn, min dû re dest bi xwendinê kir û piştî xwendinê meslekekî min çêbû. Lê mixabin ew jî demek bû û dê wek bîranîneke hergav jî bê behskirin.

Piştî 3-4 salên li Swêdê, êdî Nafi hewil dide ku karekî ji xwe re peyde bike. Di daîreyekê de karekî şifertîyê yê miweqet ji xwe re peyda dike. Lê divê ez bibêjim ku ew wek karakter gelek şermok û nefispiçûk e. Di tîkîliyên şexsî de jî ne ew qasî zîrek e. Lê li gel vê jî ev kar fîrsetê dide wî ku ew keçikeke Swêdî nas bike û ev nasbûna wan rê bide ku ew bi hevûdu re bizewicin. Du zarokên wan çêdibin; herdu jî lawik in; Nafi navê yekî dike Aras û yê din jî dike Ronas. Lê diya wan li gel van navên Kurdî, navên Swêdî jî li zarokên xwe dike. Navê Aras bi Swêdî Andreas e û yê Ronas jî Mattias e. Zewaca wan nêzî 10 salan dom dike, lê ew jî wek gelek kesên din bi awayekî medenî ji hevûdu vediqetin. Lê tîkîliyên wan ên însanî her berdevar in. Nafi li ser veqetandina xwe zêde neaxive, lê bi tenê dibêje ku "Problema me problema nelihev-

kirina kulturên cuda bû.

Zarokên wî bi Kurdî xweş dizanin. Heftê du saetan diçin dersa Kurdî jî. Mamosteyên wan kurdekî başûr e, zarok zêde ji wî fêhm nakin, lê dîsa jî diçin dersa Kurdî. Li belediyeya ku ew lê dimînin, di wê dibistanê de ev herdu bira bi tenê diçin dersên Kurdî ku ew herdu jî bi eslê xwe niv-Swêdî ne. Êdî bi taybetî jî Aras di axaftina xwe de idyomên Kurdî jî bi kar tîne.

Nafî wextê xwe yê vala bi zarokên xwe re derbas dike. Xwarina Kurdî ji wan re çêdike, dawiya hefteyê wan dibe avjeniyê, sporê û aktiviteyên din. Havînan, wan dibe gerê, bi hevûdu re diçin tatilê. Ji ber ku Nafî bi xwe nikare biçe welêt, par zarokên xwe bi tenê şand Kurdistanê da ku zarokên wî ehlên wî yên din nas bikin. Heta ji destê wî tê wan bi kultura Kurdî perwerde dike. Lê zahmetiyên xwe jî ew bi xwe tîne zimên. Ew dibêje; "Di civateke weha de ku zimanê serdest swêdî be, zarok dê çi qasî hinî ziman û kultura xwe bibin? Tu dezgehên me yên mîlî tune ne ku di vî warî de bibin alîkar. Ji xwe, di warê perwerdekirina zarokan de, tesarûf di destê malbatê de ye."

Lê armanca wî ew e ku zarokên wî di civata Swêdê bibin xwediyên kariyêrê. Ew dibêje; "Çima Dîlba-yên me zêde nebin? Nalînên me pir nebin?" Nafî axaftina xwe weha didomîne; "Wê rojê min û hin hevalên xwe yên kar me radyoya Swêdî guhdar dikir. Thomas Gur (eslê wî Tirk e û di Svenska Dagbladet de sernivîsar e) li ser erdheja Tirkiyeyê dipeyivî, hevalên min ên kar hemû bi heyecan lê guhdarî dikir. Û ew dom dike; "Ancax em bi kariyêr û zîrekîtiya xwe dikarin tesîrê li Swêdiyan bikin û piştgiriya wan a ji bo doza kurd werbigirin. Wer xwuya ye ku nişê me ev şens wenda kir. Divê nişê li pê me bixwînin û di civatê de bibin xwedîgotin."

Di destpêka salên 90î de êdî baweriya Nafî ya partîtyê namîne. Wê demê ji partiya xwe vediqete. (Ew endamê PPKK-Pêşengê bû) û biryara xwe dide ku li Swêdê bi cih bibe. Ji bo wê jî divê karekî peyda bike, lê karekî bi dilê xwe. Dest bi dibistanê dike. Di zanîngehê de sê sal û nîvan sosyonomiyê dixwîne. Piştî xelasbûna dibistanê di beşa xwe de, karekî peyda dike. Ew dibe sosyonom û bi problemên malbatan ve mijûl dibe.

Ji milê çepê: Ronas, Aras û Nafî : "zarok pêşeroja civatê ne, divê baş bèn perwerdekirin."

Di vî warî de, ew dibêje ku; "Wexta her kurdek li ciyê karê xwe tesîrekê baş li swêdiyan bike û di karê xwe de xwe bide qebûlîkirin, wê gavê sempatiya li hember Kurdan dê zêde bibe.

Nafî piştî dest bi kar kiriye, herroj rojnameya "Af-tonbladet"ê dixwîne û her êvar jî di televziyonê de li nûçeyên swêdiyan temaşe dike. Parabola wî heye, lê ew evaran tercîh dike ku li kanalên swêdî binêre. Hevalên wî

"Ez nizamim, bê ew xewn û xeyalan bi swêdî dibîne yan na, lê nivê emrê wî li vira derbas bûye û êdî zimanê wî yê serdest jî swêdî ye. Pîvana zimanê serdest, ji bona min ew e ku wexta ji yekî reqema telefona wî bê pirsîn, ew reqaman bi çi zimanî bide, li gora min, di jiyana wî de zimanê serdest ew e. Ev tişt bi Nafî re jî peyda bûye. Ew jî êdî reqemên telefona xwe bê ku fikire bi swêdî dibêje."

yên swêdî hene, lê ne pir in. Li ser vê yekê, dibêje ku; "Swêdî wek millet, miletekî `sar` e, lê wexta meriv li ciyê karê xwe yan jî li dibistanan wan nas dike, divê em berê hewil bidin ku bi wan re têkiliya deynin û ev têkilîdanin dê bêşik ber bi hevaltiyê here." Lê li gora wî hevaltî li ser niqteyên hevbeş ava dibe û mesele tercîhê ye. Lê ew dibêje; "Em di eynî civatê de dijîn, divê em hewil bidin ku bi hevûdu re bikemilin."

Li welêt girêdaneke wî ya zêde nemaye, dê û bavê wî çûne ser heqîya xwe. Wî bi xwe jî malbata xwe li vira ava kiriye, zarokên wî li vira mezin dibin û bi kultura vî welatî xwedî dibin, Swêd warê wan e.

Ez nizamim, bê ew xewn û xeyalan bi swêdî dibîne yan na, lê nivê emrê wî li vira derbas bûye û êdî zimanê wî yê serdest jî swêdî ye. Pîvana zimanê serdest, ji bona min ew e ku wexta ji yekî reqema telefona wî bê pirsîn, ew reqaman bi çi zimanî bide, li gora min, di jiyana wî de zimanê serdest ew e. Ev tişt bi Nafî re jî peyda bûye. Ew jî êdî reqemên telefona xwe bê ku fikire bi swêdî dibêje.

Faris Marsil

Raporên komîteyên kar (24.8.1999 - 17.9.1999)

Rapora Komîteya Herêma 1em

- Komîteya Herêma 1ê li Stockholmê di 08.09.1999an de, civîna xwe ya yekem pêk çêkir. Serokê Federasyonê, seroka YJKê, berpirsiyar û alîkarên Komîteya Herêma 1ê; Salih Demir, Loqman Ertaş û Ihsan Şener û berpirsiyar û nûnerên komeleyên herêmê (Stockholm, Spånga, Upplandsväsby û Järfälla) beşdarî civînê bûn.

Di civînê de behsa çalakiyên Federasyonê û komeleyên endam hat kirin. Li ser kêmaniyan hat rawestandî. Di civînê de tiştê ku hat diyarkirin û herweha daxwaza beşdaran jî ev bû ku divê komeleyên Herêmê bi hevûdu re û bi awayekî kolektîf kar bikin. Ji ber ku dema civînê kurt bû, biryara civîneke din hat dayîn. Li gora vê biryarê civîneke din dê di 16.09.1999an de pêk bê.

Rapora Komîteya Herêma 2em

- Hemîd Gewherî di 28.08.1999an de, Herêma 2yan li Västeråsê civand. Berpirsiyar û nûnerên herdu komeleyên Uppsalayê û yên komeleyên Gävle, Borlänge, Sala, Eskilstuna, û Västeråsê, Serokê Federasyonê, Seroka YJKê, Seroka YCKê û berpirsiyarê Herêmê Rehman Hesen beşdarî civînê bûn. Di civînê de behsa çalakiyên Federasyonê û komeleyên endam hat kirin. Li ser kêmaniyan hat rawestandî.

Beşdaran di civînê de, behs kir ku divê komeleyên Herêmê wek ku li herêmên din dibe, bi hevûdu re û kolektîf kar bikin. Beşdarên civînê behsa şeweyê hîlbijartinê ê kongreyên Federasyonê kir. Xebata YCK û YJKê jî hat rojevê.

Li ser babetên nivîsandînan di Berbangê de têne weşandin, devjengî hat kirin. Nûnerên Federasyonê Berpirsiyarê Herêmê, Rehman Hesen bi beşdaran da naskirin. Civînê biryar da ku divê Herêm piştî civînan KG, her ji sê mehan carekê civînan xwe pêk bîne. Di

Bistek ji civîna integrasyonê

Bistek ji civîna Göteborgê

civînê de Seyran Duran û Gulan Avcî raporên xebata Komîteya Jinan û Komîteya Ciwanan pêşkêş kirin.

Rapora herêma 3em

Roja 04.09.1999an, Hemîd Gewherî ji bo Herêma 3yan li Örebroyê civînek pêk anî. Berpirsiyar û nûnerên komeleyên Karlstad, Örebro, Linköping û Komeleya Kêmendaman a li Linköpingê, Sekreterê Aborî Asî Rebatî û Berpirsiyarê Komîteya Herêma 3yan Ahmed

Sindî beşdarî civînê bûn. Di civînê de behsa çalakiyên Federasyonê û komeleyên endam hat kirin. Li ser kêmaniyan hat rawestandî.

Di civînê de hat diyarkirin ku divê komeleyên Herêmê bi hevûdu re û kolektîf kar bikin. Berpirsiyarê Herême, Ahmed Sindî xwe bi beşdaran da naskirin. Civînê biryar da ku divê Herêm piştî civînan KG, her ji sê mehan carekê civînan xwe pêk bîne. Civînê ji bo

damezrandina komeleyan li bajarên Lindsberg, Köping û Katrineholmê biryar da.

Rapora Herêma 4em

- Di 25.09.1999an de, Komîteya Herêma 4em civîna xwe ya yekem li Göteborgê pêk anî. Berpirsiyar û nûnerên komeleyên Göteborg, Borås, Falköping, Jöngköpingê û berpirsiyarê Herêma Ata Ala û Sekreterê Federasyonê Hemîd Gewherî beşdarî civînê bûn. Herweha Serokê Federasyonê Keya Îzol, Seroka YJKê Seyran Duran û Seroka YCKê Gulan Avcî jî beşdarî civînê bûn.

Di civînê de behsa çalakiyên Federasyonê û komeleyên endam û kemaniyan hat kirin.

Rapora Komîteya Herêma 5em

- Roja 11.09.1999an, Komîteya Herêma 5an civîna xwe ya yekem li Hålsingborgê pêk anî. Berpirsiyar û nûnerên komeleyên Hålsingborg, Kristinastad, Malmöyê, Komeleya Aştî ya Malmöyê û berpirsiyarê Komîteya Herêma 5an Kamûran Şiwan beşdarî civînê bûn.

Di civînê de behsa çalakiyên Federasyonê û komeleyên endam hat kirin. Li ser kemaniyan di pêvajoya xebtê de derdikevin hat rawestandî. Civînê ji bo gera SIOSê ya Kurdistanê kêfxweşiya xwe anî zimên. Daxwaza dana qerzê komeleyan yê li Federasyonê jî hat kirin. Herêma dê civîna xwe ya dahatû di roja 21.11.1999an de li bajarê Kristinastadê pêk bîne.

Projeya Entegrasyonê:

- Roja 28.08.1999an, Keya Îzol, Seyran Duran û Gulan Avcî ji bo ku di nav komeleyan de komîteyên entegrasyonê pêk bînin, bi komeleyên Gävle, Bortlänge, Sala, Eskilstuna, Västeråsê û herdu komeleyên Uppsalayê re civiyan. Keya Îzol li ser projeyê agahdarî da û daxwaz kir ku ji bo vê projeyê, li her komeleyekê komîteyek pêk bê.

Herweha di civînê de blankêtên endametiye jî li beşdaran hatin belavkirin da ku serlêdana endametiye bikin.

Pîrozname

Ji Kongreya PDK-Iraqê ya 12mîn re

1999.10.05

Ez li ser navê Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê, Kongreya we ya 12mîn ji dil pîroz dikim û silavên xwe yê germîn ji bo we dişînim.

Em hêvîdar in ku kongreya we, bi xebat û biryarên xwe, dê bikaribe di riya azadî û demokrasîyê de rola xwe ya girîng bilîze. Herweha em dixwazin daxwaz û hêviyên xwe ji bo aştiya di navbera hêzên Kurdan de pêşkêşî we bikin. Em wek Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêdê ji bo berjewendiyên gelê Kurdistanê hergav di xizmeta aşti û demokrasîyê de ne.

Bi hêvî û daxwazên serkeftinê, em silavên xwe yê germîn ji bo nûnerên kongreya we dişînin.

Di gel silavên biratiyê...

Keya Îzol

Serokê FKKSê

Birêz Dr. Roj Nûrî Şaweys, serokwezîrê Hukûmeta Herêma Kurdistanê!

Biryara kabîneya sêyem ya Hikûmeta Herêma Kurdistanê ya li ser naskirina resmî ya ala Kurdistanê di civîna Komîteya Giştî ya FKKSê de bû babeta guftûgoyan.

Komîteya Giştî ya FKKSê vê pêngava Hikûmeta Herêma Kurdistanê wek pêngaveke dîrokî dinirxîne û piştgiriyê lê dike.

Em li hêviyê ne ku Parlamento biryarê bipejirîne û ala Kurdistanê bilind bike.

Keya Îzol

Serokê FKKSê

6.06.1999

Rapora Komîteya Kultur û Perwerdeyê

-Roja 03.09.1999an, Komîteyê civînek bi Râdda Barnen re pêk anî. Berpirsiyarê Komîteya Kultur û Perwerdeyê Selam Cizîrî, Aştî Rebatî, Seyran Duran û Gulan Avcî, berpirsiyara Râdda Barnen Suzanne Askelöf û cigirê berpirsiyar Henrik Häggström beşdarî vê civînê bûn.

Di civînê de, li ser xebata hevbeş hat rawestandî. Federasyonê ji bo gera Kurdistanê, daxwaza beşdarbûna nûnerêkî/ê li wan kir, da ku li wira rewşa zarokên kurdan bibîne û ji bo alîkariya wan projeyekê amade bike.

Rapora Yekîtiya Ciwanên Kurd

-Roja 03-05.09.1999an, li ser geşbûna bizava rasîstî ya bi tevayî li Skandînaviyayê û bi taybetî li Norveçê, li bajarê Osloyê konferansek pêk hat. Li ser navê YCKê Şukrî Demir, Şevder Güven bedarî vê konferansê bûn

- Ciwanên Kurd ji bo Komîteya Karger a YCKê, kurseke datayê amade kir. Ev kurs dê salekê biajo. Kursê roja 15.09.1999an dest pê kir.

Li ser pirsên penaberiyê

” 15 sal beriya nuha jî Swêd ji bo penaberan welatekî gelekî comerd bû. Lê îro ew comerdiya Swêde ya kevin nemaye. Ew wek welatên din yên Ewrûpayê, di siyaseta xwe ya penaberiyê de gelek guhartin çêkirine û şertên penaberiyê zehmetir kiriye. Ji ber sebêbên însanî (humanîtar) û aborî, wergirtina heqê rûniştinê zahmet e.”

Kovan Amedî

Endamê Komîteya Karger a Federasyonê û berpirsiyarê Komîteya Penaberan

Pirsa penaberiyê ne pirseke nû ye. Ji xuliqandina însanan û vir ve dest pê kiriye û heta nuha jî dom dike. Însanan ji bo jiyana xwe tim berê xwe daye warên bêxeter. Tim jî tiştên xeter ku jiyana wan tehdît dike, reviyane. Wan ji ber afetên xwezayî, ji ber şer û birçîtiyê koç kiriye û berên xwe daye warên ewle. Ji bo ku bikarin jiyana xwe bê xeter bidomînin, cîhên ku av û şînahî lê hene, ji xwe re kirine cîh û war.

Îro jî penaberî pirseke girîng û rojane ye. Li çar aliyê dinyayê şer heye. Li hin welatên Afrîqayê însan ji tînan dimirin, di dawîya sedsala zoan de li gelek welatan afetên xwezayî yên mezin çêbûn. Bi hezaran mirov ketin ber û mirin. Di warên aborî de xisarên mezin dîtin.

Gelê kurd bi salan e ku ji bo azadiyê şer dike û heta nuha jî di bin destên dagirkeran de ye. Bi taybetî şerên çekdarî bi xwe re wêranbûyina gund û bajaran, birçîtî, betalî û koçberiyê mezin jî aniyê, gelek însanên me ji ber sedemên şer, aborî û siyasî koç dikin û berên xwe didin welatên Ewrûpayê. Ango sebêbên penaberiyê îro jî ji doh pirtir û bi xurtî heye.

Pirsên penaberên Kurd li Swêde

Swêd 15 sal berî nuha jî ji bo penaberan welatekî gelek comerd bû. Lê îro ew comerdiya kevn ya Swêd nemaye. Ew wek welatên din yên Ewrûpayê, di siyaseta xwe ya penaberiyê de gelek guhartinan çêkirine û şertên penaberiyê zehmetir kiriye. Ji ber sebêbên însanî (humanîter) û aborî, heqê rûniştinê wergirtin zahmet e. Lê pir caran ew kesên ku sebêbên siyasî nişan didin, bi rastî jî ji ber kar û

xebatên wan yên siyasî jiyana wan di xeterê de ye, ji bo îsbatkirinê di destên wan de belgeyek tunebe jî, lê pir caran piştî lêkolînekî netîceyên pozîtîf dîstînin.

Bêguman wek Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêde, em jî vala nesekinîne. Me SIV û Utläningsnämnden ziyaret kirin û li ser rewşa Kurdistanê û ya penaberên Kurd li Swêde agahdarî dan wan. Me di van danûstendinan de, tim xwestiye ku em tesîreke baş li wan bikin. Ji bo penaberên Kurd li Swêde, tiştên ku ji me hatine xwestin, me ew anîne cîh. Ez dikarim bibêjim ku heta nuha, kîjan penaberên Kurd ji me alîkarî xwestibe, me destên xwe yên alîkariyê dirêjî wan kesian kirine. Heta nuha pir kesian bi alîkariya Federasyonê heqê rûniştinê û herweha heqê hevvelatiya Swêde jî wergirtine.

Lê alîkariya me bi tenê têr nake, divê ew kesên ku penaber in, bikaribin sebêbên ku didin pêş îsbat bikin. Gava ji Federasyonê alîkariyê dixwazin, divê rastiya xwe ji Federasyonê re bibêjin. Agahdariyên nerast, di dawiyê derdikevin. Ew kesên ku agahdariyên nerast didin, pêşî xerabiyê bi xwe dikin, paşê jî bi Federasyonê û bi Kurdên Swêde dikin; ango bi agahdariyên xwe yên nerast pîrestîja Federasyonê dadixin. Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Swêde, bi dilxweşiyê mezin alîkariya penaberên Kurd dike. Alîkarîkirin beşekî karê Federasyonê ye. Lê heqê kesî jî tune ye ku Federasyonê bike wesayita nerastiyên xwe û pîrestîja Federasyonê daxîne.

Welatparêzê hêja Hecî Nigî wefat kir

Hecî Nigî ji ber nexweşiya xwe ya kanserê di 17ê Îlona 1999an de wefat kir. Di 20ê Îlonê de, ji bo wî, li Nexweşxaneyê S:t Görânê merasimê çêbû û malbat û hevalên wî cenazeyê wî şand Kurdistanê, bajarê Sêwregê.

Di merasimê de, li ser navê malbata wî Keya Îzol û li ser navê hevalên wî Mustafa Uzun peyivî.

Em axaftina M. Uzun li jêrê pêşkêşî xwendevanan dikin.

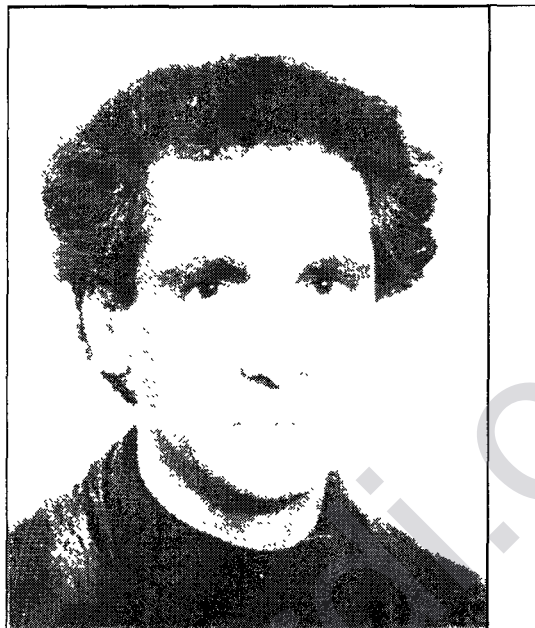
Hecî Nigî di 10ê Gulana 1959an de li bajarê Sêwregê hat dinyayê. Bavê wî Wehîd Nigî Dimilî û diya wî Fadîle jî kurmanc e. Ji ber wê yekê jî ew di mala xwe de hînfî herdu zaravayên Kurdî bû. Wî dibistana destpêkê, navîn û lîse li Sêwregê xwendin. Ew di destpêka dibistana lîseyê de tevî tekoşîna Kurdistanê bû. Ew bi kirinên xwe yê mêranî û bi nefsiçûkîtiya xwe li Sêwregê bû naveke nas. Wî di nav rêxistinên kurdan de, li ba Ala Rizgarî cihê xwe girt. Hecî di damezirandina ASK-DERA Sêwregê de roleke aktîv lîst û ew bû endamê wê yê Komîteya Karger. Hecî bi her tiştê xwe ketibû nav tekoşîna Kurdistanê.

Wî bi xwe re malbata xwe jî kiribû nav tekoşînê. Ji bo ku nimûne be, ez dibêjim; di şeveke ASK-DERê de, birayekî Hecî bi xwe di grûpa folklorê de, xwişkeke wî di grûpa muzîkê de, xwişkeke wî ya din di grûpa tiyatroyê de û birayê wî jî alîkarê şevê bû.

Van xebatên Hecî bêşik bala dijminan jî kişand, wan wî bi bi rojan li qerekola Sêwregê kir bin îşkenceyê û dûrejî ew bi mehan li Girtigeha Rihayê ya Leşkerî girtî ma.

Heval Hecî demeke dûr û dirêj li Suriyeyê ma. Wî di kampên leşkerî de, tedrîba leşkerî dît.

Ew di sala 1982an de hat Swêdê. Wî li Swêdê jî xebata xwe ya demokratîk domand, ew di karûbarê komalyan de xebitî. Ew bû endamê Komîteya Karger ya Komeleya Stockholmê. Heval Hecî ji muzîk û folklorê kurdî pir hez dikir. Wî û hevalên wî li Stockholmê grûpa Dîlan ya folklorê damezirand. Grûpa wan a folklorê di musabakeya folklorê de, dereceya yekemîn

Hecî Nigî 1959-1999

girt. Wî hem karûbarên xwe yê siyasî dikir in û him jî ji bo ku ji xwe re jiyaneke nûh li Swêdê ava bike, wî dest bi xwendinê kir. Wî piştî demeke xwendina xwe ya kurt, li Dibistana Fransîzî dest bi kar kir. Ew di cihê karê xwe de, gelek rûmetbar bû, hevalên wî yê kar jî kek Hecî pir hez dikir. Ew jî îro li nav me ne.

Hecî bi dilnermiya xwe ya germ, ji xwe re gelek heval çêkiribûn. Wî tu carî di jiyana xwe ya kurt de, dilê kesî ji xwe nehişt. Ji heval û hogirên xwe re peyveke xirab negot. Ew tim bi tolerans û pîvan bû. Mala kek Hecî bûbû weke komeleyekê ku hevalê bîhna wî teng dibû, bîhna xwe li ba Hecî derdixist. Ew bûbû pisokologê me. Ew li hember mala xwe, xwedî berpîrsiyar bû. Danûsitandinên wî û malbata wî ji bo me nimûneyeke baş bû.

Lê mixabin, ew beriya du sal û nivan, bi nexweşiyê xerab ket. Nexweşiya wî bêderman û bêçarebû. Lê Hecî ji jiyaneke hez dikir, wî xwe teslîmî nexweşiya malxirab nekir. Wî hertim di ber xwe de da. Bêyî ku hêviya xwe bişkîne, bêyî têkeve nav bêmoraliyê, wî heta roja xwe ya dawîn jî metiniya xwe nîşan da.

Lê çî heyf e ku nexweşiya dijwar bi ser ket.

Birakê Hecî, diviyabû xatirxwestina me wilo nebûya.

Lê em çawa bikin, bila mala mirinê bişewite.

Oxira te ya xêrê be.

Bavê Berfîna Şîrîn.

Bila ruhê te di nav huzurê de be.

Bavê Ferzayê çavreş.

Xwedê ji dê û bavê te re, ji bira û xwişkên te re, ji pîreka te re û ji zarokên te re sebireke xêre bide.

Bang

Komîteya YCK (Yekîtiya Ciwanên Kurd) li Swêdê biryar girt ku di **4-ê Decembara 1999**an de kongreya xwe ya sala-ne bicivîne. Ji ber vê yekê em dixwazin ku hun kongreya xwe berî vî wextî li dar xî û navê nûnerên xwe ji bo me bişînin. Ji bo kongre bi awayeke derstûrî bimeşe divê hun li desturê mêze bikin û li gora hejmarên endamên xwe, nûneran tespît bikin û ji me re bişînin. Ger Pirsek li ser hejmarê nûneran an jî pirsên din hebin hun dikarin agahdarî ji me bistînin. Ger hun lîsteya endamên xwe jî ji me re bişînin em ê gelek kêfxweş bibin!

Hevalno! Ji bo pêşketina karê ciwanên Kurd, hatina we gelek girîng e. Divê em bicivin û li ser pirsên xwe sohbet bikin.

Pêşeroj em in, werin em bi hev re kar û xebatê bikin!

Yekîtiya Ciwanên Kurd

Weqfa Kurdî ya Kulturî li Stockholmê

Daxuyanî

Geli xwişk u birayen kurdiaxe!

Ziman kilîla ziman u zanyariye ye. Ziman a zanyarî xurt u qayîmkirina xwenasîn a bixebawerîyê ye. Mirove ku bikari-be zimanê xwe bi kar bîne, pê binivîse û bixîne, ji yê nezan hesantir hîn dibe û dibe wergirê her cure zanistê. Bi vi rengî hem kesatiya xwe peşde dibe û hem jî dikare xizmeteke baş-tir pêşkeşî civata xwe û mirovahiyê bike.

Eger te bivê tu bibî xwedîyê vê kilîlê, kerem bike u vê deSveya ha ya bêhempa dest mede. Zimanê xwe bi awayekî zanîsh u akademîk li zanîngeha bajarê Uppsalaya Swêdê, ku yek jî kevintirîn û navdartirîne zanîngehên Ewropayê ye, bixwîne. Plana vê kursê li jêrê tete pêşkêş kirin.

Ev xwandina han bi destê Weqfa Çanda Kurd Li Stockholmê di gel hevkarîya Weqfa lêkolîn û Çanda Kurd li Stenbolê a zanîngeha Uppsalayê li Swêdê tete bi rê ve birin. Dirêjahîya wê nîvsaleke xwandina bilind e. Ya sala 2000-î di meha yekê de dest pê dîke û di dawîya meha pêncan de bidawî têt. Weqfa Kultura Kurd Li Stockholmê xwe dide ber mesrefên xwandinê û saldanîye (burs) dide xwandekara.

Da ku tu bikaribî ji vê xwandinê behredar bî, ji te ev mercên jêrin teê xwastin:

1- Divê te bi kêmanî lîse xelas kiribe. Xwandinên bilind a zanîna zimanekî ewropî xwedî tercîh in.

2- Divê tu Kurdî zaravayê Kurmancî baş bizanibî. Yê ku

di gel kurmancî kurdîya dimilî jî baş dizanin xwedî tercîh in.

2- Kesên ku nivîskar, rojnamevan û mamoste bîn, yan jî mamostetî xwandibin, xwedî tercîh in.

3- Divê tu piştî xelaskirina xwandina xwe vegeerî û li gor karîna xwe xizmetê ji zimanê xwe re bikî. Jin/keç xwedî tercîh in.

4- Divê tu ji bo vê xwandinê bi rêya Weqfa Lêkolîn û Çand a Kurd li Stenbolê seri lê bidî.

5- Wergirtina xwendekaran ji alîye zanîngehê ve bi riya nîrxandina merîten wan a azmûnê dibe.

6- Divê tu derengtirîn heta 15-ê Çiriya Peşîn serî li Weqfa Kurd Li Stenbolê bidî.

Ji bo ve xwandine dive tu van belgeyan bigihînî navnîşana jêrin:

1- Kopîyaya dîplomeya lîseyê yan jî wandinên bilind.

2- Kopîyayen merîten (yeterlîlik belgelerî) din ku ji bo xwandinê wek tercîh dikarin bèn hesibandin.

3- Belgeya qeyda nîfûsê .

4- Kurtejişînenîgarîya te bi Kurdi û nivîskî.

5 - Nav û navnîşanên referensan .

6- Navnîşan û telefona te ya ji bo danûstendinê.

Navnîşana serîlêdanê

KURT-KAV

Kürt Kültür ve Araştırma Vakfı

Tarlabası Bulvarı Çarbaçi Sk. No:13 Taksim/Istanbul

Te: 0.212. 23710 61/ Fax: 0.212. 254 36 40

E. mail: <http://twww.kurt-kav.org>

Sê şev û sê roj

Silêman Demir

Sê şev û sê roj, navê romana Laleş Qaso ye. Roman, serê sala 1999an, di nav weşanên Nûdemê de derket. 328 rûpel e û bi çapeke delal e. Ne şepî tenê ye, lê ew bi mesajên ku ji naveroka wê diçirsin û bi hunermendiya hûnandina romannivîsandinê jî bedew e. Lê çend kes pê hisiyane, çend kesên ku pê hisiyane ew xwendine, wê hîna çend kes wê bixwînin, he ma bibêjin eşkere ye. Wê ew jî bi qasî hemû romanên kurdan ên din tenê bê bihîstin û xwendin.

Tiştê ku ez bi vê nivîsê dixwazim bikim, ne ku ez ê romanê analîz bikim. Lê ez ê bixwazim wê bi kurtî bidim naskirin, ez ê danasînekê jê re binivîsim.

Wek ku ji navê romanê jî eşkere dibe, bûyera romanê, sê şev û sê rojan e. Li gundê Zorava, ê Nisêbinê diqewime. Çîrokeke ku hemû kes kêr zêde ji xwe dizane, çîroka jiyana Kurdan a rojane ye, a lihevdunekirinê ye, a du bendiyê ye. Lê bi min, balkêşiya wê û buhayê wê, ne li gora bê çîrok çî çîrok e û bê ma em dizanin ya na ye. Balkêşiya wê û buhayê wê, ji ber keda biber a ku bi şev û rojên salan lê hatiye xerckirin, jîrekiya hunandina wê û xweşiya zimanê wê ye. Buhayê wê û balkêşiya wê, ji ber ku Laleş Qaso raman û mantiqê kurdan bi jîrekiyeke ku hêjayî pesindayînê ye, di romanêke ku dibe wek jiyaneke zindî de derxistiyê ber mirov e. Zimanê wê kurdiyeke xas e, xweş e. Bêguman, naverok û çîrok çî bin bila bibin, lê xwendina berhemeke wilo xweşiyê û tahmê dide mirov û hêviyê dixê dilê mirov. Mirov xweşiya zimanê romanê di her rûpelê de dibîne, lê buhayê romanê di tevaya wê de veşartî ye. Gava mirov romanê tevî bi ser hev de bihesirîne û bike bersiva pîrsa bê ma nivîskêr xwestiyê bi romanê çî bibêje, mirov buhayê wê wî çaxî dibîne.

Tiştê ku min ji romanê fam kir, Laleş Qaso, di heqîqeta xwe de ne ku bi romana xwe xwestiyê ew çîroka ku ji me re nivîsiye, bi me bide famkirin. Ew jî dizane ku em hemû kêr zêde wan çîrokên wilo dizanin. Lê wî bi jîrî, bêyî ku xwe pir eşkere bide destan, xwestiyê bi romana xwe tiştêkî din ji me re bibêje. Di vê derheqê de bîr û biryar û têderxistin kiriye stûyê xwendevanan. Wî, bi wî awayî, xwestiyê bi romana xwe, kalîta kurdan a bingehîn, a ku bûye sedema qedera wan a tarî, bi me bide naskirin. Wî xwestiyê bi wî awayî bipaşdemayîna kurdan a ku pir kevnar maye, bi me bide naskirin. Wî xwestiyê bi wî awayî durûtiya wan a di derheqê namûs, şeref û bext de bi me bide naskirin. Ji ber ku mirovên ku di romanê de derdikevin ber mirov, kesên pir nizm û rezîl in. Sarê, jina Heso, a wî zîlamê herî rezîl, melle û mamostê gund tenê bi rûmet in. Lê dîsa jî bi baweriya min L. Qaso tu bêbextî û derew di vê derheqê de li tu kesî nekiriye. Ew kes, kurdên normal in, gundiyên normal in.

Bi min du tişt li romanê bûne bar. Ew herdu tişt di nav rûpelên romanê de beloq xuya dikin. Û dîsa ew herdu tişt in ên ku bikaribin ne li gora rastiye bin û hin xwendevanan hinekî aciz bikin. Ew jî, ew her çend rêzên di derheqê îslamê û pîrekan de ne. Bi min, tu hewcedariya romanê bi xwe, bi wan herdu tiştên ku di derheqê îslamê de hatine nivîsandin, tune ye. Ew, baweriyên nivîskêr bi xwe ne û wî bi xwe, ew baweriyên xwe kirine stûyê romanê. Bi baweriya min, tiştên ku xwedêgiravî ji ber îslamê bûne bawerî û helwesta zîlaman a di derheqê pêwendiyên seksî ên bi pîrekan re jî, numûneyên hovîtiyê ne û pîrekan diêşîne. Ez bi xwe ne bawer im ku ew mirovên rezîl bi xwe jî di derheqê pîrekên xwe de wilo difikirin.

Ev baweriyên min in. Lê şaşbûna van tiştan a di romanê de, nikarin romanê

Laleş Qaso

Sê şev
û
sê roj

biçûk û erzan bikin. Ew herdu tişt, du tiştên biçûk in. Di nav mezinbûna kapasîta romanê de zû wenda dibin û diçin. Ma kî dizane, belkî nivîskêr xwestibe bi wan tiştên ku bi min di romanê de zêde ne, bi dû re, tiştên taybet bi me bide famkirin. Ka em ê bêhna xwe li L. Qaso fireh bikin û li bendî wî bimînin.

Herî dawî, ez dixwazim bibêjim ku nivîskarekî bixwaze berhema xwe bigihîne hejmareke xwendevanan a pir, îro romananeke wilo mezin li ser bûyerên wilo tenê nanivîse. Ji xwe tiştên ku dibin, heger hin neynin bîra mirov, ne tu bûyerên balkêş in jî. Jiyana gundiyên kurdan ên normal in. Me hemûyan ew babet jiyana li gundên xwe dîtiye. Lê baş e, L. Qaso çima ew jiyana nizm û rezîl kiriye tema romana xwe?

Bersiv hêsan e. Carnan jê, ji bo ku mirov bikaribe qesreke bedew lê bike, divê mirov asasekî asê jê re di nav axê û kerş û gemarê de lê bike. Yanî tiştê ku L. Qaso xwestiyê ji me re bibêje, hîna hemû negotiye. Wî esas tenê lê kiriye. Li gora ku ez tê derdixim û min bihîstiyê, wê dewema wê hîna bê û ez ji niha ve naveroka wê, kêr zêde dizanim. Ez ê bi xwe bixwazim wê jî bi kêfxweşî, ji niha û nêzîk bixwînim. Heger ew jî wek a yekem xweş û serrast bê nivîsandin, wê gelekî ji dilê me kurdan safî bike; wê cihekî ji xwe re di dilê me kurdan de ava bike. Lê heger na û salên dirêj bi ser bikevin, dikare bibe wek azana xudbê ku dor esirê bê bandan; azana xutbê nivro û rojên înan tê bandan. «Car ew karekî ku li ser nivîskar û çapevanê wî dimîne.

Spas ji bo berhema ku wî diyarî me kir. Ez ê bi xwe bi xiroş li bendî a din bimînim.

Pêşiyên kurdan yên kevnare

("Kardûx" - ew navê kurdan e di dema Ksênofon da)

Pavêl Şêxtman

Di dema Ksênofon de, navê kurdan "Kardûx" bû. "Brokhauz" a kevnare ew yek wek îsbatîyeke bêşik tesdîq dike.

Rastîyê jî mîna hevbûna nava û yekbûna axê (kardûx li ser erdê ku paşê bûye Kurdistan Bakur jiyane) me berbi wê bawerîyê dibe ku ew eşîreta kevnare pêşiyê kurdan e.

Lê lêkolînên van dawîyan (ji bo nimûnê, O. L. Vîlçevskî) daye xuyanîkirin ku zelalkirina vê pirsê tiştêkî ew qasî jî hêsa nîne. Wî dîyar kiriye ku kardûxan ne ku bi zimanê koma îranîyan, lê bi zimanekî mayîn peyivîne (an zimanê ji koma Asîya Biçûk, an Kavkazê, an jî Kartvelî bûye) û destnîşan kirîye ku navê "kardûx" bi ênonîma "kurd" ve tê bilêvkirinê va mîna hev in. Lê tiştêkî jî sedî sed e ku kardûx di nav pêşiyên gelê kurd de mane û bere-bere bi ênosa kurdan ra bûne yek.

Malûmatên pêşin di derheqa wan da Ksênofon elam dike ku atînyekî (binecîyê paytextê Yûnanîstanê.- N. W.) xwende û şagirtê Sokratês bû. Ew di xortaniya xwe de, ketîye nava ordîya qeyserê Farizistanê Kîrs yê ku dixwest birayê xwe - Artaksepksê zyan ji ser text biavêje û li dewsa wî rûnê. Bingehê wê ordîyê 10 hezar kirêkirîyên yûnanî bûn. Berî dewrana me sala 401ê, Kîrs bi kirêkirîyan re tevayî ji Asîya Biçûk dest bi cengê kir, lê di şerê nêzikî Babilonê de şehîd ket. Yûnanîyan dest pê kir xwe li riya welatê xwe girt û li ser wê rêyê bi stîwarîyên Farizistanê û eşîrên dorberên wan deran re şerekî giran kir. Ji serleşkerên wan yek jî Ksênofon bû, yê ku derheqa wê qal û cengê de di pirtûka xwe - "Anabasis" da bi hûrgilî nivîsîye.

Bi şirovekirina Ksênofon, yûnanî rex kenarê di Diclê re pêş da diçûn (di navça Cizîra niha re) û dawîyê li çiyayên gelekî bilind asê bûbûn. Wana êdî hew dikaribû ji Dicleyê berê xwe bide roavayê, ji ber ku farizan bihura ku divê ew di ser re ji çem derbas bûbûna, zevt kiribû. Ango, ew dil ketibûn. Wana ji binecîyan pirs-pirsyar kiribûn û pê hesiyabûn ku di wan çiyayan da eşîra kardûxan dimîne. "Kardûx,- dîlgirtîya digot- gelekî mêrxas in û qeyser bendî bi tiştêkî nahesibînin. Gava carekê 120 hezar eskerên qeyser êrîşî ser wan kir, yek ji wan eskeran jî paş de venegerîya!"

Erdê kardûxan digihîje hetanî çemê Kentrîtê (Botanê). Piş Kentrîtê Ermenîstan e, "welatekî mezin û dewlemend", "û ji wira merî dikare bi hêsanî derbasî her çiyê bibe". Yûnanan biryar dabû ku ji çiyayên kardûxan derbasî Ermenîstanê bibin.

Ewana di şereşekê de, bi lez hilkişiyane çiyê û dest pê kir gundên derdorê, kendalan û newalan zevt kirin. Wana usa ji nişka ve êrîş kir ku binecî pê ra negîhandin tevdfira xwe bibînin, ji ber wê jî bi tenê riya revê li ber wan mabû. Yûnanan di malên xalbûyî de, zexîreyên xurek, gelek şerav dîtin ku di çelên bi kilsê ve rengkirî de bûn û di wan malan de herweha gelek xîştên ji tûncê (bronz) çêkirî hebûn (di çiyayên da madenên sifir hebûn). "Yûnanan- Ksênofon dinivîse- tu libek ji wana hil nedan. Wana usa jî ne dixwest ziyar û zîrarê bighînine binecîyan, ji ber ku ser wê bawerîyê bûn ku kardûx neyarên qeyser in, lema jî divê bihêlin ew arxayî di ser welatê wan re derbas bibin. Lê kardûxan dostaniya wan ne kir û qet nîşanên qedirgirtinê jî nîşan nedan". Ber êvarê, desta kardûxa êrîş bire ser yûnanan û "bi keviran û tîran çend meriv ji wan kuştin". Bextê yûnanan

anî ku êrîşkar pir nîbûn. "Eger ew pir bûna- Ksênofon dinivîse- wê koka piraniya eskera biqelandana û ew ê nikaribûna ji dest wan bifilitîyana".

Dû re ji yûnanan pirtir esker çûn şerê wan. Xuya ye, qebîleyên di nav kardûxan de dema lazim bûya, dikaribû bi hevdu re yekdest bûna û di rojên oxirmên giran de, bi deh hezaran mêrxastana hîmberî dijmin. Wana wek mêrxasan şer kir. Wana rê li ber neyara girtin, bi tîr û kevanan ji heqên wan hatine der, kevir-kuçik bi ser wan de barandin.

"Kardûx- Ksênofon dinivîse- ew qasî egî û fêriz bûn ku bê tirs nêzikî yûnanên ji xwe baştir çekdarkirî dibûn. Di destê kardûxan de ji derveyî tîr û kevanê, sîleheke mayin tune bû. Ew mêşindarên (nîşangir) bêqisûr bûn.

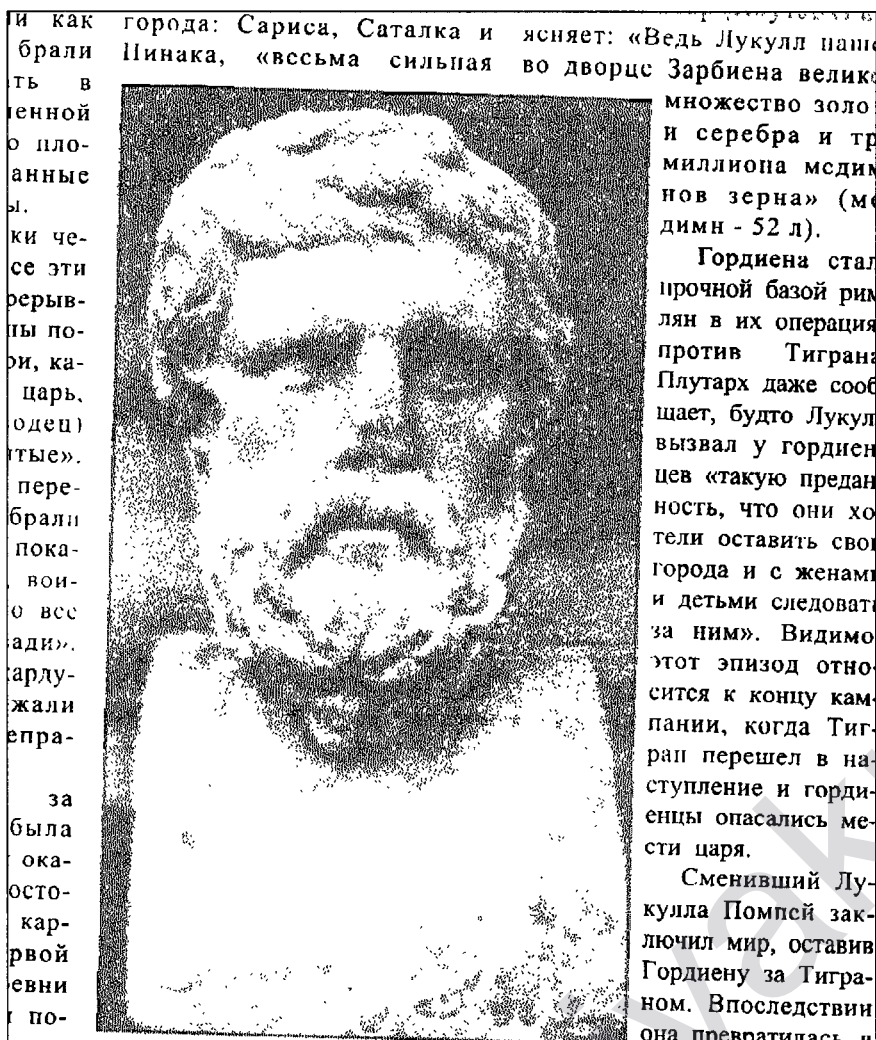
Yûnan di heft rojan de, di nav erdê kardûxan re derbas bûn. Wan hemû rojan şerekî giran bû û usa hate serê yûnanan ku ne qeyser, ne jî Tîssafern (serleşkerê qeyserîyê) bi tevayî ne anîbûne serê wan". Û gava Kentrît (Botan) ji dûr ve xuya bû, esker şa bûn, "ji ber ku bi wê dîyarbûnê re dawîya bedbextîyan û tengasîyan hat".

Warê rex Kentrîtê xike-xalî bû, wek xopanekê, ji ber ku kardûxan gelek caran êrîşî wan deran dikir. Ew 30 kilometreyî çûn, hetanî gihîştine gundê ermenîyan yê pêşin.

Şirovekirina Ksênofon ya hewaskar li vira kuta dibe.

Dîsa rojên reş bi ser kardûxan de tên ku bi qasî 300 salan dikişîne. Tiştêkî eşkere ye ku Makedon bela wan mêrxasên çiyayî da û berî dewrana me, hema bibêje di sala 300ê de ewana mecbûr bûn hikmê qeyserên Surîyeyê - Selevkîda qebûl bikin. Navê welat guherîn, kir Gordîten. Lê dewleta Selevkîda jî hilweşîya.

Gava arkeolog li axa Kurdistanê bikolin, dê gelek tişt derkevin meydanê û

и как
брали
ть в
енной
о пло-
анные
ы.
ки че-
се эти
ерыв-
ты по-
ри, ка-
царь,
одец)
тые».
пере-
брали
пока-
вои-
о все
ади».
арду-
жали
епра-

за
была
ока-
осто-
кар-
рвой
евни
по-

города: Сариса, Саталка и Пинака, «всёма сильная» во дворце Зарбиена великого множества золота и серебра и три миллиона медных нов зерна» (медимн - 52 л).

Гордиена стала прочной базой римлян в их операциях против Тиграна. Плутарх даже сообщает, будто Лукулл вызвал у гордиенцев «такую преданность, что они хотели оставить свои города и с женами и детьми следовать за ним». Видимо этот эпизод относится к концу кампании, когда Тигран перешел в наступление и гордиенцы опасались мести царя.

Сменивший Лукулла Помпей заключил мир, оставив Гордиену за Тиграном. Впоследствии она превратилась в

xerckirinê». Xudanê wî heykelî (Plûtartax) di paşdemê de nivîsîye: "Lûkûll di koşk-seraya Zarbîen de gelek zêr û ziv û sê milyon medîmî genim dîtibû" (medîmîyek 52 kilo ye).

Gordîen bi emelên dijî Tîgran va ji bo Romayê bû piştvanekî bihêz. Di derheqa wê yekê de, Plûtartax dinivîse: "Lûkûll di hindava gordîenîyan de usa amin bû ku wana dixwest bajarên xwe bihêlin û bi jin û zarokan ve bidine dû wî".

Pompeyê ku dewsa Lûkûll girtibû, peyman aştîyê girê da û Gordîen ji Tîgran re hîşt. Dawîyê ew bû navçeke Ermenîstanê ("Kordûk"). Sala 298an (di dewrana me de) romaya Kordûenû (navê wî welatî - bi latînî) zevt kir û dora wî girt, kir nava hesarê. Lê di sala 363an de, piştî ku şerê bi Îranê re têk çû, împarator Îovîan mecbûr bû wî teslimî Şahpûr şah bike. Ew welat hetanî zevtkirina ereban, di bin hikmê Sasanîdan da ma.

Malûmatên herî dawîyê di derheqa zuretan (peyhatî, nisl) kardûxan de di pirtûka li ser dîroka kurdan - "Şerefnameyê" de heye. Haya xudanê wê ji gelê kûrdak û wargê Kûrdakan heye. Ew dinivîse ku gava eşîreta Rojkîya (an jî Rojkanîya. - N. W.) axa ber bi başûrê Wanê zevt kir, kûrdak jî ketine bin hikmê wan û Rojkîyan hema xût ji kûrdakan bajarê Bîtîsê zevt kir. Di dema nivîsandina wê pirtûkê (di salên 1590î de) de kûrdak êdî bi kurdan ra bûbûne miletek û ji eşîreta Rojkîyan bûn.

Ev nivîs ji hejmarê rojnameya "Noviy Kurdistan" ("Kurdistanî Niwe") ya 3 (20)a, sala 1999an ve hatiye wergerandin ku mehê carêkê bi zimanê rûsî li bajarê Sankt-Pêterbûrgê derdikeve.

**Wergera ji rûsî:
Têmurê Xelil.**

azirû bibin. Bi tenê eyan e ku di wê dewranê de, bajarên gordîenîyan hebûn.

Sê dewlet - Roma, Ermenîstan û Parfa - bona mîrata Selevkîda têxin bin destê xwe, bi hev re ketibûne lecê. Berî dewrana me di salên 80î de, qiralê ermenîyan Tîgranê Mezin ew welat zevt kir. Wê demê qiralê Gordîenê Zarbîen bû ku xwedîyê hebûneke pir û xulam-xizmetkaran bû. Strabonê navdar dibêje ku di wî welatî de sê bajar hebûn: Sarîs, Satalka û Pînaka, kelayeke wî ya gelek zor û zexm jî hebû. Bi bawerîya wî, binecîyên Gordîenê hostayên lêkirina xaniyan bûn. Tîgran ew bi destê zorê didane xebatê. Pareke sinetkaran ewî cîghastî paytextê xwe yê nû - Tîgranakêrtê (Farqîna niha, rex Dîyarbekirê) kir. Lê wê yekê hurmeta wî bilind ne kir.

Berî dewrana me di sala 71ê de, zabîtê Romayê - qasîdê (wekîl, nûner) serleşker Lûkûll - Appîy Klavdîy hat dîwana

na Tîgran. Zarbîen ku zû de dixwest serxwebûnê bi dest xîne, dixwest bi fen û fûtan Tîgran bixapîne. Ew bi surî Tîgran re peyivbû û ya xwe kiribû yek. Peyman hat girêdan ku li dijî "qiralê qiralan" bû. Dawî her tişt diyar bû û Tîgran hovîtiyeke hinkûfî Rohilatê anî serê wî: ewî ne bi tenê neyarê xwe, lê herweha jin û zaroyên wî jî darda kirin. Lê zûtirekê desthilatdarîya ermenîyan ya Tîgranakêrtê hat hincirandinê û berî dewrana me di sala 69an de, Lûkûllê serketî ket Gordîenê. Ewî bi heyteholêke mezin şîna Zarbîen û neferên mala wî kir: "telaloka (kuçikê êgir, ku rehetî gerekê ser bihatana şewitandinê) şînê bi qumaşan, zêrên zer û xişîrên ji dest Tîgran hildayî ve hatibû xemilandin. Lûkûll bi xwe agir bera telalokê da û bi dost û mirovên mirîyan re tevayî şîneke giran danî. Li ser şînê Lûkûll got ku Zarbîen dost û hevalbendê gelê Romayê bû. Bi fermana Lûkûll heykelê wî jî çê kir û ji bo wî perekî mezin hat

Gränslös barnkultur

LÅT OSS PRESENTERA en mycket speciell nyhet bland svenska bokutgåvor, en nyhet som vi hoppas kommer att följas av många, många flera.

Gumman och räven är något så unikt som en kurdisk folksaga, återberättad på svenska och bildsatt av en av våra främsta svenska barnboksillustratörer.

Nyhet!

Gumman och räven

Kurdisk folksaga

återberättad av

Bilal Görgü

Illustrerad av

Ulf Löfgren

Pris 70,-
+porto

Första projektet i sitt slag

Apec förlag har under mer än tio år låtit översätta och producerat svenska/nordiska böcker, såväl älskade barnböcker som kvalificerad vuxenlitteratur, i kurdiska utgåvor. För första gången i barnboks-sammanhang går nu flödet åt andra hållet. *Gumman och räven* är en känd och omtyckt folksaga, som fått svensk språkdräkt av BILAL GÖRGÜ. I kombination med ULF LÖFGRENS underbara, expressiva akvareller har APEC förlag åstadkommit en liten pärla, för svenska barn, kurdiska barn, för alla barn. För folksagor handlar ofta om det mänskliga, och känner inga kulturella gränser.

Pîrê û Rovî

(Çîrokeke gelêrî ya kurdî)

Berhevkar

Bilal Görgü

Wêneyê

Ulf Löfgren

Ji zarokan re mizgînî !

Çîroka kurdî ya gelerî, *Pîrê û Rovî* derket.

Çîroka kurdî ya bi nav û deng, *Pîrê û Rovî* li Kurdistanê bi gelek awayan tê gotin.

Berhevkarê çîrokê, **BILAL GÖRGÜ** ev çîroka hem bi kurdî û hem jî bi swêdî ji bo zarokan nivîsîye. **ULF LÖFGREN** nivîskar û illustratörê kitêbên zarokan yê bi nav û deng e.

ULF LÖFGREN bi wêneyên xwe yên balkêş ev kitêba ji bo zarokan bi rengîn xemilandiye. Hûn dê bi heyecan serpehatiya *Pîrê û Rovî* bixwînin.

APEC Tryck & Förlag AB

Box 3318, 163 03 Spånga • Fax 08-761 24 90

Berbang

KURDISKA RIKSFÖRBUNDETS TIDSKRIFT • OKTOBER 1999 • NO. 112 • PRICE 25 SEK

Kan

vi

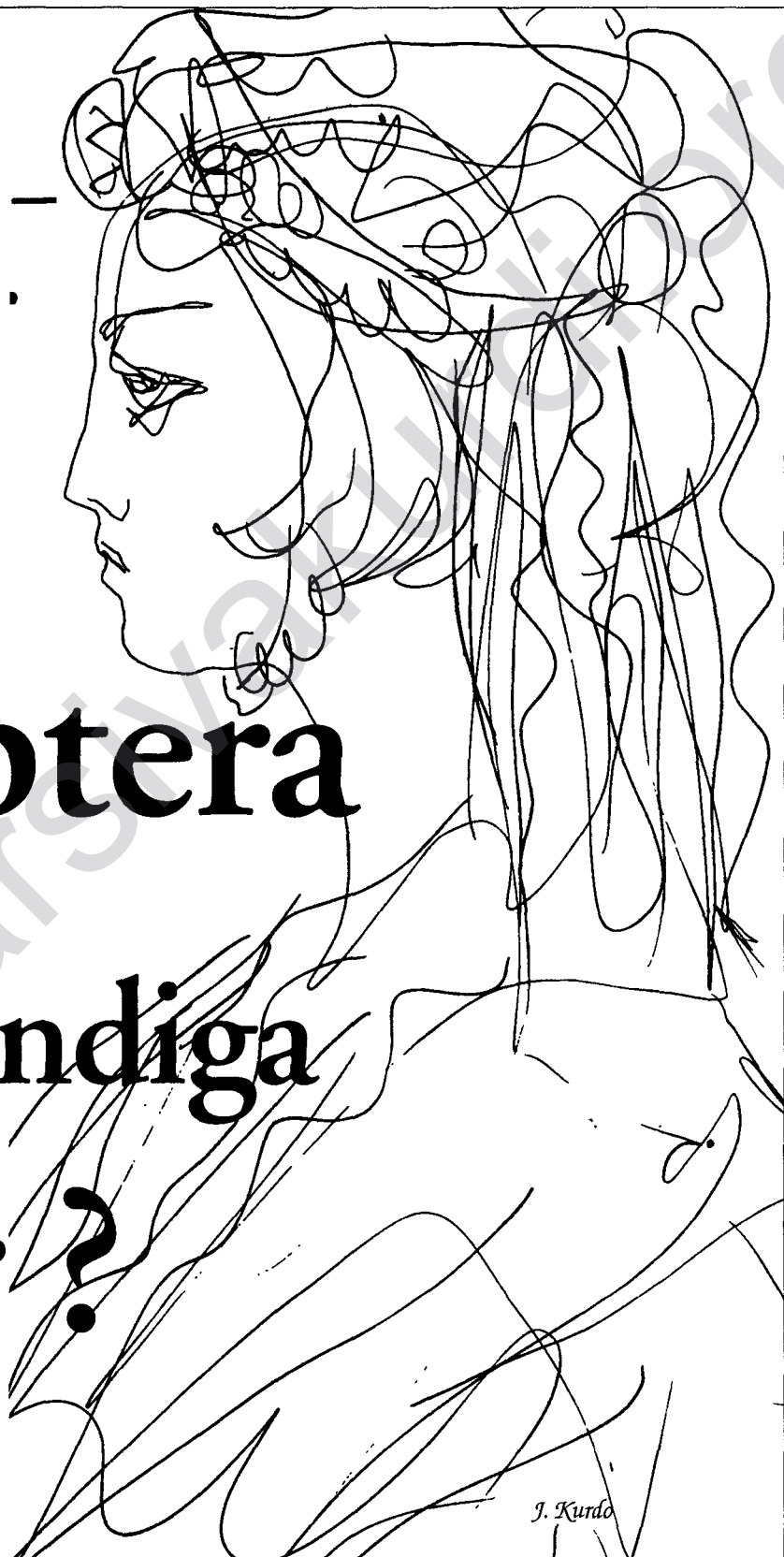
acceptera

självständiga

tjejer?

Sidan 5-12

J. Kurdo

Berbang

No: 112

Oktober 1999

Kurdiska Riksförbundet i Sverige

Ansvarig utgivare

Keya İzol

keya.izol@telia.com

Kordinatör

Adil Anwar

i redaktionen

Mustafa Aydogan

mustafa.aydogan@swipnet.com

Hamed Gohary

Newzad Weli

Faris Marsil

Layout

F. Marsil

marsil@tninet.se

Prenumeration

myndigheter 200 SEK

annons:

en hel sida: 2500 SEK

Adress

Berbang

Box 49090

S-100 28 Stockholm

e-mail: kurdiska.rf@telia.com

SWEDEN

tfn 08-652 85 85 vxl

faks 08-650 21 20

Postgiro: 64 38 80-8

ISSN 0281-5699

Utges av Kurdiska Riksförbundet i Sverige

APEC-Tryck

Vad är Kurdiska Riksförbundet?

Kurdiska Riksförbundet (KR) bildades 1981 och har varit verksam sedan dess som kurdernas representant i Sverige. KR är partipolitisk och religiös obunden organisation. Vi har för närvarande 44 medlemsföreningar med upp till 8500 medlemmar runt i hela Sverige. Alla enskilda kurder som är bosatta i den kommun kan söka medlemskap i denna förening.

KR har sitt årsmöte varje år. Styrelsen som väljs i årsmötet består av 12 ordinarie och 3 suppleanter och har sammanträde 6 gånger per år. Verkställande Utskott (VU) består av 7 ordinarie och 3 suppleanter. Ordförandena i Kvinno och ungdomsförbundet ingår som automatiska ledamöter i VU. VU har sitt sammanträde varannan vecka.

KR är enda organisation som har lyckats att samla kurder oavsett vilken del av Kurdistan man kommer ifrån eller vilken politisk bakgrund man har. Därför är den en unik kurdisk organisation som saknar motstycke i hela världen.

Vi sysslar med integrationsfrågor, hjälp till nyanlända flyktingar, samhällsfrågor som uppstår i samband med kulturkrock och relationsfrågor. Kvinno, barn och ungdomsfrågor har vi som prioriterade frågor inom vår verksamhet. Kultur är en annan viktig verksamhet som vi prioriterar. Nämligen att bevara den kurdiska kulturen och tradition och identiteten.

Vi har även verksamhet som inriktar sig till händelser som sker i Kurdistan. Vi bevakar orättvisor och kränkningen av mänskliga rättigheter. Vi har lobbyverksamhet för att uppmärksamma den kurdiska frågan samt agera mot occupationsländerna Turkiet, Irak, Iran och Syrien.

Oftast fungerar vi som en kurdisk ambassad för att klara alla dessa frågor eftersom vi saknar stat och ambassad här i Sverige. KR agerar som språkrör för kurder här i Sverige och samtidigt försöker avslöja och bekämpa de orättvisor som sker i vårt hemland, här i Sverige.

KR har egen tidskrift som heter BERBANG och som publiceras 6 gånger per år. Den är på nord och syd kurdiska samt på svenska.

Besöksadress: S:t Eriksg. 33,
T-Bana Fridhemsplan, Postkod: 0324
Postadress: BOX 49090 100 28 Sthlm
Telefon: 08-6528585 • Fax: 08-6502120

Agera aktivt och bidra till lösningen av den kurdiska frågan inför millenniumskiftet

När EUs toppmöte samlas i Helsingfors kommer Turkiets medlemskap till EU att tas upp. Prognoserna inför toppmötet tyder på en förmildrande attityd gentemot Turkiet av en del europeiska länder. Sveriges utrikesminister Anna Lindhs synpunkter om Turkiet har stötts av en del EU länder, medan flertalet av andra länder som tidigare hade en hårdare attityd mot Turkiet, verkar att ha ändrat sin hårda linje.

Vi stödjer Anna Lindhs och Sveriges inställning i frågan och uppmanar övriga EU länderna att ansluta sig till det svenska förslaget. Nämligen att Turkiet erkänner den kurdiska frågan och kurdernas existens samt tar steget att upprätta en dialog med kurdiska politiska representanter. Vidare måste Turkiet på allvar sluta med kränkning av de mänskliga rättigheterna inom landet.

Turkiet har tidigare vid olika internationella sammanhang förbundit sig att fullfölja sina åtaganden när det gäller den kurdiska frågan och respekt för de mänskliga rättigheterna, men sedan har inte uppfyllt dessa. Turkiet har samma tendens som förut att inte följa de internationella avtal och konventioner. Därför är det oerhört angeläget att Turkiet förstår allvaret med EU:s krav och rättar sig efter dessa. Starka påtryckningar på Turkiet är enda vägen för att åstadkomma någon vettig ändring i dess politik. När Turkiet respekterar de demokratiska värderingar som övriga europeiska länder kan det antas som kandidatland till EU.

Kurdiska riksförbundets önskemål och krav är följande:

* Grundlagen som även av sina egna betraktas som militäristiskt och odemokratiskt bör med en folkomröstning ändras. Den kurdiska folkets existens som folkgrupp och dess språkliga och kulturella rättigheter garanteras i den nya grundlagen. Det kurdiska språket får en likvärdig status som turkiskan.

* Staten bör ansvara för strukturella ändringar inom utbildningsväsendet samt för utvecklandet av det kurdiska språket.

* Ändring av lagen för politiska partier bör ske och att kurder garanteras bli representerade inom det politiska livet. Förbud mot bildande av kurdiska partier tas bort.

* Allmän amnesti som omfattar alla politiska fångar bör omedelbar träda i kraft.

* Yttrandefriheten som dagligen kränks i Turkiet bör med lag garanteras i Grundlagen. Att ha åsikter skall inte föranleda till gripande eller annat straff.

* Den officiella systemet med byvakter och undantagslagar i kurdiska provinser avskaffas med omedelbar verkan.

* Alla kurder som har under inbördeskriget förlorat sina byar och egendom garanteras en skadestånd som täcker dess ekonomiska och psykiska förlust och dess återkomst till sina byar garanteras med hjälp av en internationell övervakning.

* EU bör spela en avgörande roll för uppbyggandet av kurdiska delen av Turkiet.

* En bred diskussion om den kurdiska frågan inom Turkiet bör startas så att både kurder och turkar kan bilda en uppfattning om problematiken.

* En allmän folkomröstning om den kurdiska frågan förbereds inom en bestämd tid.

KURDISKA RIKSFÖRBUNDET
1999-09-30

ett integrationsprojekt av Kurdiska riksförbundet

GENERATIONSKONFLIKT

med stöd av Integrationsverket, Folkhälsoinstitutet och Ungdomsstyrelsen

Ledningsgrupp:

Keya Izol, projektledare (Kurdiska riksf.) Seyran Duran (K.Kvinnoförbund) Gulan Avcı (K.Ungdomsförbund) Adele Ennab (Integrationsverket) Mariana Buzaglo (Folkhälsoinstitutet) Marie Eriksson (Ungdomsstyrelsen) Isak Reichel (Folkhälsoinstitutet)

Kontakttelefon: 08-652 85 85 (kansli) Fax: 08-650 21 20, 0708-453990 (mobil)

- ◆ Kurdiska riksförbundet har startat ett integrationsprojekt som heter "Generationskonflikt" bland kurder i Sverige. Projektet stöds ekonomisk av Integrationsverket och Folkhälsoinstitutet. Ungdomsstyrelsen kommer eventuellt först nästa år att stödja projektet ekonomiskt.
- ◆ Syftet är att starta en diskussion om jämställdhetsfrågor bland kurder och en dialog mellan den yngre generationer deras föräldrar om denna fråga. Genom utbildning, diskussioner och information vill vi komma tillrätta med de konflikter som uppstår mellan föräldrar och tonårsbarn, framför allt döttrar.
- ◆ Förbundet skall även kartlägga förekomsten av generationskonflikter och i vilken utsträckning de kan leda till våld och trakasserier. Om behov finns kommer vi att upprätta en jourverksamhet för unga kurdiska tjejer. Projektet beräknas pågå i tre år.
- ◆ Första året är det meningen att vi skall utbilda ungefär 30 personer som består av en representant från kvinnosektionen, en från ungdomssektionen samt en från den lokala föreningen i 8 städer som ingår i pilotområdet. Följande städer planeras att ingå i projektet; **Stockholm, Eskilstuna, Uppsala, Göteborg, Västerås, Gävle, Sandviken, Bollnäs.**
- ◆ Vi kommer att vid två tillfällen anordna utbildning för dessa 30 personer för att underlätta hanteringen av sådana frågor. En hemsida som tar upp dessa frågor kommer att upprättas.
- ◆ Alla som är intresserade av att jobba för detta projekt kan kontakta respektive förenings styrelse eller oss som arbetar med projektet på riksförbundet.

Kan

Paneldebatt

vi

acceptera

självständiga

tjejer ?

Ungdomsfestivalen den 30 maj 1999 ,Rålamshovsparken

Deltagare: Keya Izol, (KRFs Ordf.) Gulan Avci, (KUFs ordf.) Ruken Daran (från KKF), Zelal Bal, (från KKF), Sukri Demir (KUF), Abit Dundar(Social arbetare)

Keya: Jag hälsar Er alla välkomna till den väl intressanta debatten "Kan vi acceptera självständiga tjejer?" Rubriken kan väl låta konstigt för Er. Men det tycker inte vi. Det är därför vi har den här panelen just med det här namnet. Innan jag börjar att presentera paneldeltagarna vill jag ge två extrema exempel när det gäller generationsklyftan i en del av våra kurdiska familjer. En sjutton årig tjej säger så här; " Jag skiter i vad mina föräldrar kommer i från. Jag vill leva mit liv." Det andra exemplet vilket jag vill framföra här är en pappa till en tjugo åring tjej som säger så här; " Vi kurder kom till Sverige för att bevara vår kultur och tradition, men det visar sig att hela svenska staten och myndigheter försöker splittra vår familj. Det är två exempel som är extrema och inte representativa för den kurdiska gruppen i Sverige. Men när massmedian tar upp dessa känsliga frågor vill de vinkla den så att hela gruppen kommer i fokus. Jag tycker att vi

måste ta upp dessa frågorna offentlig så att vi kan hitta en dialog som underlättar förståendet mellan olika generationer.

Vi börjar med en allmän fråga, tycker ni att era föräldrars synsätt skapar svårigheter för de unga i det nya samhället?

Gulan: Vi får inte skylla på våra föräldrar för de har inte de kunskaper som vi har, det vi måste göra är att lära våra föräldrar om det svenska samhället. Man skall komma ihåg att de kom hit i medelåldern och vet inte vad som försiggår ute, det jag gör ute det skulle jag inte göra framför mina föräldrar, det är dom som har fått mig att komma till den här världen. Det jag säger det jag gör med mina vänner, gör jag inte framför mina föräldrar, jag tycker att föräldrar skall respekteras, tack.

Rûken : Jag tycker att Gulans kommentar är lite konstig. Ska jag vara två personer då? För det första så tycker jag att det är falskt för då är jag en Rûken med min mamma och pappa och en annan Rûken med mina vänner. Jag lurar både mina föräldrar att tro att jag är pråktig och ordentlig, men när jag väl är med mina vänner är jag en annan person. Jag tycker att det är dessa problem vi skall jobba emot. Jag vill ju vara mig själv när jag är med mina föräldrar, vänner och på arbetsplatsen. Jag förstår inte varför jag som en kurdisk tjej skall skifta med min identitet ideligen. Det är ju då de psykiska problemen uppstår vilket jag tycker att det är jätte konstigt.

För mig personligen handlar det inte om dubbelmoral eller två personligheter utan det handlar om respekt för ens föräldrar. Du kan gärna göra vad du vill ute, men du behöver inte göra det framför dina föräldrar. Det du däremot kan göra är att berätta för dem om vad du har gjort. Jag röker men jag inte röker framför mina föräldrar. Det skulle jag aldrig kunna göra så. Det handlar inte om dubbelmoral utan om respekt.

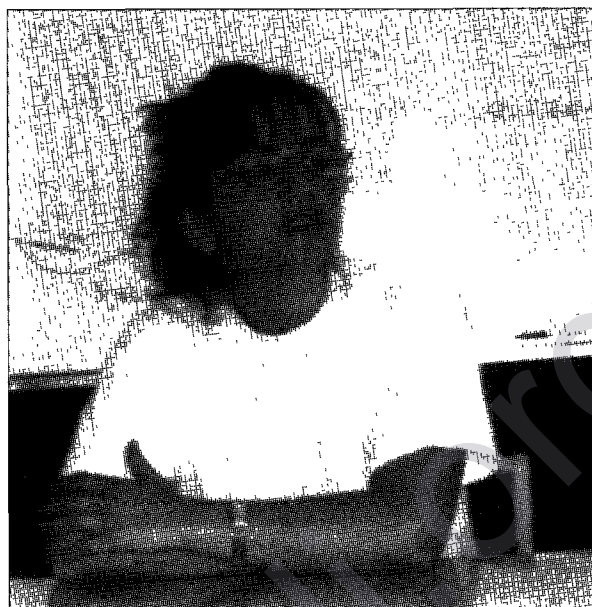
Keya : Alla vill få ordet Gulan får ordet som försvarstal.

Gulan :Det här går snabbt jag måste få försvara mig själv eftersom jag har svarat på ett konstigt sett, tycker Rûken. Rûken, världen är inte rättvis, den är orättvis kom ihåg det. Jag vet inte, men det du gör ute, ja menar jag umgås inte med dig sitter du och gör precis samma sak framför dina föräldrar, det verkar vara det svar som jag och publiken uppfattar, jag vet inte hur det är med publiken, men jag uppfattar det så.

Jag förstår inte vad du gör ute som är så häpnadsväckande, ovanligt, jag förstår inte jag är alltid

Gulan :Jag är alltid Gulan. Jag skall begränsa mig det är bra, det jag försöker få sagt här är, det handlar inte bara om det du gör ute, du måste kunna veta det spelar ingen roll om du är svensk ungdom, det visa svenska familjer som har det lika strikt som kurdiska familjer, det spelar ingen roll vad du gör ute du måste kunna ha en annan dialog med dina föräldrar med dina äldre än vad du har med dina vänner, vilka föräldrar vill sjunka ned till sina barns nivåer, det finns inga föräldrar tror jag, jag menar man har självklart dialoger med sina föräldrar men jag anser att dialog det är att sitta och och skämta eller det beror på vilket sett man skämtar, jag har väldigt svårt att förklara mig själv men det där sitter i varje människa.

Zelal :Jag tror att vi tre inte egentligen är så långt ifrån varandra som vi låter jag tror att vi tycker samma sak egentligen jag menar jag förstår dig visa saker gör man kanske inte självklart jag håller med dig jag förstår Rûken också, men vi är nånting mittemellan allihopa det är bara så och det jag menar med att vi måste vara såna som vi är framför våra föräldrar som vi är ute det är att vi inte skall vara en skillnad mellan 1-10 alltså om vi är en 7, 8 ute så är vi 6 inne, det är

Gulan Avci

”För mig personligen handlar det inte om dubbelmoral eller två personligheter det handlar om respekt för ens föräldrar du kan gärna göra vad du vill ute, men du behöver inte göra det framför dina föräldrar du kan däremot berätta för dom vad du har gjort, jag röker men jag röker inte framför mina föräldrar om du förstår vilket exempel det är jag röker men jag röker inte framför min farsa, det skulle jag aldrig kunna göra så det handlar inte om dubbelmoral det handlar om respekt.”

ingen fara, det finns ju jätte mycket saker som människor ute som man inte gör inne de visar sina föräldrar en helt annan åsikt om det är så här att vi inte skall våga vara den vi är hemma så lägger vi bara locket över allt och låter det fortsätta och det så vi låter allting fortsätta, då kommer vi aldrig utvecklas eller gå vidare och det är det vi vill göra.

Dilan: jag vill bara fråga en sak vad tror ni att visa föräldrar har ett behov av att prata skit om andra tjejer eller killar liksom att de säger att den här tjejen är si eller så, du får inte vara med den för du kan få en rykte och så förbjuder de den här tjejen att vara med tjejen hon har ett dåligt rykte, du kan också få det, eller att de säger hörde du, såg du, hon var ute hon rökte hon drack hon var med sina killkompisar, vad beror det på? Varför tror ni att de måste kommentera allt det man gör?

Zelal: Jag tror att det är för att vi är så rädda, vad omgivningen skall tycka, man vet ju vad alla andra tycker om den här tjejen och man vill inte att någon annan skall tycka samma sak om ens egen dotter, just därför tror jag att man förbjuder att ens dotter umgås med den här tjejen. Zelal

Keya : Finns det bra tjejer och dåliga tjejer ?

Abit: Det handlar inte speciellt om kurdiska när det handlar om rykte, det handlar inte bara om kurdiska familjer utan det gäller även svenska familjer och det tanken utgår från att skydda sina barn så är det som förälder, man är orolig, det kommer mycket från orolighet, som kanske gör att man är extra känslig och man reagerar mer och då kan barnen uppleva det som kontroll och den kontrollen på gott och ont kan upplevas som orättvis och det tror jag mycket handlar om att man vill skydda barnen men den här ryktet, en annan sak är det informella nätverket d.v.s. släkt, vänner och grannar, man lyssnar mycket mer på denna nätverk eftersom vi inte har psykologer i Kurdistan vi har inte socialarbetare det jag menar man blir extra lyhörda på nätverket och ibland kan det ses som skvaller eftersom gruppen sinsemellan diskuterar frågorna då blir det så att det uppfattas som rykte.

Keya: Ibland när man lyssnar på vuxna inom det kurdiska gruppen så hör man att de inte vill ta ungdomarna på allvar den här försöket alltså nu sitter många föräldrar och ungdomar och pratar är det bra att ni kommer till tals ?

Sukri: Självklart är det bra att vi har paneler och att ungdomar och föräldrar har kommit hit för att lyssna inget blir bättre om man inte gör något åt saken, det är ju så här man kan utvecklas, om ungdomar får prata i det här fallet tjejer får prata ut de kanske inte vill eller vågar säga det hemma så här har de chansen att berätta för deras föräldrar och föräldrarnas kompisar vad de tycker.

Zelal : Jag tycker att det är jätte bra att ni ordnar sånt här det hjälper verkligen vårt samhälle och speciellt oss kurder att fortsätta att utvecklas, men en sak som jag tycker är väldigt synd är att vi är så väldigt få här i kväll, varför när vi inte alla människor och dom som säkert förmodligen är här de är såna som kanske är lätt sinande att kanske vågar ta konflikter och kanske har lite självständigare döttrar eller söner, men var de andra som vi inte når ut till det är de vi måste nå. För vi borde egentligen vara minst hundra stycken idag vi är bara ett tretio tal.

Den goda nyheten kommer att spridas ut så nästa gång vi ordnar nått sånt här kommer tusen ungdomar hoppas jag.

Abit: Jag vill tilläga lite jag tror att det är oerhört viktigt att vi som är föräldrar och vuxna och vi som engagerar oss i olika sociala frågor i olika sammanhang, vi måste förstärka ungdomarnas identitet, kurdiska ungdomar är i mer behov än någonsin att ha en stark identitet, jag menar att i överhuvudtaget så har ungdomar det svårt, men kurdiska ungdomar har det svårare med tanke på att andra ungdomar har sina länder sina städer sina ambassader, man ordnar t.ex. många identitetsförstärkande, kulturella aktiviteter även sociologiska undersökningar o.s.v just för att förstärka i en identitet ett språk som de själva kan vara stolta över och där har vi inte

Zelal Bal

”Jag tycker att det är jätte bra att ni ordnar sånt här. Det hjälper verkligen vårt samhälle och speciellt oss kurder att fortsätta att utvecklas, men en sak som jag tycker är väldigt synd är att vi är så väldigt få här i kväll, varför när vi inte alla människor och dom som säkert förmodligen är här de är såna som kanske är lätt sinande att kanske vågar ta konflikter och kanske har lite självständigare döttrar eller söner, men var de andra som vi inte når ut till det är de vi måste nå.”

tyvärr, och där har vi inte som grupp, vi är som grupp förtryckta, i för sig så har vi en stark identitet, men vi måste själva kämpa och hjälpa våra ungdomar att komma fram, framför allt i våra organisationer vi får släppa fram dem att de får ha såna positioner att de får hjälpa sina ungdomskamrater och att de själva får ära den kurdiska frågan, vi skall lämna ansvaret till dem.

Gulan : Kurdisk identitet det är när du vet var du kommer ifrån dina rötter dit ursprung det tror jag är en identitet när du vet att du är kurd du behöver inte möjligtvis kunna prata flytande kurdiska, jag erkänner jag kan inte prata flytande kurdiska men så länge du har kurdheten i hjärnan och i hjärtat så har du din identitet.

Ruken : Jag håller med Gulan jag tycker att det är upp till varje person att jag behöver inte kunna flytande kurdiska eller så utan det räcker med att jag kan känna att det liksom finns nånting inom mig som är kurdiskt.

Zelal: Jag tänker så här att hon som frågade ändå inte får sitt svar för vad har vi egentligen för vad har vi för identitet vad har vi för traditioner som vi kan visa upp, visst vi har Newroz vi har visa saker som vi firar men ändå så har vi inte en så stark identitet visst vi kan känna att vi är kurder i hjärnan och i hjärtat men hur skall vi kunna gå ut och förklara såhär och såhär gör vi för att det finns nog ingen sett att

Keya izol

”Våra första generation är 40- 50 år nu och de kom från mycket svåra förhållanden. De har inte anpassat sig till Sverige. Det finns massor med svårigheter. Den andra generationen som är ni, ni kan språket ni känner det här systemet ni borde vara beredda till att ta ansvaret men det verkar inte vara så. Det är få ungdomar som är engagerade det är få kvinnor som är engagerade i föreningslivet.”

förklara sin identitet på.

Keya : Zelal vill säga en sak och lägger till att det följande kanske kommer att trampa väldigt många på tårna men lägger till att hon inte menar något illa. Då vi hade den här konferansen i mars, 90 % av alla som var där var män och alla kvinnor som var där fick rösterna mycket lägre än vad männen fick i genom snitt, det är inte det som spelar någon roll utan det jag undrar vi som jobbar i riksförbundet vi samlas där för att bilda vårt land vi vill få kurdistan, men vi kommer aldrig att kunna få det ifall vi har med oss våra kvinnor. Det är femtio procent utav befolkningen, det är det jag vill att ni skall tänka på.

Det är riktigt som du säger och jag hoppas att de engagerar sig mer och mer, framför allt unga tjejer som engagerar sig som Abit nämnde att vi inte har så många här, det är en vanlig krets, men vi måste ju sprida det här så att dem skall säga att de vill ta över ansvaret, det här är en, vi måste byta skifta den här generationen. Våra första generation är 40- 50 år nu och de kom från mycket svåra förhållanden de har inte anpassat sig till Sverige det finns massor med svårigheter. Den andra generationen som är ni, ni kan språket ni känner det här systemet ni borde vara beredda till att ta ansvaret men det verkar inte vara så. Det är få ungdomar som är engagerade det är få kvinnor som är engagerade i föreningslivet.

Sukri : Det är få ungdomar som är engagerade i föreningslivet men lämna plats så kommer det mera, lämna plats till föreningslivet.

Keya : De som applåderar är beredda att lämna ansvaret till er det tror jag.

Sukri : Inte bara lämna plats de måste hjälpa till också.

Ruken.: Jag tycker att det handlar mycket om makt också om inte männen vill lämna ifrån sig den makten som dom har faktiskt i både i samhället och i hemmet liksom att det är mycket det och att det inte bara hänger på oss ungdomar eller tjejer, det är ju liksom både och, ni kan ju inte bara lägga ansvaret på oss.

Att ta makten det handlar om demokrati - frågor det är också hur mycket man är delaktig i processen, man måste liksom försöka någonstans och det finns alla kanaler när det gäller att försöka ta makten som ungdom, då skall man vara föreningsmedlem, sektionensmedlem, sen skall man till kongressen man skall yttra sig man skall ha ideer och därefter om man är duktig så kommer man och blir nominerad till poster. Den här processen måste vi ha, vi kan inte ha prioriteringar för vissa kategorier i samhället där det gäller demokrati - frågor.

Keya : Okej, nya frågor vi har en fråga Rezan..

Rezan : Ni säger att kurdiska ungdomar skall släppas fram, men jag personligen tror inte att kurdiska ungdomar är mogna till att ta ställning till såna frågor som Riksförbundet har att ordna med, jag tror inte att ni är mogna inte andra generationens kurdiska ungdomar, kanske de som kommer efter oss är mogna men inte vi det var bara det jag ville säga.

Zelal : Varför tror du inte det?

Rezan : Varför jag inte tror det? Som du sa vi har två kulturer att tänka på vi kan inte tänka på en tredje sak det är för stort för oss att tänka på Riksförbundet.

Keya : Okej Rezan menar att kurdiska ungdomar inte är förberedda att ta ansvaret stämmer det?

Sukri : Om våra föräldrar kan ta ansvaret att jobba nu idag i Riksförbundet varför skall inte vi kunna göra det? Vi är mera utvecklade i samhället vi kan mera vi är mera kunniga, varför skall våra barn kunna göra det och inte vi?

Rezan : Sukri som jag sa våra föräldrar vet hur en kurd tänker.

Sukri : Det vet jag också.

Rezan : Men du vet inte till hundra procent, vi har fastnat mellan två kulturer det är svårt för en kurdisk ungdom att kunna ta ställning till såna frågor som Riksförbundet har ansvar för, det är svårt för oss.

Sukri : Man kan lära sig.

Rezan : Man kan lära sig men det kommer med tiden det är därför vi inte är mogna men våra barn kanske blir det när de kommer i våran ålder men vi är inte mogna.

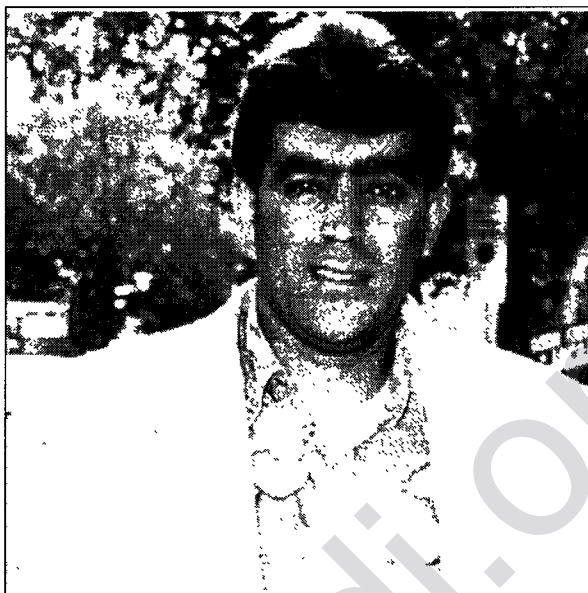
Keya : Jag skall berätta en kort sak, jag var på Sverige finska förbundets årskongress i Västerås och det var jätte pampig kongress med över femhundra deltagare, ministrar, riksdagsledamöter och jag upptäckte att bara män och kvinnor de var över 40 50 60 år och det berodde på att Finland Svenskarna organiserade sig för fyrtio år sen, jag tror att det var då de hade fyrtio års jubileum, och det fanns inga ungdomar jag undrade, det fanns bara tre ungdomar och de kom och skulle hjälpa mig för att översätta finska till svenska jag frågade varför det inte fanns ungdomar de sa att våra män och kvinnor som sitter i denna sal inte ville släppa makten, och det stämde men om vi jämför finska gruppen och andra grupper med den kurdiska gruppen så är vi mycket mera framgångsrika, i den här salen sitter ungefär hälften ungdomar och hälften vuxna och det är inte många Riksförbund som har den inställningen, det finns bara äldre människor som sitter där men nu har vi många ungdomar som är mycket intresserade av det här jobbet.

Abit : Jag vill bara tillägga, jag tycker när det gäller kurdiska ungdomar eller kurder överhuvudtaget, innan den här debatten var det ytterligare en annan debatt om EU, det tror jag Yvonne tog upp, hon sa att kurder är mycket engagerade i det svenska samhället, om vi tittar på före valet i år så var det 57 kurdiska kandidater för olika partier det var från miljöpartiet till folkpartiet, i alla partier fanns det kurdiska kandidater och det var till och med drygt hälften, jag har kollat speciellt på det ungdomar och det var mycket glädjande, vad jag försöker att säga ni ungdomar ni kan, jag menar Nalin Baksi hon kom när hon var tio år till Sverige och hon blev riksdagskvinna, och det är jag stolt över att vad jag menar är att man inte skall ge upp. Jag förstår vad du menar men å andra sidan tror jag att ni kan. Man skall tro på sig själv, det har ni visat att ni kan för att det var en ung tjej i Norrbotten hon blev kändis där för sin djärva politiska ideer, mycket duktig kurdisk ungdom, det glädjer mig verkligen då blir jag optimistisk inför framtiden.

Ruken.: Jag tycker inte alls att det stämmer, jag tycker visst vi kan ta ansvar det handlar kanske mer om vad vuxna inte tror om oss, vuxna tror inte att vi kan ta deras ansvar, men det kan vi visst det. Det handlar ju om hur vi ser på oss själva, det handlar om självständighet. Jag tror inte på att man blir politiskt aktiv när man är 45 år. Det tror jag inte på, jag tror att det börjar i ungdomen.

Keya : Tack, Omar hade en fråga.

Omar: Det som sades tidigare om ungdomens mognad eller icke mognad, för det första jag är själv immigrationsforskare jag vet vad migrationsprocessen går ut på, och vad som

Abit Dundar

”Jag har kollat speciellt på det ungdomar och det var mycket glädjande, vad jag försöker att säga ni ungdomar ni kan, jag menar Nalin Baksi hon kom när hon var tio år till Sverige och hon blev riksdagskvinna, och det är jag stolt över att vad jag menar är att man inte skall ge upp. Jag förstår vad du menar men å andra sidan tror jag att ni kan. Man skall tro på sig själv, det har ni visat att ni kan för att det var en ung tjej i Norrbotten hon blev kändis där för sin djärva politiska ideer, mycket duktig kurdisk ungdom, det glädjer mig verkligen då blir jag optimistisk inför framtiden.”

sker för det första immigranter inte nödvändigtvis vet vad deras kultur är så dina föräldrar vet inte till hundra procent vad kurdhet är, inte alla i alla fall vad som händer i en migrationsituation är att de utvecklar ett mycket nostalgiskt innebörd av sin egen kulturella identitet och vill påtvinga denna identitet som de tror att de har för att behålla makten inom familjen och hävda att det är kurdisk kultur, det är inte nödvändigtvis så det är det ena. Det andra är att som ungdom så kan du mycket lätt skaffa dig information om vad den kurdiska identiteten är, genom att läsa i, rota i frågor osv, osv.

Den andra vad gäller i en migrationsituation är att det är sant att mycket möjligt när man är ung, att man inte är tillräckligt erfaren men det betyder inte att man inte kan ta ansvar, att man inte är mogen eller att man inte kan vara självständig. Utan det är fråga om erfarenhet, en ungdom kan vara mycket mer mogen än sina föräldrar många gånger, så det är inte nödvändigtvis så, jag tycker att du har fel där när du säger att våra föräldrar vet bäst osv, det kan vara precis det motsatta.

Azad: Jag tycker att man pratar mycket om den svenska ungdomens frihet men, mår dom mycket bättre än vad vi gör?

För att de kanske känner saknandet av föräldrar som bryr sig om dem, de får gå ut och vara ute till fem sex till morgonen, men vad hände sedan? Det är ju ingen som bryr sig om vad de gör, jag är glad att mina föräldrar undrar över vad det är jag gör ute, hur mår jag egentligen, för det är inte frihet att de inte bryr sig och att du får göra vad du vill, du har ju inte frihet av saknaden utav att du behöver föräldrar som bryr sig.

Ruken: Jag tycker inte att det handlar om att få gå ut eller vara ute sent på nätterna, jag tycker att det osynliggör själva förtrycket som finns, jag tycker inte man skall diskutera eller att diskussionen skall handla om kurdiska tjejer skall få vara ute till fyra på morgonen, jag tycker att det osynliggör det förtryck som finns, jag tycker inte att det handlar om det.

Fast jag jämför mig ju inte så, jag vill att mina föräldrar skall respektera mig som jag respekterar dem liksom, jag tycker inte att det är mycket begärt det är sånt som jag begär av vilken människa som helst, det handlar om maktrelationer och liksom förtryck, jag tycker att det handlar om en djupare analys än att bara gå ut eller om man skall ha korta klänningar och ytliga saker, egentligen är det djupare saker som det grundar sig i, det kanske är svårt för en tjej att säga det, att det uttrycker sig om att hon är ute och ingenting annat.

Zelal : Jag vill säga att jag vet inte om det är den svenska modellen av frihet som det är vi försöker att uppnå, vi kanske bara vill uppnå den egen slags frihet som vi har skapat, en sorts frihet som är frihet för just oss, men som kanske inte bara behöver betyda frihet för någon annan. Frihet och självständighet kan definieras på så många olika sätt, vi kanske kan vara självständiga på ett sådant sätt som en annan kultur inte kan vara, och en annan kultur kanske kan vara självständiga på ett sådant sätt som vi inte kan vara. Så frihet och självständighet kan definieras på så många olika sätt.

Keya : Jag har en fråga, hade ni som sitter i debatten idag några begränsningar som ni inte sa på grund av föräldrarna på grund av de vuxna eller kompisarna, finns det fortfarande några begränsningar som ni inte sa?

Ruken: Nej, jag har inga begränsningar jag kan svara på tal utan att kunna hålla tillbaks.

Zelal: Jag känner i alla fall inte att jag hade fått det, men jag känner att jag i alla fall inte har fått en fråga som jag inte kunnat besvara så att jag skall kunna känna mig begränsad.

Keya: Okej det var bara provocerande.

Gulan: Jag anmälde mig i den här panelen, så om jag visste att jag inte skulle kunna besvara på några frågor så hade

Ruken Daran

Jag tycker inte att det handlar om att få gå ut eller vara ute sent på nätterna, jag tycker att det osynliggör själva förtrycket som finns, jag tycker inte man skall diskutera eller att diskussionen skall handla om kurdiska tjejer skall få vara ute till fyra på morgonen, jag tycker att det osynliggör det förtryck som finns, jag tycker inte att det handlar om det.

jag nog suttit nere vid publiken.

Keya: Det var en fråga från publiken.

Seyran: Hela tiden pratar ni om att kunna gå ut, är det bara den här frågan ni har, vi alla vet kurdiska tjejer har många problem, t.ex. att de blir bortgifta istället för att låta dem utbilda sig, det finns andra problem varför inte diskutera om det.

Keya: Vill ni bara gå ut eller?

Gulan: Alltså det här med att gå ut det är inte allting, men det är där det börjar, det är de problemen som utmärker sig, när man hör att nån tjej har rymt hemifrån då är det första man får höra också, det var för att hon var ute till 5 på morgonen, så självklart det kommer vara huvudpunkten här idag, men jag anser inte att det bara är det som skall tas upp här, utbildning självklart är det väldigt viktigt, det är inte bara viktigt för tjejer att studera till högre studier det är även viktigt för killar också, så, jag förstår inte.

Keya: Hon vill säga så här Gulan om vi kan ändra frågan och säga kan dina föräldrar tvinga dig till ett giftermål? Frågan är till alla.

Zelal: Men, det har ju gått massor med debatter om att unga tjejer väljer att gifta sig tidigt nu, 16,17 åringar som har börjat gifta sig, och varför? Jag tror att det är den frågan Seyran vill att vi skall prata om, varför väljer dom att gifta sig så tidigt istället för att fortsätta utbilda sig.

Keya: Varför tror du.

Varför, för att jag tror att de har en tryck hemma som de inte klarar av och så kanske de är förälskade eller kära i en man och de tänker vidare så här, med honom är jag mer jämställdhet, jag kanske kan uttrycka mig mer eller så vidare.

Keya: Det är intressant Rûken du hade nån kommentar.

Rûken: A jag tror också att man kanske väljer giftermål därför att man får en lite större frihet i just det förhållandet än den man får hemma.

Keya: Sukri vill du säga något, det är ingen som pratar om killar det är bara tjejer idag

Sukri: Nej jag är mobbad här, ingen vill fråga mig nåt.

Keya: Hur upplever du som en kille den här debatten, du har väl också visa svårigheter i familjen, att vara kille menar jag.

Sukri: Nej.

Keya: Du är ungdom och kille, någon måste prata om det också.

Sukri: Det kan du ge dig på, att jag är ungdom och kille, men jag ser ingen svårigheter, om jag vill göra nånting så frågar jag ju självklart mina föräldrar antingen säger de ja eller nej, sedan beroende på vad svaret blir tänker jag på varför de svarat så, och det är väl samma sak med mina syskon också, min familj, jag kan inte säga att typ att det är som Fatimas familj, Jag tycker att vi har jätte öppen familj där man med begränsningar kan göra vad som helst.

Keya: Okej tycker ni vi skall fortsätta med med det här.

Ja. Publiken

Dilan: Jag har bara en kommentar, det är det här med att man väljer att gifta sig väldigt tidigt, jag tror att det beror på om man är tillsammans med, eller att två kurdiska ungdomar är tillsammans med varandra så om det kommer ut, så tror jag att många börjar prata skit om den här tjejen, hon är si och så hon går ut med hans son och så där, och då tror jag att man väljer att gifta sig tidigt för att kunna få slut på allt skitsnack, jag tror att det beror på det också.

Keya: Stämmer det.

Zelal: Ja jag håller med om det att de väljer det.

Keya: Vi har sådär utifrån att många har samma observation att kurdiska tjejer och killar, när dom vill träffa motparten alltså den motsatta könen då väljer de inte kurder, utan de väljer andra för att, för att inte bli märkta, stämmer det.

Zelal: Nej det vet jag, jag kan inte hålla med om det, jo men visst så är det med alla kulturer, vi kan titta på chilendarna hur många av dem är inte tillsammans med nån från någon annat land och jag tror att det är en sån blandning vi har i världen och jag tror att den är rätt så positiv, för att vi män-

niskor skall fortsätta att utvecklas alla skall vara en och samma att vi skall vara separata utan att vi världen ska uppnå fred och allt det här för att alla skall vara mångkulturella på ett riktigt sett istället för att vara mångkulturellt inom sig själv.

Sukri: Alltså det behöver inte vara min åsikt men det här är ren fakta när man söker motparten så beror det på vilket syfte man har, vem man skall träffa om det är en kurdisk eller nån annan invandrargrupp, det är syftet som gäller vem man skall träffa just vid tillfället.

Keya: Okej nu har vi en fråga från eller kommentar.

Medya: Jag tror så här att kurdiska kvinnor blir mer och mer märkta om de tillsammans med andra killar än kurder, alltså de ses som dåliga tjejer om de går till en chilendar, arab eller svenskar och föräldrarna accepterar absolut inte, som mina föräldrar säger att antingen är det en kurd eller så är det ingen, så flickorna blir mer märkta om de går till en från en annan nationalitet.

Keya: Medya tog upp en viktig fråga, den här tendensen finns den stämmer det ?

Zelal: Ja det tror jag för att jag tror att föräldrarna är så rädda för att om vi träffar en man eller kvinna från nån annan kultur så är de så rädda att vår kultur inte skall finnas kvar, att de kanske tror att du skall bli mer uppsplittrat, kanske, att de inte kommer att ha samma gemensamma intressen samma sorts kultur.

Keya: Samtidigt vet vi att kurder de vuxna, det finns de som är gifta med turkar, med arab, med iranier och även andra nationaliteter, men det är ingen som har ifrågasatt varför man har gift sig med en turk, alltså jag menar inne i hemlandet inte i Sverige, är det inte dubbelmoral det där.

Gulan: Jo men då tror jag att vi är på vår, alltså när vi är i Kurdistan då är vi på vår mark då känner de sig säkrare, och sen så tror jag så här väljer vi en från mellanöstern så är det mindre problem än om vi väljer en svart kille, då tror jag att vi skapar mer problem, för det är så skilda vägar.

Jag vill bara kommentera det här med varför föräldrarna inte accepterar en annan nationalitet, det är, jag tror nog att det är mycket, vad skall man säga, historia, politik som står bakom det att, man är rädd att vi kurder, vi är inte självständiga, vi har ingen självständig stat och om man, det här gäller nog både för killar och tjejer om man gifter sig med en från någon annan nationalitet, då är man rädda att barnen missbrukar kurdiskan, inte lär vidare det kurdiska språket de kurdiska traditionerna till barnbarnen, sen även att när man väl får barnbarn, det här med att kunna kommunicera med sina barn, för att man vet inte vilket språk barnet kommer att lära sig, det behöver inte vara kurdiska, det kan vara det andra språket, jag tror att det är mycket såna aspekter som spelar roll, till varför kurdiska föräldrar vill att man skall hålla sig till sin egen ras, tack.

Keya : Abit blandäktenskap är det nånting som vi kommer att se i framtiden i Sverige?

Abit: Jag är inte någon äktenskapsexpert, men jag tror att den här frågan är väldigt svår, jag tycker att föräldrar har hanterat detta väldigt olika visa har accepterat t.ex. att dottern eller sonen gifter sig med nån annan, men visa har, man har alltid den här drömmen nånstans, som invandrarförälder tror jag att man har drömmen om att återvända tillbaka någon gång, och den här känslan tror jag att man försöker förmedla till barnen också, det är den ena, det andra tror jag är rädsla, det här med att skilsmässa, helt enkelt man känner sig tryggare med sitt eget, men jag lägger inte någon värdering om det är rätt eller fel, jag tror att mycket kommer från just trygghetskänslan, och den frågan tycker jag att man, försöker upplysa föräldrar, det kan man hantera olika.

Keya: Nu har vi tre frågor.

Rûken: Jag tycker att det är viktig att man kanske säger att om en tjej eller kille skulle gifta sig med en svensk eller nått så behöver det inte betyda att en person överger sin kurdiska, kamp eller liksom, jag menar skulle jag gifta mig med någon från någon annan kultur så behöver det inte betyda att jag att jag struntar i kurdiska rättigheter eller att jag inte bryr mig om eller kämpar för den kurdiska rättigheter, det finns ju ingen likhetstecken, jag menar jag tycker att det är lika viktigt fortfarande, det finns ju ingenting som säger att jag liksom blir mindre intresserad eller att mina barn inte ska vara intresserade eller lära sig kurdiska, jag tycker det är, eller det behöver inte betyda, men vi vet ju att det finns många kurder som bara kan turkiska, och som är vuxna, jag tycker det är konstigt, alltså det behöver inte betyda det.

Keya: Medya har en fråga.

Medya: Jag tror att anledningen till att föräldrarna är så emot att kurdiska flickor går ut och träffar andra killar, är för att de är så mycket skit snack, så mycket skitsnack bland folk, de vuxna förstår verkligen inte hur svårt det är att vara en kurdisk flicka och ungdom samtidigt, jag menar när våra föräldrar var i våra länder, i Kurdistan då, så träffar dom bara kurder, det fanns inga andra människor att träffa, här träffar vi svenskar, latinamerikaner, afrikaner, massa olika människor, vi har massa olika att välja bland och det blir så mycket skitsnack bland folk, speciellt kurdiska killar har det mycket lättare, mycket mer frihet, när en kurdisk kille går och gifter sig med en marockan, då är det ingen problem, han är jätte duktig, han får en flicka in ibland kurderna, men när en kurdisk tjej skall gå och gifta sig med en svart kille då är hon ut stöt, det tycker jag är väldigt dåligt.

Gulan: Får jag säga en sak, en snabb sak, det här med att kurdiska tjejer inte får gifta sig med en annan människa som inte har samma nationalitet som en själv, det existerar inte bara hos kurder, det finns även hos svenskar, jag kan ta ett exempel, en av mina barndoms vänner, hennes föräldrar älskade mig, men den dagen hon gick och blev tillsammans med en färgad kille så blev hon utslängd hemifrån, så jag me-

nar det här existerar inte bara hos kurder, det får vi inte glömma.

Sukri: Det här med att kurdiska ungdomar skall gifta sig med utländska ungdomar och sånt där, det är inte bara tjejer det gäller killar också, jag vet inte men man kan inte generalisera det här, det gäller killar också.

Medya: Men det blir inte lika mycket skitsnack.

Sukri: Det blir skitsnack när det gäller killar också, det skulle bli skitsnack om jag skulle gå och gifta mig med en somalier.

Abit: Kärleken har inga gränser.

Sukri: Men skitsnacken finns överallt.

Keya: Vi skall avrunda nu snart, men innan får Nalin ordet.

Nalin: Det här med språket är viktigt, det finns många föräldrar här inne som pratar turkiska med sina barn, men det är inte det som jag vill säga, ni pratar om det är viktigt för en kurdisk tjej om hon skall få gifta sig med en kurd eller en annan, kärleken har visst gränser för kurdiska tjejer, man måste smyga för att gå ut med nån kille medan det är okej för en kurdisk kille att gå ut eller gifta sig med en annan tjej.

Keya: Vi har en fråga till.

Rûken: Jag tycker att först och framst samhället eller kurderna rättare sagt har mer tolerans mot kurdiska tjejer och ungdomar ifall de har högre utbildning, ifall de har en bra utbildning så är de vuxna mer toleranta mot dem, alltså de får gå ut mer, eller gifta sig med vem de vill, jag vet inte om man har en tjej t.ex. som har blivit advokat då är man kanske mer tolerant mot henne ifall hon gifter sig med en färgad, eller en tjej som har hoppat av gymnasiet och bara sitter hemma och kanske städar, jag vet inte, vad tycker ni om det? Man får inte bortse från vilken social ställning som man har, jag menar det är klart att det spelar roll vilken social ställning du har, vilken utbildning du har, självklart har det inflytande, det tror jag absolut, men det är många faktorer som spelar roll här.

Keya: Jag tackar alla paneldeltagare och publiken här. Vi kommer att fortsätta med sådana möten även i framtiden. Alla förslag i det här sammanhanget är välkomna.

Det tjugonde århundradet, ett av de blodigaste århundradena i människans historia, är snart slut. Under dessa sista dagar hemsöks vi av en stor fråga: kommer det tjugoförsta århundradet att bli lika blodigt som

Initiativtagare, Turkiet: *Yasar Kemal, Zülfü Livaneli, Orhan Pamuk, Ahmet Altan, Mehmed Uzun*

Undertecknare, Sverige: *Bibi Andersson, Ingmar Bergman, Kerstin Ekman, Erland Josephson, Arne Ruth, Birgitta Trotzig, Per Wästberg*

Övriga världen: *Margaret Atwood, John Berger, Suzanne Brøgger, Costa Gavras, Nadine Gordimer, Juan Goytisolo, Günter Grass, Jaan Kaplinski, György Konrad, Jack Lang, Adam Michnik, Arthur Miller, Harold Pinter, Johannes Salminen, José Saramago, Liv Ullman, Günter Wallraff, Elie Wiesel, Georg Henrik von Wright m fl*

”Ge kurderna rättvisa”

det föregående? Kommer vapen, krig och våld att bibehålla sin makt? Kommer rasism, nationalism, hatet av ”den andre” än en gång att slakta och bränna ned världen? Kommer etniska och sociala ansvarstaganden fortfarande att ge vika för förtryck?

Vårt svar på dessa frågor är ett kategoriskt ”nej”! Det nya århundradet och det nya århundradets människor måste förkasta all slags diskriminering och förtryck.

Vi författare och konstnärer som har undertecknat detta upprop skulle vilja se Turkiet som en ledande representant för tillskyndandet av rättigheter och demokrati. Vi tror att Turkiet, som är en integrerad del av den civiliserade världen, har viljan och tron att införa frihet, jämlikhet och rättvisa för alla sina folk.

För närvarande anses Turkiet bryta mot ålägganden om mänskliga rättigheter och demokrati. Till och med turkiska regeringstjänstemän erkänner detta faktum. Det mest akuta problemet är kurdfrågan. Eftersom Turkiet inte har lyckats lösa problemet kan landet inte heller garantera mänskliga rättigheter eller uppnå full demokrati.

Vi tror att Turkiet kan lösa kurdfrågan. 1923 års unga turkiska republik, som reste sig ur resterna av det multikulturella ottomanska riket, drog upp riktlinjer som inte längre gäller. Turkiets 15 miljoner kurder är en väsentlig del av nationens befolkning. De kräver inte mer än att få behålla sitt språk, sin kulturella identitet och att leva inom den turkiska republiken som fria medborgare; att läsa och skriva kurdiska, att få sin utbildning på kurdiska; att få arbeta och söka lycka under bevarandet av sin särskilda identitet och kultur.

Sedan 1923 har det gjorts allvarliga politiska anträngningar för att uppnå turkisk kulturell dominans. Kurdiska har dömts ut som språk för utbildning, undervisning och kommunikation. Under detta förtryck har ett oräkneligt antal individer arresterats och straffats. Namnen på tiotusentals städer, orter, byar, berg, dalar och kullar har ändrats till turkiska. Kurder har kallats ”bergsturkar”. Konstitutionen och andra lagsamlingar har använts som stöd för denna politik.

Ingen av åtgärderna har emellertid varit effektiva. Kurder

har inte blivit turkar. Kurdproblemet har inte kunnat lösas. De dyra, blodiga och repressiva scener som utspelats de senaste 15 åren bekräftar att våld inte är någon lösning. Våld kommer varken att förvandla kurder till turkar eller ge kurder deras rättigheter.

Nu - med ett demokratiskt framsteg som kommer att statuera ett exempel för hela världen och det nya århundradet - måste Turkiet lösa kurdfrågan. Turkiet måste omfamna sina kurdiska medborgare på deras egna villkor. Vi tror att ett sådant framsteg kommer att göra Turkiet oerhört mycket starkare såväl ekonomiskt som socialt och kulturellt. Kurdiska är ett av de rikaste levande språken i den mesopotamiska civilisationen. Det har en rik, klassisk litteratur, en levande musiktradition och en blomstrande modern litteratur. Kurdernas uråldriga historiska och kulturella arv tillhör oss alla.

Istället för att förneka eller förminska dessa rikedomar måste Turkiet integrera dem i nationens välstånd. Kurder, som genom historien har utgjort en tredjedel av Anatoliens folkmosaik, får inte längre utsättas för diskriminering; de måste tillerkännas rättigheter och värdighet så att de åter igen kan bli en dynamisk storhet i Anatolien och Turkiet. Kurdiska måste flytta in i skolor och universitet. Behovet av Kurdisk radio och television måste erkännas. Kurdernas språk, kultur och identitet har rättigheter som måste ges konstitutionella garantier.

Vi vädjar till presidenten, premiärministern, parlamentet och regeringen: rädda Turkiet från skammen. Medan ni läker såren efter den tragiska jordbävningen, var snälla att också läka de sociala sår som blött i över 70 år.

Under det 21:a århundrandet måste Turkiet lysa som en ledstjärna, som ett typexempel på humanitära och demokratiska värden.

Denna artikel har publicerats i DN 991011

Brev från Kulturdepartementet

1999-08-24 Ku1999/913/IM

Statsrådet Ulrica Messing

Keya Izol
Kurdiska Riksförbundet
Box 49090
10028 STOCKHOLM

Tack för ditt brev!

Jag beklagar att ni fått problem med er ekonomi på grund av minskat statsbidrag. Men som du säkert förstår har Integrationsverket följt de regler och riktlinjer som gäller för fördelning av stödet och regeringen har fattat beslut i enlighet med dessa. Enligt den förordning som gäller för stödet får en organisation statsbidrag i förhållande till antalet betalande medlemmar. Samma regler gäller för alla organisationer. Detta är inget som jag som minister kan sätta mig över eller ändra på.

Som du själv skriver så ska ett nytt bidragssystem införas de närmaste åren. Den exakta utformningen är ännu inte klar utan bereds inom Regeringskansliet. Under alla omständigheter kommer det nya bidragssystemet att införas successivt så att organisationerna kan anpassa sin verksamhet efter de förändrade reglerna. En utgångspunkt för det nya bidragssystemet är att bidragets storlek inte bara ska bygga på antalet medlemmar utan också ta hänsyn till den verksamhet som bedrivs av riksorganisationerna. En verksamhet som jag tycker verkar väldigt angelägen och bra är t.ex. ert projekt "Generationskonflikt bland kurder". Det nya bidragssystemet kommer att ge organisationerna möjligheter att få visa all den värdefulla verksamhet som bedrivs. På sikt tror jag att ett sådant system kommer att upplevas som mer rättvist och stimulerande av alla inblandade parter.

Lycka till med er fortsatta verksamhet!
Ulrica Messing

TANDLÄKARE

Gülay Gereççi

Barn och vuxen tandvård

Ansluten till Försäkringskassan

Tel: 08-320806

Akut: 08-7528433

S:t Eriksplan 17

113 20 Stockholm

Uttalande i Kurdfrågan av Artister för Fred

Performing Artists for
Nuclear Disarmament

Artister för Fred vill än en gång fästa uppmärksamheten på kurdernas situation och avsaknad av mänskliga fri- och rättigheter. Vi anser att kurdfrågan alltför länge negligerats av FN och andra fredsbevarande organ.

Den kurdiska befolkningen är närmare 40 miljoner människor och är därmed världens största folk utan eget land. Kurderna är ett av världens största kulturfolk som lever under utomordentligt svåra förhållanden i främst Iran, Irak, Syrien och Turkiet. Läget är för närvarande som mest akut i Turkiet där ca. 16-18 miljoner kurder lever varav fyra miljoner är på flykt. Det kurdiska folket i Turkiet saknar helt grundläggande mänskliga fri- och rättigheter. Inte minst är yttrandefriheten starkt begränsad. Trots att Turkiet verifierat, undertecknat och därmed förbundit sig att följa internationella avtal om mänskliga rättigheter finns i 154 lagar och förordningar mot yttrandefrihet.

Artister för Fred vill stödja kurderna i deras självklara krav på att deras språk och kultur skall respekteras. Det kurdiska folket är i stort behov av omvärldens Fd för sin strävan efter mänskliga fri- och rättigheter.

Kurdfrågan måste få en snabb och fredlig lösning. För att få stopp på det meningslösa dödandet och den oacceptabla flyktingsituation som råder krävs att frågan snarast behandlas av FN, Ministerrådet och Europadomstolen

Stockholm i september 1999

Artister för Fred

Jörgen Lantz
Ordf.

Artister För Fred, c/o Stockholms Kammarteater,
Gåsgränd 1, S-111 27 Stockholm, Sweden

Lindh kritiserar Turkiet

”Erkänn den kurdiska frågan och starta en dialog med de kurdiska ledarna!”

Sveriges Utrikesminister Anna Lindh kritiserar sina kolleger från Turkiet och Iran för deras bristande respekt för de mänskliga rättigheterna.

Lindh utnyttjade tillfället vid den pågående generalforsamlingen i FN:s högkvarter i New York och gick till hårt angrepp när hon i onsdags träffade först Turkiets utrikesminister Ismail Cem och senare samma dag Irans utrikesminister Kamal Kharrazi.

Enligt källor med insyn i förhandlingarna var mötet med Turkiets utrikesminister irriterat.

- Jag förklarade för Turkiets utrikesminister att vi inte är fiender till Turkiet. Däremot är vi forespråkare för mänskliga rättigheter. Därför är det viktigt, om Turkiet vill bli en seriös kandidat till EU, att man först uppfyller vissa grundläggande krav, sa Lindh efter mötet.

- Det handlar till exempel om yttrandefrihet, åtgärder för att avskaffa tortyr, att erkänna det kurdiska problemet och starta en dialog med de kurdiska ledarna.

Sent i onsdags kväll mötte Lindh sin iranske kollega Kamal Kharazzi, då hon kritiserade dödsdomarna mot fyra studenter som demonstrerat för demokrati.

- Jag påpekade att vi är väldigt oroliga över utvecklingen i Iran och att två trender kan skönjas: Den ena antyder en reformprocess där man långsamt öppnar och demokratiserar samhället. Samtidigt sker en utveckling i motsatt riktning, där studenter och andra grips och till och med hotas med dödsstraff för att de kritiserar och demonstrerar mot regeringen, sa Lindh.

- Det var en muntlig markering. Men den var nog tillräckligt stark.

Metro. 23.09.1999
GRIM BERGLUND/TT

Den kurdiska frågan och Öcalans rättegång

REGERINGSK ANSLIET
Utrikesdepartementet

Utrikesministerns kansli
Mats Engström
Politiskt sakkunnig
1999-07 28

Rudi Gven
Hagalundsgatan 35 10 tr
169 69 Solna

Bäste Rudi,

ett senkommet tack för ditt brev till Anna Lindh, som jag fått i uppdrag att besvara. Jag vill först be om ursäkt för att svaret dröjt. Jag hoppas Du ändå haft tillfälle att se Anna Lindhs offentliga uttalanden i de frågor du tagit upp.

Du tar upp många frågor i ditt brev. Låt mig svara så gott jag kan. Den svenska regeringen har en tydlig linje när det gäller kurdernas situation. Jag bifogar tre svar till frågor i riksdagen som visar detta. Sverige har vid upprepade tillfällen kritiserat Turkiet för bristerna i respekt för de mänskliga rättigheterna. Vi har särskilt lyft fram kurdernas situation.

Vad gäller rättegången mot Abdullah Öcalan så har både EU och Sverige understrukit vikten av en öppen och korrekt rättegång. Regeringen har också framfört sin bestämda uppfattning att Turkiet snarast bör avskaffa dödsstraffet. I avsaknad av en sådan lagändring utgår vi ifrån att det turkiska parlamentet utnyttjar sin möjlighet att förhindra verkställan av dödsdomar.

Samtidigt vill jag hålla med dig om vikten att skilja på kurderna och PKK. Det är nödvändigt att kurdfrågan ges en politisk lösning, som tillförsäkrar kurderna sin rättigheter. Däremot tar den svenska regeringen avstånd från PKK. Den kurdiska minoritetens rättigheter främjas bäst med fredliga och demokratiska medel, såväl i Turkiet som i övriga Europa.

Du kan vara övertygad om att den svenska regeringen även i fortsättningen aktivt kommer att driva frågan om kurdernas rättigheter.

Med vänliga hälsningar

Mats Engström

Hassankeyf är ett kulturellt- och historiskt arv

Stockholm, den 23 september 1999

Pressmeddelande

I den antika staden Hasankeyf i Kurdistan som kontrolleras av Turkiet startas ett projekt vilket omfattar byggandet av en damm och ett kraftverk. Projektet kallas "ILIS" och i det internationella konsortiumet som kommer att vara med byggandet ingår bl a ABB och Skanska. Om allt görs enligt de nuvarande planerna kommer bl a Hasankeyf vilken är ett levande arv från historien i Mesopotamien att gå under vatten. Dessutom kan både byggandet och driften av dammen och kraftverket leda till en hel del andra negativa konsekvenser bl a på miljön och sociala livet i området.

Projektet ILISU är en del av det gigantiska projektet Guneysdogu Anadolu Projesi-GAP (på svenska *Sydostanaliens projekt*) som turkiska staten håller på att genomföra i Kurdistan. GAP består av utbyggnaden av ett enormt damm- och kraftverksystem (22 dammar och 19 kraftverk) vilket skall sköta bevattningen av jordbruksarealerna och stå för energiförsörjningen. Dess primära syfte är bl a att få billig energi till industrierna i västra Turkiet. På grund av att man inte har gjort någon relevant miljökonsekvensutredning innan man har börjat bygga delar av GAP kommer detta projekt till stor del att få negativa konsekvenser bl a för den speciella floran som finns där för olika djurarter för jorden, för folkhälsan (man befärdar bristande sanitära åtgärder), för det kulturella och historiska arvet m m.

Tills nu har många kulturella och historiska antika platser så som den antika staden Samsat och det prehistoriska stället Nevala Coli gått under vatten i byggandet av olika delar av GAP. Enligt de officiella planerna för GAP ligger även en del av andra platser i farozonen på grund av det fortsatta byggandet i området. Ilisu är bara det mest aktuella projektet i sitt slag.

Vi som undertecknade anser att projektet Ilisu omedelbart bör stoppas. Vi värdar till alla internationella företag, bl a ABB och Skanska att upphäva eller frysa sina överenskommelser med turkiska staten angående projektet Ilisu tills en miljökonsekvensutredning görs med hänsyn till de internationella överenskommelser och bestämmelser som sätter människan och den hållbara utvecklingen i centrum av planerna. Vi värdar dessutom till den allmänna demokratiska opinionen och särskilt till alla miljömedvetna krafter i Sverige att vara med oss och bidra till att stoppa projektet Ilisu ooh rädda den antika staden Hasankeyf.

Intressegruppen för Kurdiska Synskadade
Kurdiska Forfattarföreningen i Sverige
Kurdiska Institutet i Stockholm
Kurdiska Kulturhuset
Kurdiska Kulturstiftelsen i Stockholm
Kurdiska Riksförbundet
Kurdistans Miljövänner
Kurdistans Räddabarn
Svensk-Kurdiska Arbetarföreningen (Komkar)

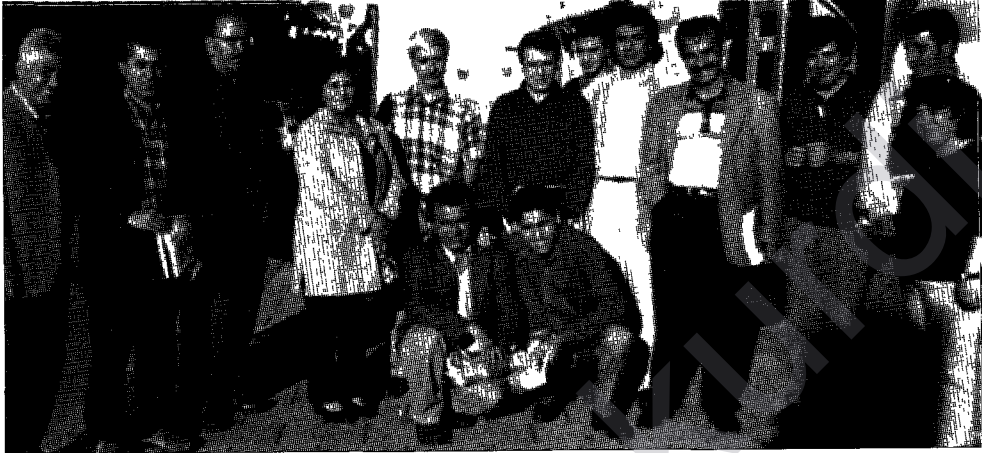
För mer information kontakta tel: 08-760 80 51 Miljökonsulterna i Tensta Lidingekroken 5 164 65 Spånga
e-post: rebwar.hassan@pol.stockholm.se, osman-ay@dsv.su.se

كۆبۈنەۋەي كۆمىتەكانى ھەرىمى فېدراسيون

لە شارەكاندا

رۆژى ۱۸/۹/۱۹۹۹، كۆمىتەي پەيوەندىيەكانى ناوخۆي فېدراسيون لەژىر بەرپرسايەتى سكرتېرى فېدراسيون حاميد گەۋھەرى دا دووھەمىن كۆبۈنەۋەي خۆي پىكھېنا، سالىح دەمىر، لوقمان ئەرتاش و ئىحسان لە ھەرىمى بەك، رەھمان ھەسەن لە ھەرىمى دوو، ئەھمەد سەئىد لە ھەرىمى سى، عەتا ئالا لە ھەرىمى

چوار و كامەران شوان لە كۆمىتەي ھەرىمى پىنج بەشدارىي كۆبۈنەۋەكە بوون، لەو كۆبۈنەۋەيەد اخەباتى ھەرىمەكان لە نىشان كۆبۈنەۋەي بەكەم و دووھەمى كۆمىتەي

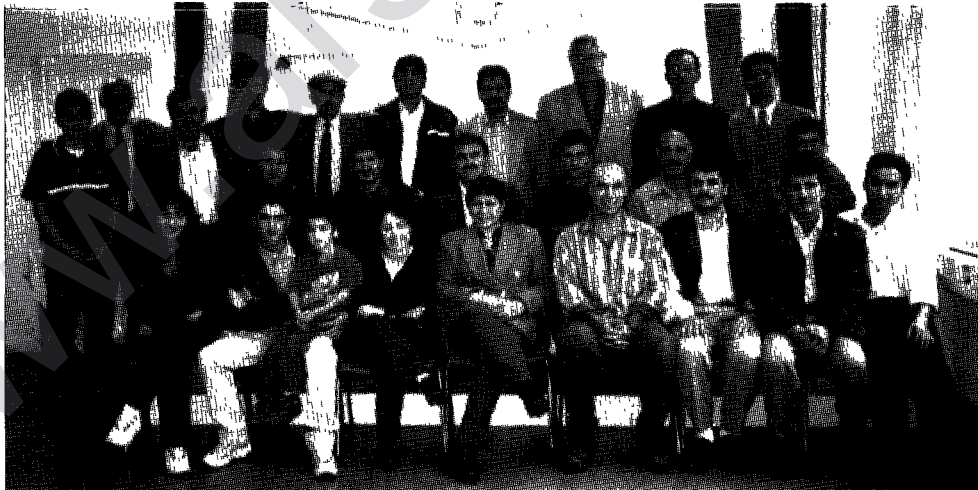
بەرىرسى كۆمىتەي ھەرىمى دوو بەشدارىي ئەو كۆبۈنەۋەيان كىرد. لە كۆبۈنەۋەكە گرنگايەتى دا بە خەباتى ھاوبەشى كۆمەلەكان لەناو ھەرىمەكاندا.

رۆژى ۱۹/۹/۱۹۹۹، كۆمىتەي

پەيوەندىيەكان ناوخۆدا كەوتە بەرباس و چەند بىرپارىيان پەسەند كىرد.

رۆژى ۲۵/۹/۱۹۹۹، كۆمىتەي ھەرىمى چوارى فېدراسيون لە يوتوبۇرى كۆبۈنەۋەي. نوپنەرى كۆمەلەكانى يوتوبۇرى، بورۇس، فالشۇپىنگ و يۆنشۇپىنگ و عەتا ئالا بەرپرس كۆمىتەي ھەرىمى چوار و سكرتېرى فېدراسيون حاميد گەۋھەرى كە بەرپرسايەتى

كاتى كۆمىتەي پەيوەندىيەكانى نىوخۆي بە ئەستۆيە، بەشدارنى ئەو كۆبۈنەۋەيە بوون، ھەرۋەھا سەرۋكى فېدراسيون، سەرۋكى يەككىتى ئزان و سەرۋكى يەككىتى لاوانى فېدراسيون بەشدارىي ئەو

ھەرىمى يەكى فېدراسيون لە ستۆكھۆلم كۆبۈنەۋەي. نوپنەرى چوار كۆمەلەي ستۆكھۆلم، سېۋنگا، ئويلاندس وىسبى و يەرقللا بەشدارىي ئەو كۆبۈنەۋەيان كىرد. ھەرۋەھا سەرۋكى فېدراسيون و سەرۋكى يەككىتى ئزان و ھەر سى بەرىرسى كۆمىتەي ھەرىمى بەك بەشدارىي كۆبۈنەۋەكە بوون. كۆمىتەي ھەرىمى بەك جارىكى تىرىش لە رۆژى ۱۶/۹/۱۹۹۹ كۆبۈنەۋەي پىرۇگرامى خەباتى دوا رۆژيان دەستنىشان كىرد.

رۆژى ۱۱/۹/۱۹۹۹، كۆمىتەي ھەرىمى پىنجەمى فېدراسيون لە ھەلسىنگبۇرى كۆبۈنەۋەي. نوپنەرى كۆمەلەكانى ھەلسىنگبۇر،

كۆبۈنەۋەيان كىرد و ئەندامانىان لە كاروبارى يەككىتى لاوان و ئزان ئاگادار كىرد. كۆبۈنەۋە خەباتى و چالاكى كۆمەلەكان و فېدراسيونى خستە بەرباس و بە تىرۆتەسەلى لە سەريان دوا و كەموكۆرىيەكان دەستنىشان كىرد و جەختى لەسەر خەباتى ھاوبەشى كۆمەلەكان لەناو ھەرىمەكاندا كىرا.

كرىستىنا ستاد، مالمۆ و كۆمەلەي ئاشتىي مالمۆ و بەرپرس كۆمىتەي ھەرىمى پىنج بەشدارىي ئەو كۆبۈنەۋەيان كىرد. لە كۆبۈنەۋەدا خەباتى و چالاكى كۆمەلەكان و فېدراسيون كەوتنە بەرباس و چەند رەخنە و پىشنىيار ئاراستە كران و چوونى لىژنەي SIOS بۇ كوردستان كەوتە بەرباس و بەشداران خۆشخالى خۆيان لەو سەفەرە دەرىپى.

کۆبۆنەوێی بیسکۆپس ئارنۆ

کۆمیتەی ئینتێراسیۆن لەناو کۆمەڵەکانی ھەریمی دووھەمدا، لەگەڵ نوێنەری کۆمەڵەکانی یەقلە، بۆرلینگە، ساللا، ئیسکلستونا، فیتستەرۆس، کۆمەڵە کوردستانی ئویسالا و کۆمەڵە سویدی کوردی ئویسالا کۆبۆنەوێ. ڕۆژی ۱۹۹۹/۹/۸، بۆ

دامەزراندنی کۆمیتەی ئینتێراسیۆن لەناو کۆمەڵەکانی ھەریمی یەكەمەمدا، چاویان بە نوێنەری کۆمەڵەکانی ستۆکھۆلم، سپۆنگا، ئوبلاندرس ویسسی و یەرقللا کۆبۆنەوێ. لە درێژەی ئەو خەباتەدا، ڕۆژی ۱۹۹۹/۹/۲۵، بەشداریی

کۆبۆنەوێی کۆمیتەی ھەریمی چوارەمی فیدراسیۆنیان کرد کە لە شارێ یوتوبۆری پیکھات و نوێنەری کۆمەڵەکانی یوتوبۆری، بۆرۆس، فالشۆپینگ و یۆنشۆپینگ یان ئاگاداری خەباتی پڕۆژەکیان کرد.

فیدراسیۆن لە چوارچێوەی پڕۆژەی ئینتێراسیۆندا ڕۆژی ۱۹۹۹/۷/۲۸، بە ھاوکاری یەکتیی ژنان و یەکتیی لاوان، ۵۲ دایک، باب، لاو و زارۆکی کوردی بۆ ماوەی چوار ڕۆژان لە فیرگەیی بیسکۆپس ئارنۆ (Biskops Arnö) لە دەوێی

ستۆکھۆلم کۆکردووە و لەسەر مەسەلەی تیکەلای (ئینتێراسیۆن) و ژبانی بنەمالە و لاوان و منداڵانی کورد گفتوگۆیان کرد. بەشداربووان دوای ھەموو کۆبۆنەوێیەکی، خۆشحالی خۆیان لە کۆبۆنەوێکان دەردەبیری.

بە ڕێوێبەرائی پڕۆژەی ئینتێراسیۆن بۆ ئاگادار کردنی کۆمەڵەکان لە پڕۆژەی ئینتێراسیۆن سەردانی کۆمەڵەکانی ئیسکلستونا، ئۆبیرۆ و کۆمەڵە سویدی کوردی ئویسالیان کرد. ھەرئێوە کۆمیتەیی ڕۆژی ۱۹۹۹/۸/۲۸، بۆ دامەزراندنی

نوێنەرائی فیدراسیۆن سەرداتی وەزیری کۆلتوری سویدیان کرد

بە زمانی کوردی باس و گفتوگۆیان کرد. ڕۆژی ۱۹۹۹/۹/۲۸، کەیا ئیزۆل، سەلام جەزیری و گۆلان ئاوجی بە نوێنەرائی فیدراسیۆن لەگەڵ وەزیری کۆلتوری

سوید و دوو کارمەندی ئەو وەزارەتخانەییە کۆبۆنەوێ. بەشداران لەسەر باری فەرھەنگی کوردەکانی دانیشتویی سوید، دیاردەیی تیکەلای «ئینتێراسیۆن» و ئاواتی لەمێژینەیی کوردەکانی دانیشتویی سوید بۆ دانانی رادیۆییەکی سەرتاسەری سویدی

بە زانیاری سویدی بۆ دانانی رادیۆییەکی سەرتاسەری سویدی

پوونکردنه ویه ک

جگه له ووش ، ئیمه له پوانگه یه کی دیموکراتییوه ئه و مافه به خو مان نادهین که ریتگا له م نوسه ر و له و نوسه ر بگرین له بلاوکردنه وه ی به ره مه کانیان ، له کاتیکدا که به ره مه میکی پیکوپیک و جوان و نایاب بیت ، ئه گه ر ئه وه بکهین ، که واته جیاوازی چیه له نوان گۆفاره که مان و گۆفاره حزبییه کان و ئه و جو ره بلاوکر اوانه دا که له ژیر چاودیری هه مه جو ره دا بلاوئنه وه ؟ هه ر له به ر ئه وه شه که وشه ی سانسور له گه ل کار ی به ربانگ دا یه ک ناگرته وه .

دواچار ئه مانه ویت ئه ووش بلتین که ئه مه پاکانه نییه بۆ کاک حه مه سه عید هه سه ن ، بیگومانین له وه ی که ئه و خو ی زور باش ئه توانیت بیرو پای خو ی دهر پیت و دا کوکی له به ره مه کانی بکات ، ئه وه ی به ربانگیش له م دوا یسانه دا ئه ی کات پرینسیپی رۆژنامه گرییه و خوینه رانیکی زوریش پخوشحالی خو یان دهر پریوه .

ئیت هیوادارین که خوینه رانی به ریز و نوسه ران و رۆشن بیران ئه و راستیه باش بزنان که به ربانگ گۆفاری ده زگایه کی دیموکراتیه ، نه ک (دادگا) ، ده سته ی نوسه رانیش کو میته ی لی پرسینه وه و ساغ که ره وه و چاودیری کردنی هاو نیشتمانان نییه . هه ره ها داوا له نوسه ران و رۆشن بیران ئه که یین با ئیت به س بیت و سنوریک بۆ ئه م نا کوکیانه دابنیتن و گۆفار و بلاوکر اوه کوردیه کانیش به مه سه ته وه نه که ن به سه نگه ری خو یان بۆ (غه ره زی شه خسی). له جیاتی ئه وه ی ئه و لاپه رانه ی بۆ قسه و قسه لۆک ته رخان ئه کریت ، با ته رخان بکریت بۆ خزمه تکردنی مه سه له په واکانی گه له سته مدیده که مان و نیشتمانه دا گیر کر اوه که ی.

ئه وه پوون بکهینه وه که ئه و بابه ته ی حه مه سه عید گه یشته گۆفاره که مان ، ئیمه ش وه ک نوسه رانی هه رچ گۆفار و بلاوکر اوه یه کی ئه م دنیا یه ، له پوانگه یه کی ئه ده بییه وه سه یرمان کرد و بریاری بلاوکردنه وه یماندا .

ئیمه نه ئه و توانایه مان هه یه و نه ئه و مافه ش به خو مان ئه ده یین که ده سته یه کی تایبه تی یان کو میته یه ک دروست بکهین بۆ لیکو لینه وه له و به ره مانه ی که به ده ستمان ئه گات و بزانی نوسه ران مه به ستیان له کتیبه و جیه له بابه ته کانیاندا ، هه ره ها ئیمه (عیلمی غه یب) مان نییه تا ئه و مه به سته شاروا نه بزانی یان زور له نوسه ران بکهین که (قورئان) بخون و سویندی شه ره ف و (ته لاق) که مه به ستیان که س نییه له به ره مه کانیاندا ! له و پروایه داین که هه یچ گۆفار و بلاوکر اوه یه کی بتلایه ن ئه وه ی پینا کریت . خوینه ران و رۆشن بیرانیش ئه بی ئه و راستیه بزانی که هه ر به ره مه میکی ئه ده بی له م دنیا یه دا ، مه به ست و ئامانجیککی خو ی هه یه ، جا ئیا که م دیاره یان زور ، ساتیره کانی عه زیز نه سین به شاکاری به ره مه ی ئه ده بی دانه زین و وه رگی راونه ته سه ر ده یان زمانی زیندووی ئه م دنیا یه و زور به ی خوینه رانیش ئه زانی که پاله وانه کانی چیرۆکه کانی که سانی ئاسمانی نین و زاده ی ئه و کو مه لگایه ن که نوسه ر تیایدا ئه ژی . بۆ ئیمه ش هه ر به و جو ره یه ، له وانه یه چوار که س له شاری ئو پسالا بزانی ئه و ساتیره ی حه مه سه عید کئ ئه گریته وه ، به لام ئیمه ی ده سته ی نوسه رانی به ربانگ و چل گۆفار و بلاوکر اوه کوردیه کان و چل ملیون کوردی تر ، نازانی مه به ست له کتیبه و کتی پی سه غله ت ئه بیت!

دوای بلاو بوونه وه ی به ربانگی ژماره ۱۱۱ ، چه ند "گله یی#مان پیگه یشت. یه ک له وانه له شاری ئو پسالی سویده وه ، به فاکس که به شپوه زمانیکی جوان نه نوسه روه شایانی بلاوکردنه وه بیت و یه کیتی تریش...ان له لایه ن هاو نیشتمانییه که وه که خو ی به (پاله وانه که ی) ساتیره کانی کاک حه مه سه عید هه سه ن له قه لهم ئه دات و چهندان وشه ی ناشیرین و ناقولا و ناووناتوره ی به کار هینا وه له نامه که یدا ، نه ک هه ر دژی نوسه ری ساتیره که ، به لکو دژی ئیمه ش و چهندان گۆفار و بلاوکر اوه ی کوردی تر و ده سته ی نوسه ران و رۆژنامه نوسانیش ... و هتد که ساتیره کانی حه مه سه عید بلاوئنه که نه وه و ته نانه ت خوینه رانیش به به رپر سیار دانه نیت ، له گه ل ئه وه شدا به په وای ئه زانیت که ئه و نامه یه ی بۆ بلاوکریته وه . له خوینه رانی ناشارینه وه که له سه ره تادا نامه یه کی بۆ نار دین و که متر وشه ی ناشیرینی تیادا بوو ، به لام دواتر ئه و نامه یه ی نارد که له سه ره وه باسمان کرد .

گله ییه کانیش دهر باره ی بابه ته که ی حه مه سه عید هه سه نه "گه ران له دوی ژن" دا ، گله ییه که ش ئه وه یه که ئه و ساتیره له سه ر که سکی دیاریکراو نوسه روه و ئه و که سه سانه ی گله ییه که یان هه یه ئه زانی پاله وانه که ی ئه و ساتیره کتیبه و پرودا وه کانی واقیعیین . ئیمه به شه بحالی خو مان دلته نگی خو مان دهر ئه برین ، ئه گه ر هه سته ی خوینه ریکی دیاریکراوی گۆفاره که مان به و ساتیره بریندار بوو بیت . له گه ل ئه وه شدا ئه مانه ویت

کۆمهلهی خویندکاران و ئاکادیمیانی کورد

نهوزاد وهلی

سویدی و هۆم سایت ، به ئینگلیزی). ئهوش مانای ئهوهیه که له مه و دوا به هۆی (ئینتهرنیت) هوه لیکۆلهران و ئاکادیمیانی کورد و بێگانه ئهتوانن له به کتر نزیک بینهوه و سود وهرگرن له لیکۆلینهوه و بابته و بهرهمهکانی به کتر و ئالوگۆز کردنی زانیاریهکانیان و له پێناوی بهرهبهتێشبردنی زانیاری و خزمهتکردنی مرۆفایهتیدا ، کۆمهلهی خویندکاران و ئاکادیمیانی کورد بۆ کردنهوهی (مالی ئهلیکترۆنی) به کهیان ، ئهم مه بهست و ئامانجهانیان دهربریهوه :

- ئاکادیمیانی کورد له کوردستان و دهرهوهی ولات ، دهستیان بگاته بابته و بهرهم و زانیاری و لیکۆلینهوهکانی به کتر ، له ڕێگای ئینتهرنیتهوه شانبهشانی تهلهفۆن و فاکس و پۆستی ئاسایی کۆمهله.

- ئاسانکردنی دۆزینهوهی (هاولیکۆلهر) ، واته ئهوه که سانهی که له هه مان بواردا لیکۆلینهوه ئه کهن .

- له ڕێگای ئهم ماله ئهلیکترۆنییهوه ؛ لیکۆلهر و ئاکادیمییه کوردهکان به یوهندی نیوانیان به هتیزبیت .

- ناساندنی لیکۆلهر و ئاکادیمیانی کورد و لیکۆلینهوه و بهرهمهکانیان به کهسانی غهیری کورد که ئارهزوومندن له وهرگرتنی زانیاری لهو بوارانهدا .

له راستیدا ئهمه ههنگاوێکی گهورهیه و ئهگهر نهگهتیی ئیمه نه بووایه ئهوا ئه بووایه ئیستا دانشگاکی باشوری کوردستان چهندان مالی ئهلیکترۆنیان هه بووایه و لهو ماوهی چهند سالهی ئازادیی باشوردا ، دهیان سه رکه وتنی زانیارییهانیان به دهست بهتیايه و سود لهو پێشکهوتنه خیرا و فره و هه مه چه شنه یه ی زانیاری و تهکنه لۆجیا وهر بگهرايه .

هیوادرم که کۆمهلهی خویندکاران و ئاکادیمیانی کورد هه میشه سه رکه وتووین له کارهکانیاندا و ههنگاوێکیش بهرهبهتێشتر بڕۆن له بوازی فراوان کردنی کۆمهله کهدا و بینه ڕێکخراوی تهواوی خویندکاران و ئاکادیمیانی دانشگاکی ئهم ولاته و به لکو تهواوی دهرهوهی کوردستانیش .

ئومێدهواریشم که لێپرسراوان له باشور ، ههولێ ئاسان کردنی به یوهندییهکانی نیوان ئاکادیمییهکانی ناوهوه و دهرهوهی ولات بدات .

ئهمهش مالی ئهلیکترۆنی کۆمهلهیه :

<http://members.xoom.com/ksaf99/>

ههروهها ئهمانهش پۆستی ئهلیکترۆنی کۆمهله و نوێنه رانی کۆمهله ن
kawa.amin@medcellbiol.uu.se
rilo9074@student.uu.se
m-jahad@post.utfors.se
kurs54@telia.com
hashem.ahmadzadeh@afro.uu.se
ksaf@hotmail.com

له م سالانهی دوایدا کۆمهلهی خویندکاران و ئاکادیمیانی کورد له شارێ ئوئیسالای سوید ، وهک سه ربهازی ون ، چالاکێ و جموجولێ هه مه جۆرهی به بهردهوامی هه بووه .

زۆر کهس ، نهک له دهرهوهی شارێ ئوئیسالا ، به لکو له ناو شاره که شدا ، تا رادهیهک ئاکاداران نین له چالاکیهکانی ئهم کۆمهلهیه . هۆی ئهوش له وهدا نیه که کۆمهلهیهکی بچوکه و ئهندامی که مه ، یان چالاکیهکانی بچوکن ، به پێچهوانهوه ، تا رادهیهک هۆیه کهی له وهدا به که ئیمه ی کورد کهسانی زانا و ئاکادیمی و لیکۆلهرمان که مه و کار و چالاکێ ئهوه جۆره که سانهش له ئاستیکی بهرزایه و ئهوش که جیتی داخه ، ئهوه کارانه له م قۆناغه ی ئهم ڕۆدا که گه له کهمانی پێادا ئهروات ، سه رنجی که م کهس رانه کیشیت .

کۆمهله لیک له لاوانی کورد له هه رچوار چوکه ی کوردستانه وه ، ئازایانه خویندنه ئاماده ییهکانیان له هه لومه رجی سه ختی په نابهری ئهم ولاته دا تهواو کردوه و هه ر بهو شیوه یه ش بهر هومان له خویندن له دانشگادا و هه ندیکیشیان به رهو خویندنی پله بهرزهکانی زانیاری و لیکۆلینهوه سه خته کهان ڕێگایان گرتوه ته بهر و به خۆشمالیهوه هه ندیکیشیان سه رکه وتنی باشیان به دهست هتیاوه له بوازی پزیشکی ، بایۆلۆجی ، مایکروبایۆلۆجی ، فیزییا ، کیمیا ، زهویناسی و کشتوکال و... هتد .

ئهم خویندکارانه ، شانبهشانی خویندن و لیکۆلینهوه و ئه رکه ئاکادیمییه سه خت و قورسهکانیان ، به بێدهنگیش بهردهوامن له خهباتی سیاسی و ههول و تیکۆشانی بێلایه نیدا بۆ پشتگیری و داکۆکی کردن له سه رجه م خهباتی رهوا ی نیشتمانی و نه تهوا یه تی گه له سه ته مه دیده که مان ، به تابه ته یه ش پشتگیری کردن له خویندکارانی کورد له دانشگاکی کوردستانی داگیرکردا ، ههروهها ریسوا کردنی رژی مه فاشسته داگیرکه رهکانی کوردستان . ئیمه ی کورد ، چونکه زیاتر له زۆر گه لانی تر پێویستیمان به خویندن و ڕۆشن بیری و زانیاری و تهکنه لۆجیا یه ، بۆیه ئه ی پشنگیری ئهم کۆمهلهیه و کۆمهله پێشه ییهکانی لهو جۆره بکه ی و لاوانمان هانیده ی بۆ بهردهوامی له خویندندا و تهواو کردنی پله بالاکانی زانیاری .

له م ولاته و له هه ندیک له ولاتانی تری ئهوروپادا ، دهرهوهی فراوان هیه بۆ فێربوون و خویندنی بیه و هونه ر و زانیاری و به هه موو شیوه یه کیش یارمه تی دهوله تی هیه بۆ ئه مه به سه ته .

ئه رکیکی نه تهوا یه تی و مرۆفایه تی سه رشانی دا یکان و باوکانی کورده له دهرهوهی کوردستان ، ههروهها کۆمهله کوردیهکانیش ، که پشتگیری تهواوی لاوان بکه ن له خویندن و بهردهوامیاندان ، چونکه ئهم چه رخه نوێیه ی مرۆفایه تی ، چه رخی زانیاری و تهکنه لۆجیا یه ، چه رخی ئینتهرنیت و کۆمپیوته ره و ئه گه ر مرۆف ورده ورده له گه ل ئهم پێشکهوتنه دا نهروات ، ئهوا زیاتر بێدهسه لات ئه بێت و بارو دۆخی سه ختی ژیا نیش زیاتر به سه ریدا زال ئه بێت ، به تابه تی ئیمه ی کورد ، که باری سه ختی چوار دهوله تی داگیرکه ر به سه ر شانمانه وه یه .

له م دوا یه دا کۆمهله ی خویندکاران و ئاکادیمیانی کورد رایانه گه یاند که (مالی ئهلیکترۆنی) یان داناوه (هیم سیدا ، به

کۆمهلهی کوردستان ئوپسالا

و : به لێ ئەم باره گایه ئیستا لێ دانیشتووین هی خۆمانه، تارادهیهک گهورهیه و چهند ژووێکی تیا دایه و پێگا و هاتوچۆشی نزیک و ئاسانه.

تهله فزێۆن و پارابۆلمان هیه ، ههروهها کتیبخانهیهکی خنجیلانه و رۆژانهش رۆژنامهی سویدی شارهکه مان بۆ دیت. جگه له وهش که که باب و گوشت و سهروپیمان هیه و جار جاریش سهرتاشی و . هتد. رۆژانی شهمه و یهکشه ممه ، سهرحهه زیاتر له 60 کهس سهردانی بارهگا که مان نهکهن ، رۆژانهش له نیوان کاتژمیری 11 تا 18 کراوهیه.

پ 5: پرۆژه هه میشه یی و ورزی و کاتییه کانتان کامانهن؟

و : پرۆژه

زۆرن و تارادهیهکی باشیش کاریان بۆ کراوه و سههرکه و تهمان تیا دا به دیه تیاوه. له وان ههش بوژاندنه وه و به سهر کر نه وه ی جهژن و بۆنه نه ته وایه تی و نیشتمانییه کا

ن له پرۆژانهن که به بهردهوام کاریان بۆ نهکریته ، وهک نه ورۆز و کاره ساتی هه له بجه ، ههروهها به شداری کردنیش له فیتستیفال و ههفته کولتورییه سویدییه کاندان و به تیا به تی ئه وهی په یوهندی به شاره که مان وه هیه.

پ 6: چالاکییه هه مه جۆره کانتان چین؟

و : تیپی فوتبۆلمان هیه ، سالی پار دوو تیپ بوون ، یهکتیکیان و ورزی گشتیی و ئه وهی تریان فوتبۆل و له پاشاندا بوون به تیپی ئیستامان (کوردستان سپۆرت کلوب).

ئهم تیپه چهندان چالاکی نواندوووه و به شداری چهندان پێشبرکیتی ناوچه که ی کردوووه و سههرکه وتوووه و ئه نجامه کانیشی له (تیکست تیفی) و رۆژنامه کاندان بلاو کراوه ته وه.

ههروهها زۆرییه ئه ندامان زۆر جار زۆرییه کاتی بیکارییان له باره گا که دا به یاری هه مه جۆره وه به سهر نه بهن.

پ 7: چهند کۆمه له ی کوردی هیه له شاره که تاندا؟

بۆ ل 14

له پێناوی ناساندنی کۆمه له کانی فیدراسیۆندا به خۆینه ران و کۆمه له کانی تر ، (به ربانگ) بریاریدا که هه ر جاره ی چاوپێکه وتنیک بکات له گه ل ئه ندامانی دهسته ی به رتۆبه رایه تی کۆمه له یه کدا ، بۆ ئه م مه به سه تهش پۆزی 19-6-1999 چاوپێکه وتنیکمان کرد له گه ل هه ندیک له ئه ندامانی دهسته ی به رتۆبه رایه تی کۆمه له ی کوردستان-ی ئوپسالا. دهسته ی به رتۆبه رایه تی پیکه اتوو هه م به رتۆبه رایه تی که ژا ل عه لی هه ویز سه رۆک ، شێرزاد سالح جیگری سه رۆک، محمه د جیهاد لیپرسراوی دارایی، عومه ر ئه حمه د به رپرسیاری وهرزش، ئاریان ئه حمه د ئه ندامانی جیگر قادر

عومه ر و فه ره یدون ئه مین.

چاوپێکه وتنه که دا کاک شێرزاد ، کاک محمه د و کاک ئاریان به شدار بوون و کاک شێرزاد جیگری سه رۆکی کۆمه له که به گشتیی وه لامی پرسیا ره کانی دایه وه.

پرسیاره کانی ش هه ر هه مان

پرسیارن که ئا راسته ی کۆمه له کانی تر نه کرین ، ئه ویش له پێناوی ئه وه ی که له ئاینده دا بتوانین بۆ دروستکردنی ئاماری تیا به تی سود له وه لام و زانیارییه کان وهر بگرین.

پ 1: میژووی دروست بوونی کۆمه له که تان که یه؟ و : سالی 1983.

پ 2: ژماره ی ئه ندامانتان چنده؟

و : به یپی ئاپونه ، ئه م سال 165 ئه ندام ئاپونه ی داوه. (122) که سیش لاوان و منالن ، واته ته مه نیان له خوار ته مه نی ئه ندامه تیه وه یه.

پ 3: ژماره ی ئافره تانی ئه ندام چنده؟

و : له وه بهر سیستمی خێزانیمان هه بوو بۆ ئه ندامه تی، به لام وا دووسی ساله ژماره ی ئافره تان له زیاد بووندا یه و ئیستا نزیکه ی 20 ئافره ت ئه ندامن و هه وت هه شتیکیان ئه ندامانی چالاکی کۆمه له ن.

پ 4: باره گاتان هیه؟

بۆ لەناو بردنی ناكوۆكى لەنيو كۆمهلهكاندا هەول بەدەين

رەحمان حەسەن

نابى ئەو هەش لەبەر كەين كە خۆمان وەك كوردىك چەندەمان كار بۆ كۆمهلهكانمان كردوو. ئەو ومختەيه كە رەنگە قەزاوتەكەمان دروست بى.

بە باوەرى من بۆ كار كردن لەنيو كۆمهلهكانى سەر بە فيدراسيۆندا، لانی كەم پتويستى بە لەبەر چاوگرتنى دوو تىببىنى هەيه، كە رەنگە بىنە هۆى باشتەر بەيهكەوه كونجان و كارکردنى بە سوودى گشتى و كەمتر كردنى كۆسپ لەنيو كۆمهلهكاندا:

يەكەمیان پاراستنى بىلايهنى يە. هەموومان رەنگە هەست بەوه بکەين كە كوردى ئاوارە، بى گيروگرفت ولاتەكەى بەجى نەهيشتوو و ملی غەربايەتى نەگرتوو بەر. كەوايوو زۆر بەكەمى هەلەكەوى بىلايهن بى. كەم يا زۆر پەيوەندى بە پارتىيهكى سياسى نيو بزوتنەوهى كوردستانەوه هەبوو و دلپشى زياتر بۆ ئەو يا لانی كەم بە قازانجى ئەو لى دەدات، كە بەراى من شتىكى زۆر پيرۆز و رەوايه، بەلام تىكەلاو كردنى ئەو بەشەيان بە كار كردن لەنيو كۆمهلهكاندا، كە بيرووراي جۆرەجۆريان تىدايه و كوردى هەموو بەشەكانى كوردستانيان تىدا كۆيووتەوه و خەباتيش لە ناوياندا گشتى ترە، لەگەل بيرووراي حيزبى و تەنانەت ناوچهى ناكوونجى. لە رابردووشدا گيروگرفتى زۆر بەى كۆمهلهكان زەق بوونەوهى زياترى ئەو خالە بووه و لە ئاكامدا بوونەته هۆى ليكچىراني يەك يان چەند كۆمهله. كەوايوو دووپاتى دەكەمەوه، پاراستنى بىلايهنى، خالتيكى زۆر گرنگە بۆ يەگگرتووى نيوخۆى كۆمهلهكان.

خالى دووهەم كە بە راى من ئەويش گرنگيهكى تايبهتى خۆى هەيه، قەبوول كردنى رەخنە لە كار و چالاكىيە كۆمهلهكانە. پىموايه دلراوانى لەم بوارەدا، يارمەتى دەدات بە پتر جالاک كردنيان و هەروها يەكيتى و برايهتى نيوانيان مسۆگەر دەكات. كوچ گرتن بۆ يەكتر بە دلراوانىيهوه، ئاستى زانبارى دەباتە سەر و هەل دەرەخستى بۆ ئەوهى قولتر مەسەلهكان شى بكرينهوه و لە ئاكامدا دردۆنگى كەم دەبیتەوه و جىگای خۆى دەدات بە باوەر و متمانە.

لەو هەش گرنگتر، شتووى رەخنە گرتنە. رەخنە و رەخنە لەخۆ گرتن، ئەگەر بە شتوويهكى لىزانانە و بە مەبەستى باشتەر بوونى كارەكان كەلكى لى وەرەبگيرى و لە جىگای خۆى دابى، چەندە بەسوودە لە شىكردنەوه و روونکردنەوهى مەسەلهكاندا، زۆر لەوه زياتر زيان دەگەينى ئەگەر لە جى خۆيدا نەبى و بە مەبەستى تايبهتى كەلكى لى وەرەبگيرى.

هيوادارم بەهاوفاكرى و هاوخەباتى شىلگيرانە بتوانين ناكوۆكى نيو كۆمهلهكان چارەسەر بكەين و فيدراسيۆن وەك ئۆرگانى سەرووى كۆمهلهكان جۆرەك بەرینه سەر كە شياوى ئۆرگانتيكى كوردى لە دەرەوهى ولات بى.

لە پىكهاى كۆمهله كوردى و كولتورييهكان لە سوید، ماوهيهكى دوور و دريژ تىدەپەرى. لەو ماوهيهدا فيدراسيۆن وەك ئۆرگانى سەرووى ئەو كۆمهلهلانە، بى پشوووان بە پىكهاى كۆيوونەوه، سيمینار و بلاوکردنەوهى وتارى جۆراوجۆر لە بەربانگدا هەولى داوه هاوولاتیان بەرهو پاراستنى يەكيتى و هاوخەباتى لەنيو كۆمهلهكاندا راکيشى و تا ئەو جىگايەش بۆى كونجاوه بە ئىمكاناتى مادى و مەعنەوى بۆ ئەم مەبەستە كارى كردوو بۆ ئەوهى گيروگرفتى نيو كۆمهلهكان كەم بىتەوه و يەكپارچەى خۆى و كۆمهلهكانى بياريزى و وەك ئامانجى هەميشەى كە كۆکردنەوهى هاوولاتیان كورده لە كۆمهلهكانى سەر بە فيدراسيۆن دا هەول بەدات.

بەلام تا ئىستاش هەندى لە كۆمهلهكان گيروگرفتیان تىدا بەدى دەكرى و بيرووراي ئالۆز و ... بە زيانى يەكەگرتنى، هەندى كۆمهلهى لاواز كردوو و تىكۆشانى ئەوانى تا نووختى لەپى كەوتن هیناوتە خوار.

بۆ ؟ وە بە قازانجى كى ؟ پىموايه دەبى ئەو هاوولاتیانە وەلام بەدەنەوه كە دەبنە هۆى ناكوۆكويهكە. بەلام هەموو كوردىكى نىشتمانپەرەيش مافى هەيه بيرووراي خۆى لەم بارهيهوه دەربرى و هۆى كىروگرفتهكە لە چ دا دەبينى، باسى بکات. بۆ ئەوهى گلهى و دردۆنگيهكان تا پلهى تەقینهوه كۆ نەبنەوه و نەبنە هۆى ليك بلاوويونى كۆمهلهيهكە لە كۆمهلهكانى سەر بە فيدراسيۆن.

بە راى من پيش هەموو شتىك پتويستە فيدراسيۆن بناسن و بزائن ئەرکى چيه و چوارچيوهى خەباتى لە چ پلهيهك دايە. بۆ ئەوهى هەر بەو رادەيهش چاوهروانىمان لى هەبى و پيمان وا نەبى كاروبارى ولات و حكومەتى سویدش لە دەست ئەو دايە و جا ئەگەر لەنگ و لۆرييهك لەنيو كۆمهلهكاندا بەدى هات، يا رووداويكى تال و چاوهروان نەكراو لە كوردستان رووى دا، چاوهروانى بە پلهى پىراگەيشتن و چارەسەرى بى ئەملا و ئەولامان لە فيدراسيۆن هەبى.

فيدراسيۆن ديارە تا ئەو جىيهى من زانباريم لەسەرى هەيه، هەول دەدا بەگوێرەى هەلومەرج، يەكپارچەى نيوخۆى و كۆمهلهكانى بياريزى و يەكيتى و برايهتى لەنيو كۆمهلهكاندا يەك بىنى. هەروها لە چوارچيوهيهكى بەرینتردا لە جولانەوهى رەوا و گشتى كوردستان پشتيووانى دەكات و بۆ ئەو مەبەستەش لە هەموو دەرەفتىك كەلك وەرەدەكرى و هيز و توانای خۆى بەكار دىنى. ئەگەر چاويك بە كارنامەى يەكسالەى فيدراسيۆن دابخشئين، كە بى شك لەنيو هەموو كۆمهلهكان دەست دەكەوى، بۆمان دەرەكەوى كە فيدراسيۆن لەگەل هەموو كۆسپ و گيروگرفتهكاندا، كارى خۆى كردوو. رەنگە لە هەندىك بواريشدا كەموكورى لى بەدى بكرى، بەلام

بزووتنهوهی خویندکارانی ئێران له بهر دهم تیغی جه لادان دا

عەزیز

دژی سیستەمی ویلایهتی فهقی بوو ، دهنگ بێنیتەوه و خاتەمی به دهنگی گشتی خەلک و بەتایبەت لاوانی خویندکار بوو به سەرۆک کۆماری ئێران.

هەلبژاردنی خاتەمی به سەرۆکایەتی کۆماری ئیسلامی ئێران و ئاماژە کردنی ناوبراو به ئازادی سیاسی و پڕۆژنامەوانی و پێشنیار کردنی به پای گشتی جیهان دەربارە ی گفتوگۆ کردن لەسەر شارستانییهتە جیاوازهکان ، هێلی دژ به سیستەمی ویلایهتی فهقی بەتەواوی ئاشکرا کرد . ئەو هێلە

فیکرییه ، که به لایەنگری ئازادییه دیموکراتییەکان و لایەنگرانی دووی خوردا (دووی جـ) —ۆزەردان پۆزی هەلبژاردنی سەرۆک کۆمار خاتەمی) له ئێراندا دەژمێرێ ، جـهوی له دەست لاوانی خویندکاری زانکۆکان و پێکخراوه سیاسییەکانی ئازاد له ئێراندا یه و زۆرییه هەر زۆری خەلک پشستیوان و لایەنگریهتی.

ئەو هێلە فیکرییه له زانکۆی ئازادی تارانەوه سەری هەلدا ، له کوردستان و له شاری مهاباد ، کاتی کۆچی دوایی هونەمەندی خۆشەویستی گەل محەمەدی ماملێ خۆی پێشان دا و به کیران و بردنەوهی ئۆجەلان بۆ تورکیا ، له ورمێ ، مهاباد و سنهوه بەرز بووهوه و سەرئەنجام به گرتن و پـفاندنی نووسەری پڕۆژنامەکان و تیرۆزی رێبەرانی حیزبی میللهتی ئێران داریوش و پەروانە ی فروهر له تاران تهقییهوه و مهووجودیهتی سیستەمی ویلایهت و ئیمامهتیان له مهترسی خست .

چونکه خامنە ی و لایەنگرهکانی

خەلکیان له زانست و تهکنیک دوور خستوههتهوه و فەرهنگی کۆنی ۱۵۰۰ سالەیان کردوههته ههوینی ژبانی پۆزانە ی خەلک و بنەمای ئەمرۆ و داهاوو ی ئێرانیان لەسەر دامەزراندوه .

ئەم شیوه حکومهتە ، هەر له سەرتهای دامەزراندنیهوه ، جیگه ی پهسەندی زۆریه ی پێکخراوه سیاسییەکان نهبوو ، بهلام ژماره یهک شیعە ی وشک بیری نهخویندهوار و باززگانانی مامهلهکەر بۆ قازانجی

میژوو پێشانی داوه، که کۆنه پهرستی ناتوانیت بۆ هه میشه درێژه به ژیان بدات و زهحمهته بتوانیت خۆ له بهر شه پۆلی دنیای زانست و تهکنیک و دیموکراتییهت راگری و زۆر زوو له بن چه رخی راستییهکاندا ورد ده بێ و پشوی ئێ ده بریت .

خۆیان ، بهرزه وهندی خەلکیان له ژیری نا و پشتی سیستەمی ویلایهتی فهقی یان گرت و به شدارییان کرد له گرتن و کوشتن و تیرۆزکردنی رقه بهرانی ویلایهتی فهقی دا و سەرئەنجام ئەو سیستەمه کۆنه یان سه قامگیر کرد .

ئەم رهوته ههتا ههلبژاردنی سەرۆک کۆماری نوێ ئێران ، که دوو سال له مهویهر ، له ۲ ی جۆزەردانی ۱۳۷۶ دا ئەنجامی گرت ، بهردهوام بوو ، بهلام ئیتر لهوه زیاتر بری نهکرد و له وێوه پارسهنگی بۆچوونهکان گۆران . له ههلبژاردنه دا ، ناتقی نوری پالیئوراوی تا قمی کۆنه پهرستی رێبهری ، نهیتوانی له بهرامبهر محەمەدی خاتەمی دا که له دیموکراتییهت ، مافی مرۆف و نوێ کردنهوه ی ئێران ده دا و به رهوالهت

خوینەرانی ئەم وتاره ئاگادارن ، که ژیری نای دهولهتی کۆماری ئیسلامی ئێران لهسەر فهلسهفه و ئایدیۆلۆژیای شەریعهتی ئیسلامی شیعه دامەزراوه . به پیتی ئەو فهلسهفه یه ، که یاسای بنه رتهی ئێرانی لهسەر دامەزراوه ، رێبهری ئایینی ئێران مافی پیدراوه بریاری دهزگا یاسادانه رکانی ئێران هه لوه شینیته وه یاخود ئالوگۆریان تیدا پیک بێنی . به وته یهکی تر ئەو بهتەنیا دهتوانی لهسەر چاره نووسی خەلک و ولات بریار بدات و بێ ئهوه ی کهس مافی هه بێ له بهرامبه ریدا

پارههستیت ، دهنگی خۆی بهسەر دهنگی هه موو دانیشتوانی ئێران و په رله مان و حکومهتدا به سپینێ .

رێبهر و لایهنگرانی له دهولهت و حکومهتی کۆماری ئیسلامیدا ، به هیز وه رگرتن لهو سیستەمه دهولهتییه توائیویانه بهسەر نهوه ی هاوچه رخی خۆیاندا زال بن و چه پ و راست و ورد و درشتیان به چه کدا بێن و هیچ حیزب و پێکخراو و کهسه یه که له بهرامبهر خۆیاندا نه هیتلن . ئەوان سه رهتا به یاساخکردنی پێکخراوه سیاسییەکان و پاشان به گرتن و راوانانی رقه به رهکانیان و سەرئەنجام ته سلیم کردنی کۆمه لانی خەلک ، دهنگی هه موو لایهکیان کپ کرد و به مجۆره به ره ی هاوچه رخی خۆیان به چه کدا هیتا .

رێبهرانی کۆماری ئیسلامی بهو پێناسه یه ، ماوه ی بیست ساله حوکم بهسەر گه لانی دانیشتوو ی ئێراندا دهکەن . ئازادییه دیموکراتییەکانیان له ژیری پێ ناوه ، مافی نه ته وایهتی کورد و گه لانی تریان پێ شتیلکردوه و

دەستبەسەر كراون. ئەمەش بەلگەنامەى ژمارەى (۱۱۷۶، ۰۱) له كۆميسارىيەى كاروبارى ناوخۆى گەلى يەكيتى سۆفیهت له بارەى دەرکردنى كورد و هتد.. له ناوچهكانى سنورى جۆرجيا ، ئەرمەنستان لهگەل توركيا بۆ ناوچهكانى ديكە.

ئەم بىرپارە له نۆ (۹) خـال پىكها توه:

۱- دەر كراوهكان دەبى له ناوچهكانى ئەخلاچىخ ، ئەدگىف ، ئاسپىد و ئاخالكەلا نىشتهجى بكرين.

۲- ئەمە دەبىت له ژىر چاودىرى كۆمىتەى بەرگرى مىللى دا و بە سەرۆكايەتى هاوړى رەپاف و كۆمىتەى پاراستنى ناوخۆى جۆرجيا بەسەرۆكايەتى هاوړى كەرا نادزى بىت.

۴- ئەم كارە له ماوهى ۱۰ رۆژدا واته له ۱۵ - ۲۵ نۆفەمبەرى ۱۹۴۴ دا جىبەجى بكرىت.

۵- بۆ ئەوهى كارەكە بەباشى بەرپوه بچىت پىويسته بەتالىۆنەكانى سەر بە كۆمىتەى ناوخۆ كە برىتىن له بەتالىۆنەكانى ژمارە ۳ ، ۴ ، ۲۶۶ ، ۲۸۱ و هەر وها بەتالىۆنەكانى ژمارە ۲ و ۸ى هیزهكانى ناوخۆ و هیزهكانى تاپىهت بە ژمارە ۱ و ۲ى شارى موسكۆ بەشدار بن له پاراستنى ناوچهكەدا. له مەكتەبى عەسكەرى شارەكانى موسكۆ ، سەراتۆف ، لىنىنگراد و خابارۆفسك نزیكەى بىست ۲۰ هەزار كەس بەشدار بن.

۶- جىگرى كۆمىتەى كاروبارى ناوخۆى يەكيتى سۆفیهت ژەنەرال ئەپەلۆن له ناوچهكە ئامادە دەبىت بۆ پاراستنى سنورى جۆرجيا لهگەل توركيا، له ۲۵ى ئۆكتۆبەرى سالى ۱۹۴۴ هەتا ۱ى نۆفەمبەرى هەمان سال.

۹- جىگرى كۆمىتەى پاراستنى ناوخۆى كاروبارى يەكيتى سۆفیهت و كۆميسارى پاراستنى بەشى دوو ، چىرنشیتف بەپىتى رىكەوتنى لهگەل ژەنەرال خـورلیف ، دەبى ۹۰۰ ئۆتۆمبىل بۆ راگواستن ئامادە بكات.

كۆميسارى كارو بارى ناخۆ و كۆميسارى پاراستنى يەكيتى

سۆفیهت . ل. بىرىا

" ئەمەش بەلگەنامەى يەكى ديكە سەبارەت بە كورد و گەلانى تر كە رەوانەى ناوچهكانى سنورى جۆرجيا ، توركيا و كۆمارهكانى تر كراون :

كۆمىتەى بەرگرى ولات هاوړى ستالین. ی . ف شورای كۆميسارىيەى گەل ، يەكيتى سۆفیهت هاوړى مۆلۆتۆف. ف. م

كۆمىتەى ناوهندى پارتى بەلشەفیک هاوړى مالىنكۆف . گ. م ۲۸ نۆفەمبەرى ۱۹۴۴ ژمارە: ۶ ۱۲۸۲ بەپىتى برىارى كۆمىتەى پاراستنى كۆمىتەى ناوخۆى يەكيتى سۆفیهت سەبارەت بە دەرکردنى كوردەكان (كە له ناوچهكانى سنورى جۆرجيا و ئەرمەنستان و توركيا) و هتد.. بۆ ناوچهكانى ديكە. ئەمانەى كە لەم سنورانه دەژىن جيا له هاوكارى كردنيان لهگەل هیزهكانى توركيا دژ بە سۆفیهت ، كارى تىكەدەرانهى (چەتە) گەرىش دەكەن. بۆیە دەرکردنيان لەم ناوچانە بۆ ناوچهكانى تر پىويسته. ئامادە كردنى ئەم كارە له ۲۰ى سىپتامبەرەوه تاكو ۱۵ى نۆفەمبەر بەردەوام بوو ، بۆ ئەوهى سنورهكەمان لهگەل توركيا بپارىژين. كۆى هەموو دەر كراوهكان نەوہت و يەك هەزار و نەوہت و پىنج (۹۱۰۹۵) كەسە. ئەمانە بۆ ناوچهكانى سەر بە كۆمارهكانى ئۆزبىكستان ، كازاخستان و قىرقىزستان پاگويززان. ئەم كارە بەپىتى هىچ خۆپاراستنىك دەس پىكرا.

كۆمىتەى كار و بارى ناوخۆى يەكيتى سۆفیهت . ل. بىرىا .

ئەم بەلگەنامەى زۆر نەپنى يە. يەككە لەو بەلگەنامانەى سەبارەت بە كورد نوسراوه.

له بەشىك له بەلگەنامەكەدا هاتووہ كە ئەو كەسانەى له ئۆردوگا زۆرەملىكاندا دەست بەسەرن ، ئەگەر له ئۆردوگا كە رابكەن ، ئەوا بەپىتى برىارى مەجلىسى شورای بالای يەكيتى سۆفیهت كە له رىكەوتى ۲۶ى نۆفەمبەرى ۱۹۴۸ دا دەرچووہ ، سزای ۲۰ سال زىندانى دەدرين.

له بەشىكى ديكەى برىارهكەدا هاتووہ كە لەسەر دادگای بالای يەكيتى سۆفیهتە كە بە شىوہىكە گونجاو رەچاوى بكات و ئەوانەى كە پادەكەن بە گەورەترين خيانەت له قەلەم دەرىت و سزای گەورە دەدرين".

وہزىرى كاروبارى ناوخۆى يەكيتى سۆفیهت، س . كروگلوڤ دادستانى يەكيتى سۆفیهت، گ . سەفۆنۆف

ئەمانە و هەزاران بەلگەنامەى ديكە هەن كە دەيسەلن ستالین چۆن گەلى كورد و نەتەوهكانى تری چەوساندووہتەوه و وىستويهتى له ناويان بەرىت.

چونكە لىرەدا جىگای هەموو بەلگەنامەكان نابىتەوه ، من تەنيا ئەو بەشەم وەرگىراوه ، كە سەبارەت بە كورد نوسراون ، بۆیە داواى لىبوردين له خويئەرانى بەرىت ئەكەم.

كوردەكانى سۆفیهتى پيشوو هەموو كاتىك زمان و كلتور و خەسلەتى كوردايەتییان پاراستووہ و خۆيان لەبىر نەكردووہ.

كوردەكان هەموو كاتىك لەبىرى ئەوہدا بوون ، كە رۆژىك له رۆژان كوردستان رزگار بكرىت و ئەوانىش كە ئاوارەى كۆمارە دابەشكراوهكانى سۆفیهت كراون و كەوتووئەتە ژىر زولمى ئەرمەنى ، نازەرى ، كازاخ و روس و هتد... بگەرىتەوه سەر ژيانى خۆيان. هەر بۆیە كاتىك كە باشوورى كوردستان رزگار كرا و حكومەتى هەرىم دامەزرا و پەرلەمانى كوردستان بۆ يەكەم جار له ژيانى كوردا دەستى بە كار كرد ، كوردەكانى سۆفیهتى پيشوو بە هیواى گەرانەوه بۆ ولات هەولیان دا و دەیان گوت ئەگەر ئىمە بشمرين با له ناو خاكى پىرۆزى كوردستان بماننيزن.

كەسىك كە سەردانى كوردەكانى ئەو بەشە دەكات ، پيشەكى پىنى نالین بەخىر بىتیت بەلكو دەلین باسى كوردستانمان بۆ بكە. له كۆتايدا بەو هیوايەم كە رۆژىك ئەم كوردانە بگەرىتەوه ناو خاكى پىرۆزى كوردستان.

كوردە كۆچەرەكانى ئەرەنستان پىكەت. لەم كۆنگرەھەدا باسى زۆر شت كرا وەك ، ھاوکارى نىوان كوردە كۆچەرەكان و كاربەدەستانى حكومەتى ئەرەنستان لە ناوچەكەدا بۆ دروست كردنى كۆمەلگای سۆڧيەت و گەرانەوھى كوردەكان لە ناوچەكانى ئازەربايجان و توركييا و ئاسيياى ناوھراست. كۆمىتەھى ناوھەندى پارتى كۆمۆنىستى (بولشېۋىك)ى ئەرەنستان پشتگىرى خۆى لە كەمەنەتەوايەتتەيەكانى ئەرەنستان پراگەياندا. يەككەك لەو كەمەنەتەوانە گەلى كورد بوو ، بۆيە لە سالى ۱۹۲۱دا بىرۆى ھاوکارى نىوان كەمەنەتەوايەتتەيەكان لە ئەرەنستان كرايەوھ. كارى ئەم ئۆرگانە ھاوکارى نىوان كوردەكان و ئاسورىيەكان و ئازەربايجانەكان و ھتد.... بوو. بەپىي بەلگەنامەكانى كۆمىسارىيەى بالاي كۆمارى ئازەربايجانى سۆڧيەت ۵۳ ناوچەھى سەر بە كەلباجار و لاچىن و ناوچەكانى تر زۆربەى زۆريان كوردن و لەو ناوچانەدا زياتر لە ۴۳ ھزار كورد زىاون. ھەرەك باسمان كرد كە دروست بوونى كوردستانى سوور دەستكەوتى يەكجار زۆرى ھەبوو ، لە كۆتايى بىستەكاندا خەباتى سياسى كوردەكان بە دامەزراندنى دەزگای پراگەياندى گشتى وەك دەركرنى پۆژنامە و گۆڧار و پەرتوك دەستى پىكرد. يەككەك لەو گۆڧارانە ، گۆڧارى "كوردستانى سۆڧيەتە (سۆڧيەتسكى كوردستان) بوو ، كە بە زمانى كوردى دەر ئەچوو. ئەم گۆڧارە ھەتا سالى ۱۹۶۱ بەردەوام بوو.

بە نىسبەت پەرتوكەوھ دەبى بلىم چونكە كوردەكان لە ناوچە جياجىكان دەژيان و بە زاراوھى جياواز دەدوان ، زۆر زەحمەت بوو كە بەو ھەموو زاراوانە پەرتوك دەرچىت ، بۆيە لە سالى ۱۹۲۸دا تەنبا بە زاراوھى كوردەكانى نىشتەجىي ئەرەنستان دەرئەچوو. دواى ئەوھ ، لە سالى ۱۹۳۱دا ، پەرتوك بە زاراوھى كوردەكانى جۆرجيا و ئازەربايجان و نەخجەوان دەرچوون. لە سالى ۱۹۳۳دا پەرتوك بە زاراوھى

كوردەكانى توركەمنستان دەستى پىكرد و ھەندىك پەرتوك لە چاپ درا. سالى ۱۹۳۴ كۆنگرەھەك لە ئىريشان بۆ لىكۆلنەوھ لەسەر ئەدەبىياتى زمانى كوردى پىكەت. ھەرەھا رادىۆى ئىريشان بە زمانى كوردى لە سەرەتاي سىيەكانەوھ دەستى كرد بە بلاوكردنەوھى بەرنامە بە زمانى كوردى . لە ئازەربايجان قوتابخانە بە زمانى كوردى كرايەوھ. سالى ۱۹۳۱ ، سەرۆكى كوردەكانى ئازەربايجان ، ئىسمائىلۆڧ گوتى : لە ناوچەى لاچىن زياتر لە ۱۰۰ قوتابخانە و بەرپەرايەتى كشتوكال كراوھتەوھ. ھەرەھا لە سالى ۱۹۳۲وھ لاوانى كورد لە زانكۆكانى مۆسكۆ و لىنىنگراد وەرگىران.

بەپىي ئەو بەلگەنامەھى كە لە ناوھەندى دايرەى سەرژمىرى سۆڧيەتى پىشوو بەدەست ھاتووھ ، لە سالى ۱۹۲۶دا زياتر لە ۲۴۲ ھزار كورد لە سۆڧيەت زىاون ، بەلام بەپىي سەرژمىرى سالى ۱۹۸۹ ، تەنبا ئاماژە بە ۱۵۰ ھزار كورد كراوھ. ئەو كوردانەھى كە لە سالى ۱۹۲۶دا لە كۆمارى ئازەربايجان نىشتەجى بوون ژمارەھيان لە سەرۆى ۴۱ ھزار كەسەوھ بووھ ، بەلام لە ۱۹۳۹دا ، ژمارەھيان تەنبا ۶ ھزار كەس بووھ. لىرەدا ئەو پرسىيارە دىتە پىش ، كە بۆچى كورد لە سالى ۱۹۲۶ تاكو ۱۹۸۹ نەك تەنبا زيادى نەكردووھ ، بەلكو يەكجار زۆرىش كەم بووھتەوھ؟ لە وھلامدا دەبى بلىم كە ئەمە دەگەرپتەوھ بۆ چەند ھۆيەكى سەرەكى وەك:

۱- دەگەرپتەوھ بۆ سەر سياسەتە شۆڧىنەكەھى ستالين كە ئۆتۆنۆمى كوردستانى سوورى لەناو برد و ژمارەھەكى يەكجار زۆرىشى دەستبەسەر كرد و ئەوانى بۆ ناوچەكانى سىبىريا دوور خستەوھ ياخود لە بەندىخانەكاندا گوللەبارانى كردن ، لەوانە نوسەرى بە ناويانگى كوردى سۆڧيەتى ئەرەب شەمىلۆڧ كە لە سالى ۱۹۲۶وھ ئەندامى پارتى بولشېۋىك بووھ و لە سالى ۱۹۳۷ گىراوھ و رەوانە ناوچەى دىكسون

كراوھ و لە سالى ۱۹۵۷دا لەوئى كوشتويانە.

۲- زۆربەى كوردەكان بۆ ئەوھى نەگىرئىن و لەناويان نەبەن ، لە پىناسەكانياندا ناو و ناويانگى خۆيان بە ئازەرى و ئەرەمنى و ھتد ناساندووھ. بەو پىشەش قوتابخانە كوردىيەكان لە كۆمارەكانى ئەرەنستان ، ئازەربايجان و جۆرجيا داخران و منالانى كوردىيان لە خوتىندن بە زمانى زگماگى بىشەش كرد و ستالينىش بەچەشنى فاشىستەكانى ئەمرو دەستى كرد بە لەناو بردنى گەلى كورد.

رۆژى ۷ى يولى ۱۹۳۷ ، كۆمىتەھى بەرپەرايەتى و شـووراي كۆمىسارىيەى گەل برىارى ژمارە ۱۱۲۷/۱-۲۶۷ دەرکرد.

" بەپىي ئەم برىارە ناوچەيەكى تايبەت بۆ دەستبەسەر كراوھكان دروست بكرىت ، كە لەوانە زياتر لە ۱۳۲۵ كەسيان كورد بوون."

ئەمە لە كاتىكدا كە زۆر لە كوردەكان بەشدارى شەپ دووھى جىھانىيان كرد. كوردەكان لە ھەموو بەرەكانى شەپى دژ بە فاشىستەكانى ئالمانىادا بەرگرييان لە سۆڧيەت كرد و بە ھزاران كورد بوونە قورباني لە پىناوى سۆڧيەتدا. يەككەك لەو قارەمانانە كە خەلاتى شەپى وەرگرت سەرھەنگ سىامەندۆڧ بوو ، كە ھەتا كرتنى بەرلین لە مەيدانى شەپدا بوو. نمونەيەكى دىكە ، تەنبا لە گوندى چەنگىرمۆسىي سەربە ناوچەى ئاراگەسكى ئەرەنستان ، ۳۱ لاوى كورد كە بۆ بەرەكانى شەپ چوووبوون تەنبا دوو كەسيان گەرايەوھ و ئەوانىش بە برىندارى. لە كاتىكدا كوردەكان لە بەرەكانى شەپى ئەلمانىاي فاشىستدا پالەوانانە بەرگرييان لە سۆڧيەت دەكرد ، ستالين دەستى كرد بە لە ناو بردن و دەستبەسەر كردنى نەتەوھەكەمان. بەپىي برىارى چواری يولى سالى ۱۹۴۴ى كۆمىتەھى پاراستنى سۆڧيەت ۸۶۹۴ كورد دەستبەسەر كران. بەپىي ھەندىك سەرچاوە تەنبا لە سالى ۱۹۴۴دا زياتر لە چل ھزار كورد

كوردەكانى سۆڧيەتى پيشوو

عادىل ئەنۋەر

دىياردەى سىياسى كورد و دانانى قوتابخانە بە زمانى كوردى بۇ كوردەكان كرا. لە رىكەوتى ۹ى ئەوگوستى ۱۹۲۳ و ۵ى يولى ۱۹۲۴دا كۆنفرانس دانى زەوى بە كوردانى خستە بەرىاس و گفتوگۆ. ھەرۋەھا لە ئەيلولى ۱۹۲۱دا لە شارى ئىرىفان و لە نۆڧەمبەرى ۱۹۲۱دا لە ناوچەى ھەجى خەليل كۆنگرەى ژنانى سەربەخۆ (ناحرزى) بەسترا و لەسەر مافى ژنانى كورد و چارەنوسيان گفتوگۆ كرا، كە ژنى كوردىش ۋەك ژنانى تر ماف و ئازادىيان پى بدريت. لە نۆڧەمبەرى ۱۹۲۳دا سەرۆكايەتى كۆمىتەى بەرپۆبەرايەتى ئازەربايجان باسى مەسەلەى ناوچەى كوباتلى كرد كە ئەم ناوچەى بەكرىت بە ناوچەى بەرپۆبەرايەتى كوردەكان. ھەرۋەھا لە ۷ى يولى ۱۹۲۳دا بىرئاردا كە ناوچەى ئۆتۆنۆمى كوردستان دروست بكرىت كە سنورەكەى لەگەل سنورى ناوچەى قەرەباغ يەك ئەگرىتە ۋە. لىرەدا پرسىيارىك دىتە پىش كە ناوچەى ئۆتۆنۆمى كوردەكان كوئى بوو؟ دەبى بلىم ئەو ناوچە كوردنشىنانەى كە بە "كوردستانى سوور" بە ناوبانگن و پوكشان لە كىتەبەكەى خۇيدا كە لە سالى ۱۹۳۲دا لە شارى باكوئى ئازەربايجان دەرچوو، بە ناوى "كوردى ئازەربايجان"، دەلىت ناوچە كوردنشىنەكان دەكەونە ناو خاكى ئازەربايجانە ۋە برىتىن لە: لاجىن، كە كرا بە پايتەختەتى كوردستانى سوور، كوباتلى، كەلباجار و زەنگەلە. ئۆتۆنۆمى كوردستانى سوور لە سالى ۱۹۲۳دا پەسەند كرا و لە سالى ۱۹۲۹ لەناو چوو. ھەرچەند ماۋەكەى كەم بوو بەلام زۆر دەستكەوتى ھەبوو بۇ پىشكەوتنى كەلەكەمان لە ۋە بەشەدا و دەتوانىن بلىن گۆرانكارىەكى زۆرى لە ژيانى كوردەكاندا پىكەيتنا. لە ۹ى ئەوگوستى ۱۹۲۳دا دووم كۆنگرەى

ناوچەكانى ئالاپان، ئارتاشا، فىدى، دلىژان، ئارتى، كۆتايى، ئۆكتىبىريان، تالىن، ئىمچىيادزى و شاھۆمىيان. لە روسىا پتر لە شارەكانى موسكۆ و لىنىنگراد و كراسنەدا. لە جۆرجيا لە تىلىسى پايتەخت. لە كازاخستان لە ئالمائاتاي پايتەخت، چىمكوت و جەنبول. لە قرقىزستان لە شارى ئۆش. لە توركمەنستان لە ئەشق ئابادى پايتەخت و شارى مارىن نىشتەجىن. ئىستاش دەمەوئ باسى ئەو بەكەم كە كوردستانى سوور چىە و چۆن دروست كرا و چۆن لەناو چوو و چ دەسكەوتىكى بۇ كەلى كورد لەم بەشە و بەشەكانى دىكە ھەبوو. پاش ئەوئى شۆرشى ئۆكتۆبەر بەسەرۆكايەتى لىنىن دەستى پىكرد و لە سالى ۱۹۱۷دا توانى رژىمى پاشايەتى تىزار لەناو بەرىت و سىستىمى سۆسىالىستى دابمەزىنىت، ھىزەكانى بولشوىك ھەموو ناوچەكانى قەفقازيان خستە زۆر كۆنترۆلى خۆيان. سىياسەتى لىنىن و بولشوىكەكان ئەو بوو كە ھەموو گەلان يەكسانن و ھىچ جىاوازىيەك لە نىوانىندا نىە. شۆرشى ئۆكتۆبەر توانى گۆرانكارىەكى يەكجار زۆر بۇ كەمەنەتەوايەتتىەكان پىك بەئىتت، كە يەكپىكىش لەوانە كورد بوو. كوردەكانىش ۋەك گەلانى دىكە مافى نەتەوايەتتىەكان درايە و چارەنوسى خۆيان بىرئاردا. كوردەكان بەشدارى شوراكان و ھەموو دەزگا ئىدارىيەكانىان كرد. دەبى بلىم كە ئەم مافە بە ھەموو كوردەكان چ لە ئەرمەنستان و چ ئازەربايجان چ لە جۆرجيا بەبى جىاوازى درا. لە سالى ۱۹۲۱دا لە ئازەربايجان ۳۲۷۸۰ كورد دەژيا. لە رىكەوتى ۱۳ى نۆڧەمبەرى ۱۹۲۱، كۆنفرانسى سەربەخۆكان (ۋاتە ناحرزىيەكان) بەسترا، لەم كۆنفرانسەدا باسى

كەلى كورد يەكپىكە لە گەلە ھەرە كۆنەكانى ئاسىياى ناوہراست و لە رۆژھەلاتى ئاسىياى ناوہراستدا نىشتەجى يە. كوردستان لە سالى ۱۵۱۴ لەنىوان ئىمپىراتۆرىيەكانى عوسمانى و ئىراندا بەشكرا و زۆرىەى خاكە دابەشكراۋەكەى كەوتە زۆر دەستى عوسمانىەكانە ۋە. بەپىي رىكەوتنىنامەى توركەمەنچايى (۱۸۲۸) و كۆنگرەى بەرلىن (۱۸۷۸) بەشكىش لە خاكى كوردستان كەوتە زۆر دەستى روسىاي تىزارە ۋە. لە ھاوینى ۱۹۱۴دا راپەرىنىكى مەزىن بە سەرۆكايەتى شىخ عەبدولسەلامى بارزانى لە ناوچەكانى بەتلىس و موسل سەرى ھەلدا. شىخ عەبدولسەلام داۋاي لە روسەكان كرد كە يارمەتى بدەن لە شەردادزى توركەكان، بەلام روسەكان يارمەتتىان نەدا. كوردەكانى سۆڧىەتى پيشوو ۋەك كوردى ھەموو پارچەكانى دىكەى كوردستان، تىنوى ئازادى و سەربەخۆئى بوون و بۇ ئەم مەبەستەش خەباتىكى زۆريان كردو ۋە. پىش ئەوئى پەنجە بۇ خەباتى كوردەكانى سۆڧىەتى پيشو راكىشىن، باشترە بزانىن ئەوان ژمارەيان چەندە و لە كوئى دەژىن و چ دەكەن و ئىستا خەرىكى چىن. لە سالى ۱۹۹۱دا، كۆنفرانسىك لە پايتەختى روسىا، موسكۆ، پىكەھات و لە تەلەڧىزىۋنى روسىا ئاماژە بە ژمارەى كوردەكانى سۆڧىەت كرا و گوئرا كە ژمارەيان لە سەروى يەك مىلتونە. كوردەكان نىشتەجىن لە كۆمارى ئازەربايجان لە ناوچەكانى زەنگە، كەلباجار، كوباتلى، ئىسماعىلى و لاجىن كە سەردەمىك پايتەختى كۆمارى كوردستانى سوور بوو. لە كۆمارى ئەرمەنستان لە

ئىسلام و سوئد

ئاساسى زىھانى

زەككى يە (حاجى ژن) كە ئافرەتتىكى نەخوئىندەۋارى نورانىي ۵۵ سالەي ورد بىن و لەسەر خۆيە.

حاجى زەككى ماۋەي سى سالتىكە ھاتوۋەتە سوئد ، كورد گوتەنى ، سەرى بچىت نوئىژى ناچىت ، تا بلىتى مېھرەبان و نەجىب و بە رھىمە ، دە منالى بەخىو كروۋە و ئىستا بچوگە كەيان ۲۲ سال تەمەنيەتى.

ئەم ژنە نەخوئىندەۋارە دىندارە ، ھەموو رۆژتىكى ھەينى نوئىژى جومعە دەباتە كەنيسەي شارە بچكۆلەكەي و لەۋى بە تەنيا فەرزى نوئىژى جومعە بەجى دەگەيەنئىت.

ئەم دېمەنە: ژنىكى موسولمان ، بە سەرىۋىشىكى سېي و جلى كوردىيەۋە ، ورد ورد و لەسەر خۇق ، رۆژانى ھەينى لەبەر ميعرابى قەشەدا بەرمان دادەختا و سوجدە دەبات و قورئان دەخوئىتئىت ،

سەرنجى قەشە و كشت كەسانى مەنزىلگا يادەكئىشىت.

سەرەتا بە گومان و دوۋدلىيەۋە لەم كارە سەيرەيان دەروانى ، بەلام پاش ماۋەيەك و دۋاي ناسىن و دەمەتەقە ، برادەرايەتى لە نېوانىندا دروست دەبىت و دلىان بۇ يەك دەكەنەۋە. قەشەي كەنيسە لە حاجى ژن دەپرسىت:

– لات سەير نەبىت كە

پرسىيارت لى دەكەم ، بەلام زۆر حەز دەكەم بزانم بۇ دىت كەنيسە نوئىژى ئىسلام دەكەيت؟ حاجى ژن لە ۋەلامدا دەلىت:

– ھەردوۋلا ھەر مالى خودا و چىگاي پەرسىن و پارانەۋەيە لەبەر خوا. ئىزە پاك و خاۋىتئىر و دلگىرتەر. ئىزە زۆربەي كات ژنى لىتە و دەتوانم دەمەتەقەيان لەگەل بگەم. خواپەرستىي لەھەر كۆي بىت ، ئازادە و منىش ئىرەم بەلاۋە پەسەندە ، بۇيە بەرمالى خۇمى لى يادەخم.

ئەم دياردەيە سەرنجى منى بۆلای خۆي راکئىشا و ھەر لەۋ پەيۋەندىيەدا دوۋ پرسىيارم ئاراستەي حاجى زەككى كرد و ۋەلامەكانىم بۇ بەربانگ گەلالە كرد.

– باشە حاجى ژن ، بەراست خۇ لە شارەكەندا مزگەوت ھەيە و زۆرىش لىتەۋە دوۋر نىە ، بۇ نوئىژەكەت لەۋى ناكەيت؟

– كورە برا كۆمەلىك پياۋى چلكنى چاۋباشقالەي دەجنى ، كە بۆنى بن باليان رۆژەرتىيەك دەروات. ھەندىكىشىيان بەلايانەۋە كفرە لەگەل ژن نوئىژ بگەن.

– ئاخىر تۆكە دەجىتە كەنيسە ، خۇ بە بچوۋنى ھەندى موسولمان ، ئەمانە كافرەن و چىگەيان دۆزەخ؟

– خوا حسابى خۆي و مكوۋ من و تۆ ناكات. خوا حسابى كردار دەكات.

– باشە حاجى ژن تۆش ، خوا بەپىي كردارى خۆت حسابت لەگەلدا بگات و ھىوادارم خەلكى تر چاۋ لەتۆ بگەن و بىتتە نمونە بۇ كشت ئەۋ موسولمانانەي لىرە لە سوئد دەژىن.

گەر حسابى مېژوۋى ھاتنى ئىسلام و موسولمان و نىشتەجى بونيان بگەين لە سوئد ، دەتوانىن بە ناۋەراستى پەنجاكان بىخەملىتىن ، چونكە ھەر لەۋ سالانەدا بوو كە بەھۆي قەيرانى پىشكەوتن و تەقىنەۋەي پىشەسازى و كەمىي چىنى كارگەر ، سوئد كەۋتە ەۋدالى ھىنانى چىنى كرىكار لە ۋلاتانى دىۋە ، لەۋانەش توركىيا و يوگوسلاۋيا و... ھتد. بەلام لەم پانزە بىست سالەي دوايىدا ژمارەيەكى زۆر لە ۋلاتانى ئىران ، عىراق ، سوئمال و... روويان كرده ئەم ۋلاتە و ئىستا ژمارەي ھەلگرانى ئايىنى ئىسلام لە سوئدا بە سەدان ھەزار دەبىت.

ئىسلام لە ۋلاتى سوئدا ھىشتا نەيتوانىۋە جى پىي خۇي بگاتەۋە و خەلكى سوئد قايىل بگات كە دىنىكى ئاشتىخاۋاز و خىرخاۋاز و ھەزار دۇستانە ، ئەمەش جگە لە داخراۋى كۆمەلگاي

سوئد ، كە ھەمىشە بەچاۋى گومان و دوۋ دلىيەۋە سەيرى بىگانە بەكشتى و موسولمانان بەتايىبەتى دەكات ، بۇ كەمتەرخەمى و بىتوانايى ھەلگرانى ئاينەكەش دەگەرتتەۋە.

بچوۋنى سوئدى لەسەر موسولمان بەكشتى و پياۋى موسولمان بەتايىبەتى ئەۋەيە كە نەخوئىندەۋار ، چلكن ، شەرانى ، پياۋكۆژ ، دژە ژن ، كەللەرەق و دواكەتوۋن

... ھتد. جيا لەمەش ھەمىشە رەمخەنى ئەمە لە ئاينى ئىسلام دەگرن كە ئەۋان ئاينەكەيان ئاينى لىبورردن و بەزەيى و خۆشەويستىيە ، ئاينى پىشكەوتن و گۆرانكارىيە ، بەلام ئىسلام ئاينى رىق و كىنە و تۆلە سەندەۋە و ھەرەشە و ترساندن و دۆزەخە و لەۋتەتى ھاتوۋەتە خوارەۋە ھەمان دەقە و قابىلى گۆرانكارى نىە و رەمخەش قەبوۋل ناكات. بەم پىيە نىزىك بوۋنەۋە و پىگەيشتىنى ئەۋ دوۋ ئاينە و ھاۋكارىيان لەسەر پلاتفۆرمىك ئاسان نىە.

كەللەرەقى و توندروۋى سوئىدىيەكان زىياتر لە بىر كوردنەۋەكانىاندا دەردەكەۋىت ، كەچى موسولمانەكان بە پىچەۋانەۋە زىياتر لە ناۋ ئەۋ گەنج و خوئىندەۋارانەي كە ئاينەكەيان بە وشكىي گرتوۋە. بۇ نمونە ماۋەيەك لەمەۋبەر كورپكى گەنج لە سوئد كۆچى دوايى كرد ، خوالىخۆشبوۋ ھىندە خۆشەويست و... بوو ، كە ھەرچى دەيناسى بۆي بەداخ بوو ، كە سووكارى داۋايان لە مەلايەكى كورد كرد تا لە رۆژى ناشتنىدا قورئان لەسەر گۆرەكەي بخوئىن ، مەلا دىننە سەر گۆرەكە و كە دەبىنى ھەندى ناۋى ناموسولمان لەسەر كىلەكانى گۆرستانن ، يەكسەر دەگەرتتەۋە و دەلى : «ئەمە گۆرستانى كافرانە و من لىرە قورئان ناخوئىتم» و بەمجۆرە گۆرستانەكە بەجى دىلتىت.

لە بەرامبەر ئەۋ مەلا ساۋىلكە بى وىژدانە كەللەرەقە بەناۋ خاۋەن شەھادە و خوئىندەۋار و رۆشنىبەرەدا ، دەبىنن كەسانى نەخوئىندەۋار ، دەقاۋدەق بە پىچەۋانەي كاكى مەلاۋە ، تا بلىتى بە سەلىقە و دلىنەرم ھەلسوكەوت لەگەل ئاينەكەي بەرامبەرياندا دەكەن و دەبنە نوئىنەرى راستەقىنەي ئاينى ئىسلام. نمونەي ئەم لايەنەش حاجى

سەرچاوه‌کان

۱- جیگهی کهمال فهوزی به‌تلیسی له ریکخراوی کوردیدا، نویسی مالمیسانژ به زمانی تورکی، ل ۱۲۷-۱۲۹ و ۱۴۸. دادگای ئیستقلال ۱۹۲۳-۱۹۲۷ نووسی نی د. ئەرگون ئای باس، ل ۱۵۲، سالی ۱۹۸۲ به زمانی تورکی، ئه‌نکارا.

ئاکیس، گۆفاری حهفته‌نامه‌ی خه‌به‌ری، به زمانی تورکی، ژماره ۱۱، ل ۲۴، ۲۵ دیسامبری ۱۹۶۷.

۲- ئالای کورد، نویسی محموود له‌وهندی به زاراوه‌ی کرمانجی، ئارمانج ژماره‌ی ۱۴۱، ل ۶-۷، ئاگوستی ۱۹۹۳، سوید.

۳- بیرهاتنی ئیحسان نوری (هیوی) گۆفاری کلتوری کشتی، ل ۲۱-۲۸، ژماره ۲، پاریس گولانی ۱۹۸۴.

۴- «راپه‌رینی کورد دژی تورک»، سوره‌ییا به‌درخان، فیلاذیلفیای ئەمریکا، سالی ۱۹۲۸. بق جاری دووم له سالی ۱۹۹۴، له لایه‌ن کتیب فرۆشی سارا له سوید له چاپ دراوه‌ته‌وه.

۵- کورد، تورک و عه‌رب، نووسی نی ج. ئیدمۆندس. وه‌رگێرانی نوسه‌ری ئەم وتاره.

۶- ئارشیفی وه‌زاره‌تی ده‌ره‌وه‌ی روسیه‌ی فیدراتیف، ئو ۳۰/۳/۳۲۷ پ ۳۶۹/۵۱-۵۴.

۷- مه‌به‌ست له مه‌یدانی چوارچرای شاری مه‌باده.

۸- به‌شیک له راپۆرتی نی‌راو له ئی‌رانه‌وه بق «گ. م. دیمیتروف» سکرته‌ری کۆمیته‌ی ناوه‌ندی حیزبی کۆمونیستی یه‌کیتی سۆفیه‌ت له‌سه‌ر رووداوه‌کانی کوردستان و پارتی ژیکاف له ۱۲ ئۆکتۆبه‌ری ۱۹۴۵، له ئارشیفی ناوه‌ندی هه‌لگرتن و لیکۆلینه‌وه‌ی به‌لگه‌نامه میژووویه‌کانی سه‌رده‌م، ف ۱۷/ ئو ۱۲۸/ د ۴۴/ ل ۷۲-۷۹.

۹- هیرۆدۆت به زمانی ئینگلیسی. کتسیاس میژووزان و لیکۆله‌ری یۆنانی کۆن به زمانی ئینگلیسی.

نیشانه‌ی جۆربه‌جۆری وه‌ک تاج، هه‌تا و شێریان له ناوه‌ندی ئالاکه‌یاندای هه‌بووه (۹).

جیگهی سه‌رنجه، دوا‌ی هه‌لوه‌شانی کۆمه‌له‌ی ژیکاف، حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئی‌ران، دوو گۆله‌گه‌نم و قه‌له‌میکی به‌رۆژی نی‌و ئالای کوردستان زیاد کرد. رۆژی ۱۵ی دیسامبری ۱۹۴۵، که ده‌بیته ۲۴ی سه‌رماوه‌ی ۱۳۲۴ هه‌تاوی، یانی مانگیک و سێ رۆژ دوا‌ی دامه‌زرانی کۆماری دیموکراتی ئازمه‌ربایجان له ته‌وریز، خه‌لکی مه‌بادا راپه‌رین و ئالای ده‌وله‌تی ئی‌رانیان له‌سه‌ر ساختمان و بی‌نا ده‌وله‌تییه‌کان کیشایه‌ خواره‌وه. حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئی‌رانیان دوو رۆژ دوا‌ی ئه‌و رووداوه له ۱۷ی دیسامبری ۱۹۴۵ و به‌رله‌ راگه‌یاندنی کۆماری کوردستان، ئالای کوردستانی به‌دهستی موباره‌کی پێشه‌وا قازی محمه‌د، له چوارچرای شاری مه‌بادا هه‌لکرد.

کاتی هێرشێ سوپای ئی‌ران بق سه‌ر کوردستان، پێشه‌وا قازی محمه‌د، ئالای کوردستانی به‌ئهمانه‌ت به سه‌رۆک بارزانی سپارد و پێی راگه‌یاند: که‌س له تۆ باشتر نابینم که بتوانیت ئەم ئالایه‌ بپارێزیت و له کاتی خۆیدا له سه‌ر خاکی پیرۆزی کوردستان بیچه‌قینیت. ئەمرۆ دوا‌ی تێپه‌ربوونی نزیکه‌ی په‌نجاو چوار سال به‌سه‌ر ئه‌و رووداوه‌ گرنگه‌ میژووویه‌دا، ئاواتی پێشه‌وا و نه‌ته‌وه‌ی کوردی هه‌موو پارچه‌کانی کوردستان به‌دی هات و چاره‌ریکی تریش پۆله‌ به ئەمه‌که‌کانی کورد و پارێزه‌رانی پێبازی بارزانی بپاری هه‌لکردنی ئالای کوردستانیان په‌سه‌ند کرد، ئەو ئالایه‌ی جیگه‌ی په‌زنامه‌ندی کوردی هه‌موو به‌شه‌کانی کوردستانه.

بئ‌ بێنی ئەو که‌سه‌ی پێی وابوو کورد سه‌رناکه‌وئ

کئ‌ بوو پێی وا بوو ته‌می نیگبه‌ت له‌سه‌رمان نا‌ه‌وئ

داری ئالاکه‌م وه‌کو چقانه‌ له‌بۆ چاوی عه‌دو

هه‌ر دئ‌ن خۆشی نه‌وئ، ره‌ببێ وه‌به‌ر خه‌نجه‌ر که‌وئ

هه‌زار

- پارتی ژ. ک ئالای نه‌ته‌وايه‌تی بق کوردستان دروست کردوه، که بریتیه له سێ رهنگ و رهنگه‌کانیشه‌ی به‌ پێچه‌وانه‌ی ئالای ده‌وله‌تی ئی‌رانیان. رهنگی سووری له سه‌ره‌وه‌یه، له‌ژێر ئه‌و رهنگی سپییه و له خواره‌وه‌ش رهنگی سه‌ه‌وزه و له ناوه‌نده‌که‌شی هه‌تاو کیشراوه (۶).

راپۆرتی ۱۲ی ئۆکتۆبه‌ری ۱۹۴۵ی بالۆژی سۆفیه‌تیش له ئی‌ران ئاماژه به ئالای هه‌لکراو ده‌کات له لایه‌ن کۆمه‌له‌ی ژیا‌نه‌وه‌ی کوردستانه‌وه و ده‌لێت:

- رۆژی ۹ مای ۱۹۴۵ (۱۹ی گولانی ۱۳۲۴)، کۆمه‌له‌ی ژیکاف به‌بۆنه‌ی سه‌رکه‌وتن به‌سه‌ر فاشیزمدا له مه‌یدانی ناوه‌ندی شاری مه‌بادا (۷) جێژنی گرت. له‌و جێژنه‌دا ئالای سووریان هه‌لکرد و له سه‌ره‌بانی ساختمانی کۆمه‌له‌ی په‌یوه‌ندیه‌کانی فره‌هنگی سۆفیه‌تیش له مه‌بادا ئالای نه‌ته‌وايه‌تی کورد هه‌لکرا. به‌وته‌ی ده‌سه‌لاتداری خۆجێی کورد، ئەم کرده‌وه‌یه مانای ئه‌وه‌یه، که کورده‌کانی مه‌بادا چیت‌ر ئاماده‌ نین ده‌سه‌لاتداریه‌تی ئی‌ران قه‌بوڵ بکه‌ن (۸).

ئهو باسانه و ئالای سه‌ره‌به‌رگی کتیی سوره‌ییا به‌درخان پێشانده‌ری ئەم راستیه‌ی، که شتیه و رهنگ و نیشانه‌ی ئالای په‌سه‌ندکراوی حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان، له‌و ئالایه وه‌رگه‌راوه، که (زه‌ینه‌لعابدين) بق جهمعیه‌تی ته‌عالی کوردستانی دروست کردوه و پێشتر کۆمه‌له‌ی خۆی‌بوون له باکور و پاشان کۆمه‌له‌ی ژیا‌نه‌وه‌ی کوردستان له پۆزه‌ه‌لاتی کوردستان هه‌لیانکردوه. گومان له‌وه‌دا نیه، زه‌ینه‌لعابدين رهنگ و نیشانه‌ی ئالای کوردستانی به‌چه‌شنی ئی‌رانییه‌کان، هیندییه‌کان، ئیتالیاییه‌کان و ژۆر و لاتێ تر له رهنگ و نیشانه‌ی ئالای

ماده‌کان وه‌رگرتوه. چونکه به‌ گوته‌ی هیرودۆت و کتسیاس میژوونوسانی کۆنی یۆنانی، میتانییه‌کان، کاوییه‌کان و ئیمپراتۆریه‌تی ماد، که پایته‌خته‌که‌یان «ئه‌کباتانه»، هه‌مه‌دانی ئەمرۆ بووه، خاوه‌نی ئالای سێ رهنگی سوور، سپی و سه‌وز بوون و

ئالای نەتەوایەتی کورد لە ھەریمی کوردستانی عێراقدا دەشەکیتهوه

حامید گەوھەری

کە پێشتر لە لایەن کۆمەڵەی خۆبەوونەوه
ھەلکراوه و ئیحسان نوری ئاماژەی
پێدەکات(٤).

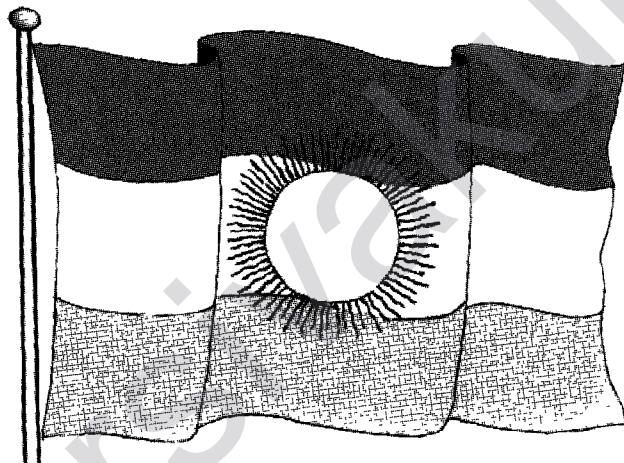
شیخ مەحموودی حەفیدیش لە
سالی ١٩٢٣دا، ئالایەکی سەلتەنەتی بۆ
کوردستان دروست کرد. (سیسیل ج
ئیدمۆندس) لە لاپەرە ٤٠٠ی کتیبی
(کورد، تورک و عەرەب)دا ئاماژە بە
ئالایە دەکات، کە لە ھێرشێ ھاویەشی
ھێزەکانی ئینگلیس و
عێراقدا بۆ سەر شاری
سلیمانی، لە ١٦ی مای
١٩٢٣ (٢٦ی گولانی ١٣٠٢)
، لە ژووری کاری شیخ
مەحموود لە قوتابخانەی
ناوەندی ئەو شارە بەدەستی
ھێناوه. ناوبراو لەم بارەییەوه
دەلێت:

«..... ئالایەکی
کوردستان و تاجیکی
پوولەکەریزیشم دۆزییەوه ،
کە ئامادەیی پیکەوھدان بوون
و دەیانویست بیکەن بە ئالای دەولەتی
شیخ مەحموود(٥)».

ئیدمۆندس رەنگی ئالای دەولەتی
شیخ مەحموود ئاشکرا ناکات ، بەلام
ئاماژە بە تاجیک دەکات ، کە شیخ
مەحموود ویستوویەتی وەک سیمبۆلی
دەولەتی پاشایەتی کورد لەناوەراستی
ئالاکەدا ھەبێت.

جیا لەوانە، کۆمەڵەی ژێانەووی
کوردستانیش ھەر ئەو ئالایەیی بە
سیمبۆلی کوردستان ناسیوه ، کە
ئەمرۆ کابینەی سێھەمی حکومەتی
ھەریمی کوردستان پەسەندی کردووه.
ھاشمۆف و عەلی ئەکبەرۆف لە راپۆرتی
خۆیاندا، کە بەناوی کۆنسولی
سۆڤیەتەوه لە ورمی لە سالی ١٩٤٥دا
ئاراستەیی دەولەتەکەیان کردووه ،
دەربارەیی ئالای ژێکاف دەلێن :

حەسکی تیللی) لە ھۆزی جەلالی ،
سالی ١٩٢٦ راپەری و بەرەو چیا
ناگری کشایەوه. من لە سالی ١٩٢٧دا
خۆم گەیانە ناگری و سەرۆکایەتی
بزووتنەوی ناگری-م پئی سپیرا.
ھەرەھا لە لایەن کۆمەڵەی خۆبەوونەوه
کۆمیتەییەکی تایبەتی سەربازیش
ھەلبژێرا. لەو سالەدا ئالای سێ رەنگی
سەربەخۆیی کوردستان ، کە سالی

١٩٢٠، جەمعیەتی تەعالی کوردستان
پەسەندی کردبوو ، ھینزایە ناگری و بۆ
یەکەم جار من ئەو ئالایەم لەسەر
بەرزترین لوئەکی چیا ناگری ھەلکرد.
من پۆستی سەربازیم لە رۆژە
نەبەزەکانی کوردستان پیک ھینا.
پاسەوانە دلێرەکانی ناگری لە دورووه
ھورایان بۆ ئالای کوردستان دەکیشا.
بەمجۆرە لە ناگری تەشکیلاتی
سەربازی و ئیدارەییەکی کوردی ھەبوو
، ئالای کورد دەشەکیتهوه(٣).

ھەرەھا (سورەبیا بەدرخان)
لەسەر بەرگی کتیبی (راپەڕینی کورد
دژی تورک) ، کە سالی ١٩٢٨، لە
فیلادێلفیای ئەمریکا ، بە زمانی
ئینگلیسی نوسیوه، شکلی ئالای
پیشنیار کراوی حکومەتی کوردستانی
لەسەر بەرگی کتیبەکەیی چاپ کردووه ،

ئالای دیار نیە کەیی دروست کراوه و
کۆی دروستی کردووه ، بەلام ئەووه روونە
کە بەرلە زاین ھەبووه و دەولەتە
کۆنەکان بۆ ناساندنی خۆیان و
ناسینەووی ھێزە شەرکەرەکانیان
کەلکیان لێ وەرگرتووه. ئالای ئەمرۆ
بووئە سیمبۆلی نەتەوایەتی نەتەوکان
و دەزگا رەسمییەکانی سەر زەوی و لە
کۆر و کۆمەڵە جیھانییەکاندا
نوینەرایەتی رێبازی
سیاسی ، ئابووری و
کولتوری نەتەوکان
دەکات.

کورد بۆ یەکەم جار
لە سەردەمی بزووتنەووی
(جەمعیەتی تەعالی
کوردستان) ، لە سالی
١٩٢٠دا ، ئالای
نەتەوایەتی بۆ خۆی
دروست کرد. ئەو ئالایە
لە لایەن کەسیکەوه بە
ناوی (زەینەلعابدین) ،

کە نووسەری گشتیی کۆمەڵەیی تەعالی
کوردستان بوو ، دروست کرا(١).
ئەم ئالایەیی کە ئەمرۆ لە لایەن
کابینەی سێھەمی حکومەتی ھەریمی
کوردستانی عێراقەوه بە پەرلەمانی
ھەریمی کوردستان پیشنیار کراوه ، بە
ئالای یاسایی ھەریمی کوردستانی
عێراق بناسرێت ، بە گوتنی زنار
سلوپی (قەدری جەمیل پاشا) پێشتر لە
لایەن (تەشکیلاتی کۆمەڵەییەتی
جەمعیەتی تەعالی کوردستان)هوه
دروست کراوه و بە ئالای نەتەوایەتی
کورد راگەیاندرایە و شێوەکەشی بەم
جۆرەیی: لەسەرەوه سوور، ناوەند سپی
(لەسەر سپییەکە رۆژ) و لە خوارووه
کەسک(٢). جیا لەوه ، ئیحسان نوری
پاشاش لە بیرەوھرییەکانیدا ئاماژەیی
بەو ئالایە کردووه و دەلێت : (برۆ

په مخنه ده گرن.

تیکو شانش وایه و به پروو پروو بونوه له گه ل نهو راستییه شدا، ده بی له سه رخویین و له خباتدا به رده وامبین و پتر ههست به لپرسینه وه بکهین.

فیدراسیون به پیتی پیریاری کونگره ی ۱۸، ههروهک له یه که هم رۆژی دروستبوونیه وه، خهباتی خوئی دژی داگیرکهران و به تاییه تی ده وله تی داگیرکری تورکیا پتهوتر دهکات و بۆ پیکهتانی کونفرانسیکی نیتونه ته وهی بۆ چاره سه رکردنی کیشه که له که مان ههول دهدات.

ههوهه ،

پروژهی تیکه لای (نیتنگراشیون)

وهک ده زانین فیدراسیون له سالی پابردودا که لیک کاری گرنکی نه انجام داوه. له ههفته ی کلتوردا له ABF ، له فیستیفالی لاوان و هه ندیک کۆبوونه وهی تریشدا، بابه تی گرنگ که وتنه به رنامه ی کاری نيمه و کۆمه له کانی نه نامه وه. له کۆبوونه وانهدا، دایکان و باوکان و لاوه کانمان به دلوه به شداریی کۆبوونه وهکانیان ده کرد و گیروگره فته کانی کۆمه لگا که مانیان نه هیتنايه به رباس و لئیان ده کۆلانه وه.

فیدراسیون له رهوتی خهباتی دوور و درتژیدا و بۆ نه وهی لیوه شاوهرتر بتوانیت خزمه تی کۆمه لگای کوردی سوید بکات ، پروژه ی تیکه لای (نیتنگراشیون) خسته ناو به رنامه ی کاریه وه و بۆ سووک کردنی ناکۆکی له نیتوان لاوان و بنه ماله کانداهنگاوی

هه لگرت، نهو پروژه یه له چوار کۆبوونه وهی کۆمیته کانی کارگپر و گشتیی دا که وته به رباس و نهو کۆمیتانه له دوا کۆبوونه وهی خوئیاندا په سه نديان کرد و سه رهۆکی فیدراسیونیان کرد به به رپرسی پروژه که.

له کۆتایی مانگی هه وتدا، ۵۳ دایک ، باوک ، لاو و منالی کورد بۆ ماوه ی چوار رۆژ له فیرگه ی بیسکۆپس ئارنۆ (Biskops Arno) له سه سه ر نهو بابه تانه گه فوگۆیان کرد. دوا ی هه موو کۆبوونه وه یه ک ، به شداربووان نه هاتن و خوشحالی خوئیان له کۆبوونه وهکان ده رنه پری و سوپاسی فیدراسیون ، یه کییتی ژنان و یه کییتی لاوانیان نه کرد.

نهو نه رکانه ، کاری گرنگ و پتویستن، بۆیه نيمه له نه انجامدانیاندا به رده وامین. هه لبه ته ، که سانیکیش هه ن که رهخنه مان لی ده گرن و رهنگه که سی واش هه بی ، هیرشمان بکاته سه ر، به لام نيمه ده زانین که نهو خهباتانه پتویستن و فیدراسیون ده بی شیلگیرانه کاریان بۆ بکات. هه ندیک رهخنه ی نابه جی له نيمه ده گیریت ، که هه ج بناغه یه کیان نیه وهک:

- فیدراسیون دهیه ویت لاوان و منالانی نيمه له ناو کۆمه لگای سویددا بتوینیت ته وه و ههول دهدات لاوان ناسنامه ی خوئیان له بیر بکهن.

- فیدراسیون دهیه ویت بنه ماله کان هه لوهشینی و لیکیان جیابکاته وه.

- فیدراسیون دهیه ویت گیروگرفت بخاته نیتوان دایک و باوک و لاوه کانمان.

هیچکام له و رهخانه له چیدا نین و نيمه له پشتی نهو گوتنانه دا راستییه ک نابینین. به پتچه وانه ی نهو گوتنانه ، فیدراسیون دهیه ویت ، لاو و زارۆکی نيمه به ناسنامه ی نه ته وایه تی که له که مان له کۆمه لگای سویددا خوئیان بدۆزنه وه و له سه ر پتی خوئیان پاره وستن و بتوانن به کلته ر و فره ههنگی کوردیه وه به ره وه پتیش بچن و هه ره له وکاته شدا، مرۆفی ئازاد و سه ره به ست بن.

فیدراسیون دهیه ویت له نیتوان کچ و کور و ژن و پیاواندا هاوتایی هه بیت و گیروگرفتی بچووی دهست و پی گیری بی پایه له ناو بچن. نيمه ده زانین که راگه یانندی سویدی دهیه ویت نهو بابه تانه بخاته روو ، به لام نيمه ده بی رتگه نه دهین. فیدراسیون دهیه ویت به هه موو شتیه وه یه کی گونجاو خو له توندوتیژی بیاریزیت و داخوازه کانی به رتگای دیموکراتی چاره سه ر بکات. فیدراسیون دهیه ویت بایه خ به لاوانمان بدریت و نهوان به رپرسیار بن له خهباتی کۆمه لایه تی دا و رتگایان بۆ خوشبکریت بۆ به شداریی له چالاکیه هه مه جهۆزه کانداهنگاوی له داها توشدا هه ر رۆله ی نيمه بن.

هیوادارین هه ر که سیک که خوئی به نزیک فیدراسیون ده زانیت ، هاوکاری نيمه بکات ، تا بتوانین وهک کۆمه له کوردیک که له سوید ده ژین، ببینه نمونه بۆ گروهه کانی تر. نه مهش ئامانجیکه که به یه کلا ناکرئ و ده بی هه موو لایه کمان به پتکه وه هه ولئ بۆ به دیتن.

هه‌لۆیست و هه‌نگاو

تاوانبار بکریڤن. بابه‌ته‌کانی په‌خه‌نه‌کانی به‌شدارانی‌ش ، له‌ سێ ژماره‌ی دوایی به‌ربانگدا بلاوکرا بوونه‌وه و ئه‌گه‌ر که‌سه‌یک ته‌ماشای به‌ربانگ بکات ، ده‌بینیت که‌ فیدراسیۆن پێشتر و به‌رله‌وه‌ی که‌ ئه‌و که‌سانه‌ له‌ کۆمه‌له‌ی ئوربیرۆدا هه‌ستیان پێ کردبیت ، کارگیرانی فیدراسیۆن له‌ به‌ربانگدا په‌نجه‌یان بۆ راکتیشاوه و کاریان له‌سه‌ر کردووه. چالاکی فیدراسیۆن دژی داگیرکه‌رانی کوردستان و به‌تایبه‌تی ده‌وله‌تی داگیرکه‌ری تورکیا له‌و

دژی ده‌وله‌ته‌ داگیرکه‌ره‌کانی تورکیا و ئێران. ئه‌وان رایان وابوو فیدراسیۆن له‌م بوارانه‌دا ئه‌رکی خۆی به‌جێ نه‌هێناوه. نامه‌ی کۆمه‌له‌ی ئوربیرۆ که‌وته به‌رباسی کۆیوونه‌وه‌ی کۆمیته‌ی گشتیی فیدراسیۆن و بریاردارا لیژنه‌یه‌ک سه‌ردانی کۆمه‌له‌که‌ بکات. سه‌رۆک ، سکرتێر ، لێپرسراوی کۆمیته‌ی په‌یوه‌ندییه‌کانی ناوخۆ، سه‌رۆکی یه‌کیه‌تی ژنان و سه‌رۆکی یه‌کیه‌تی لاوان

فیدراسیۆن له‌ دوای کۆنگره‌ی هه‌ژده‌وه‌ چه‌ند هه‌نگاوێکی گرنکی ناوه. ئه‌و هه‌نگاوانه‌ش جاریکی تر سه‌لماندیان که‌ خه‌باتی فیدراسیۆن گۆرپه‌پانگی به‌رین ده‌گه‌ڕێته‌وه. هه‌ر هه‌نگاویکمان له‌ناو کورده‌کانی دانیشتیوی سویدا ده‌که‌وتیه‌ به‌رباس و گه‌فتوگۆی چری له‌سه‌ر ده‌گه‌ڕیت . بۆ ئه‌م مه‌به‌سته‌ ئاماژه‌ به‌ دوو نمونه‌ی تازه‌ ئه‌که‌ین.

یه‌که‌میان کۆیوونه‌وه‌ی ئوربیرۆ .

گه‌رفتیکی ئاشکرا له‌ کۆمه‌له‌ی ئوربیرۆدا ده‌بیته هۆی پێک هێنانی کۆنگره‌یه‌کی نااسایی کۆمه‌له‌که‌ . ژماره‌یه‌ک له‌ ئه‌ندامانی کۆمه‌له‌ ده‌یان هۆی کۆمه‌له‌که‌یان له‌ ئه‌ندامه‌تی فیدراسیۆن ده‌ربجیت .

چالاکی فیدراسیۆن دژی داگیرکه‌رانی کوردستان و به‌تایبه‌تی ده‌وله‌تی داگیرکه‌ری تورکیا له‌و سێ ساله‌ی دواییدا و ریسواکردنی ٧٥ ساله‌ی کۆماری تورکیا له‌ لایه‌ن هه‌نگاوێکی ئاشکرا بووه ، که‌ پێشتر به‌ کۆمه‌له‌کان راکه‌یان دراوه و له‌ ١٠٩ شدا ئاماژه‌ی پیکراوه. هه‌لۆیستی

ئێمه‌ له‌سه‌ر رووداوی ئۆجه‌لان ، هه‌روه‌ها به‌رزبوونه‌وه‌ی پرستیژی فیدراسیۆن له‌ناو کۆمه‌لگای کورد و سویدی دا، له‌هه‌موو روویه‌که‌وه‌ له‌ به‌ربانگدا ره‌نگی داوته‌وه‌ و چاپ کراون. له‌ کۆیوونه‌وه‌که‌دا ده‌رکه‌وت که‌ ژماره‌یه‌کیان گۆفاری ئێمه‌ ناخوێننه‌وه. خه‌باتی ئێمه‌ به‌سه‌رناکه‌نه‌وه‌ و

بۆ ئه‌م مه‌به‌سته‌ چوونه‌ دوای کۆنگره‌ی. له‌ کۆیوونه‌وه‌یه‌که‌دا که‌ نزیکه‌ی ٤٠ ئه‌ندام به‌شدار بوون ، له‌و ژماره‌یه‌ ١٢ که‌سیان به‌ توندیی په‌خه‌نیان له‌ فیدراسیۆن گرت و تاوانباریان کرد.

ئێمه‌ که‌ به‌ته‌واویی گۆیمان له‌ بیرورای به‌شداران گرتبوو ، بیرمان له‌وه‌ نه‌ده‌کرده‌وه‌ که‌ ئاوا به‌م جۆره‌ ئێمه

کۆمیته‌ی کارگیرێ کۆمه‌له‌ به‌ نامه‌یه‌کی ره‌سمی ئه‌م رووداوه‌ی به‌ فیدراسیۆن راکه‌یاندا. په‌خه‌نی هه‌ندیک له‌ ئه‌ندامانی کۆمه‌له‌که‌ له‌ فیدراسیۆن ، به‌گه‌شتیی له‌سه‌ر هه‌لۆیستی فیدراسیۆن بوو سه‌بارته‌ به‌ رووداوی ده‌رچوونی سه‌رۆکی پ.ک.ک ، ئۆجه‌لان له‌ سووریا و هه‌روه‌ها هه‌لۆیستی ئێمه

ناوه پۆک

بەربانگ

ژمارە ١١٢ سالی ١٧ (مانگی ١٠ سالی ١٩٩٩)

ئۆرگانی فیدراسیۆنی کۆمەڵە کوردستانییه کانه له سوید
خاوان نیمیازی: کهیا نیرۆل

دەستە نووسەرەن:
حامید گەوهەری
نەوزاد وەلی
مستەفا ئایدۆغان
فارس

مونتاز
حامیدی گەوهەری
بەپێوەبەری نێداری: عادل شەنۆەر

ئابوونەمی سالاڤه: ١٠ کرۆنی سویدییه
بۆ دەزگاکان: ٣٠٠ کرۆنی سویدییه
نرخه یهک دانە: ٢٥ کرۆنی سویدییه
بۆ دەرەو دی سوید: ٤٠ دۆلاری ئەمریکی

بۆ دەزگاکانی دەرەو دی سوید: ٦٠ دۆلاری ئەمریکی

ناونیشان:

Berbang
Box 490 90 Stockholm
Tel: 08- 652 85 85
Fax: 08- 650 21 20
پۆستگێڕۆ: 8- 64 38 80

دەستە نووسەرەن مانی شەو دی هەیه، پینووسی وتارەکان راست
بکاتەوه و بەو شێوەیە دەگۆنن، کورتیان بکاتەوه.
دەستە نووسەرەن له ناوه پۆکی وتارەکان بەرپر سيار نییه
فیدراسیۆنی کۆمەڵە کوردستانییه کان له سوید له
١٩٨١/٦/٦ دامەزراوه.
ژمارە یهکەمی بەربانگ له مانگی ١٥١٩٨٢/٧ بلاوکراو تهوه

- هەلوێست و هەنگاو ل ٣
- ئالای نەتەوا یەتی کورد له حامید گەوهەری ل ٥
- ئیسلام و سوید عاسی رەباتی ل ٧
- کوردەکانی سوێقیەتی پیتشوو عادل ئەنۆەر ل ٨
- بزوتنە وەهی خۆتندکاران لەبەر غەریب ل ١١
- پینمای بیگانە ل ١٢
- بۆ لەناو بردنی ناکۆکی رحمان حەسەن ل ١٣
- کۆمەڵە کوردستان ئۆپسالا ل ١٤
- کۆمەڵە خۆتندکاران و نەوزاد وەلی ل ١٥
- بۆ سەرۆک وەزیرانی حکومەتی هەریمی کوردستان ل ١٦
- بۆ کۆنگرە دیوازدەهەمین پارتی دیموکرات ل ١٦
- چاپکراوی نوێ ل ١٦
- روونکردنە وەیهک ل ١٧
- دیداری کۆمەڵە ئۆپسالا ل ١٨
- کۆبوونە وەیهک لەگەڵ ئەندامانی کۆمەڵە ئۆریبۆ ل ١٨
- کارەساتی تیرۆری دوکتۆر قاسملو و هەقالانی ل ١٨
- کۆبوونە وەهی بیسکۆپس ئارتۆ ل ١٩
- نوێنەران فیدراسیۆن سەردانی وەزیری کولتوری ل ١٩
- کۆبوونە وەهی کۆمیتەکانی هەریمی فیدراسیۆن ل ٢٠

فیدراسیۆن پێکخراویکی دیموکراتیه، سەریه هیچ پێکخراویکی سیاسی و ئایینی نییه و له کۆمەڵە و یهکێتی کوردەکانی سوید پێکها توه.

- ١- نوێنەرایەتی کوردەکانی دانیشتیوی سویدی دەکات و خەبات بۆ بەرزەوه ندیی کۆمەڵانی کورد له سویدا دەکات.
- ٢- سەبارەت بە کۆمەڵگای سویدی کوردەکان ئاگادار دەکات و بۆ چاره سەرکردنی گێروگرهتیا ن ههول دەدات.
- ٣- بۆ مەبەستی تیکه لاوی (ئینتیگراشیون) خەبات دەکات.
- ٤- بۆ بەرهوینش بردن و بلاوکردنەوهی زمان و فەرەهنگی کوردی خەبات دەکات.
- ٥- بۆ چاره سەرکردنی کاروباری ژنان، لاوان، مندالان، کەم ئەندامان و پیرسالانی کورد خەبات دەکات و بۆ رەخساندن و بەرهوینش بردنی ئەوان و هەلومەرجی گونجاو ههولیان بۆ دەدات.
- ٦- گەلی سویدی له مەسەله ی کورد و کوردستان ئاگادار دەکات و بۆ راکێشانی پشتیوانی کردنیان خەبات دەکات.
- ٧- دزی ستم و زۆرداری له ناوه وه و له دەرەوه ی کوردستان پشنگیری بزوتنە وەهی گەلی کورد دەکات و بۆ پاراستنی ناسنامە ی نەتەوه یی خەبات دەکات.
- ٨- هاوکاری دەکات لەگەڵ پێکخراوه دیموکراتی و کۆمەڵایه تییه کان بیا ن و سویدی.
- ٩- یارمەتی پەنابەرانی کورد دەدات و لەسەر مافی پەنابەران ئاگاداریان دەکاتەوه و بۆ هەلومەرجی پشکەوتنیان ههول دەدات.
- ١٠- سەبارەت بە مافی پەنابەران و بیانیان، فیدراسیۆن بەپێی پەیمانە ئێونه ته وه ییه کان و پرنسیپیه جیهانییه کان پاراستنی مافی مرۆف کار دەکات.

بەرپانگ

ئۆرگانی فیدراسیۆنی كۆمەنە كوردستانىيەكانە لە سوید
ژمارە ۱۱۲ سانى ۱۹۹۹

